

Het Prins Bernhard Cultuurfonds in 2008

met het dieseltrampje. Momenteel wordt het trampje gerestaureerd en is de submachine nu te zien in het Prins Bernhard Cultuurfonds. Foto: Dirk-Jan Gijbels

in dag 2007 van de politie in en Oost-Gelderland. Het aantal mensen dat ten gevolge van een verkeersongeval in een zieken-

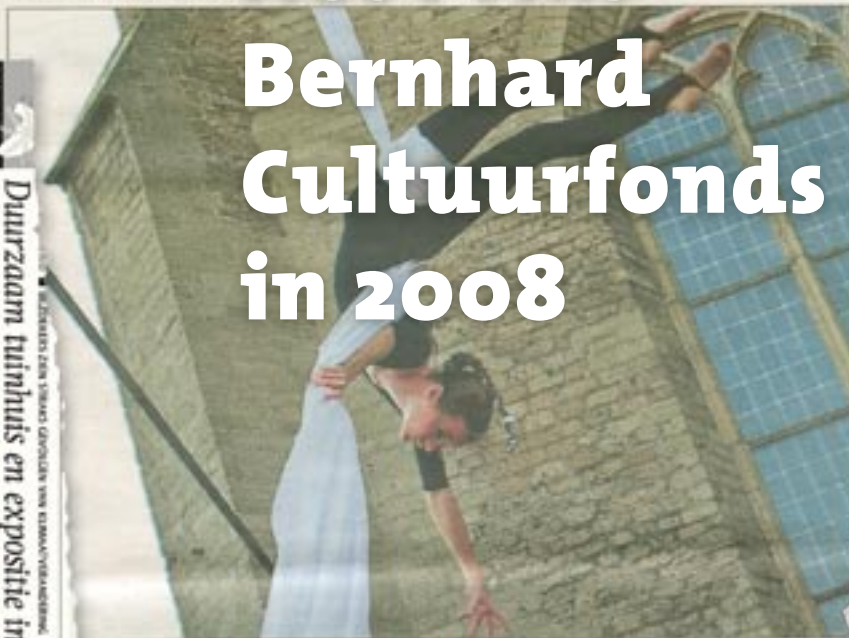
Inwendig geweld
Naast een stijging van het aantal aan- gaven van openbaar geweld

trede 1.3. Dat was op 11 2007 171. Onder de 100 geboorte verdachten van inwendig geweld

et fin... op als contactfunctionarissen politie en andere hulpverlenende instellingen.

dragen,

Centjes van Prins Bernhard Cultuurfonds

DOETINCHEM - Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft op- nieuw in de buidel getast en een aantal cultuurdragers een drage toegekend. Daaronder de stichting Straattheater Doet- chiem. Was het eerder al de gemeente Doetincheim die een subsidie van 15.000 euro toekende, het fonds komt nu met een 2.500 euro over de brug. Bedoeld voor de aankoop van materiaal voor het productiehuis Buitengewoon, een ta- lenen de kans krijgen dat verder uit te be- kan het syndicaal Blauwe- de Stichting Gracht.

A.s. zondag open
Partycentrum

OUDDORP - Voor de stichting wég Mutschappij in Ouddorp- gonen. Zo'n vijfde van de- de Broutendarm rondrijden

Nieuw hoofdvaandel voor Sint Antoniuszucht

Gerard

Duurzaam tuinhuis en expositie in Notoaresloen

1. Schiedamsche dijk... 2. Schiedamsche dijk... 3. Schiedamsche dijk... 4. Schiedamsche dijk... 5. Schiedamsche dijk... 6. Schiedamsche dijk... 7. Schiedamsche dijk... 8. Schiedamsche dijk... 9. Schiedamsche dijk... 10. Schiedamsche dijk...

→ Jelle ten Napel

Het Prins Bernhard Cultuurfonds in 2008

Stichter en Regent
Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard
der Nederlanden (1911-2004)

Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds
Herengracht 476
Postbus 19750
1000 GT Amsterdam
TELEFOON (020) 520 6130
FAX (020) 623 8499
E-MAIL info@cultuurfonds.nl
INTERNET www.cultuurfonds.nl

Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds
ABN AMRO Bank 54.37.30.492
HANDELSREGISTER 41197850
Afdelingen: ABN AMRO Bank 41.95.79.168

TEKSTEN Prins Bernhard Cultuurfonds
INTERVIEWS Liesbeth Maas
FOTO'S GEÏNTERVIEWDEN Jean-Pierre Jans
ONTWERP Marcel Bakker, DeOntwerperij, Amsterdam
DRUK Calff & Meischke, Amsterdam

Het CBF-Keur wordt voor vijf jaar afgegeven aan
fondsenwervende instellingen die alle aan dezelfde
criteria moeten voldoen en dezelfde procedure
moeten doorlopen. Jaarlijks wordt getoetst of de
organisatie nog aan de gestelde criteria voldoet.

Inhoud

VOORWOORD	5
01 DOELSTELLING, WERKTERREINEN EN KERTAKEN	9
02 ZILVEREN ANJER	19
03 HET WERK VAN HET PRINS BERNHARD CULTUURFONDS	23
04 INKOMSTEN UIT LOTERIJEN	65
05 INKOMSTEN UIT EIGEN FONDSENWERVING	69
06 COMMUNICATIE EN VOORLICHTING	91
07 BESTUURLIJKE ORGANISATIE	107
08 PERSONEEL EN ORGANISATIE	135
09 VRIJWILLIGERSBELEID	143
10 AMBITIES VOOR 2009	153
11 FINANCIËEL BELEID	157
12 CULTUURFONDSEN OP NAAM	195
13 CULTUURFONDSEN VOOR MONUMENTEN	229

2008

was een afwisselend jaar, met goed en minder goed nieuws. Het was onvermijdelijk dat de financiële crisis ook het Prins Bernhard Cultuurfonds zou treffen. Toch

hebben wij, door ons voorzichtige beleggingsbeleid, het verlies op beleggingen weten te beperken tot -3,2%. Omdat ons activiteitenbudget voornamelijk is samengesteld uit inkomsten uit loterijen en eigen fondsenwerving, heeft dit verlies geen nadelige gevolgen gehad voor het activiteitenbudget van het komende jaar. Integendeel. Het verheugt ons op deze plek te kunnen melden dat er in 2009 € 25,6 miljoen beschikbaar is voor financiële ondersteuning en prijzen. Dat is € 1 miljoen meer dan in 2008!

Ook over de fondsenwerving kunnen we alleszins tevreden zijn. Hoewel de opbrengst van de Anjeractie en het aantal donateurs licht daalden, steeg het aantal CultuurFondsen op Naam met 22 tot 241. De medio 2008 gestarte campagne *U hoeft geen Gates te heten om uw bedrijf aan cultuur te verbinden*, waarmee wij fondsen op naam onder de aandacht brengen van het Nederlandse bedrijfsleven, heeft zijn vruchten afgeworpen. Drie van de nieuwe fondsen kwamen tot stand in samenwerking met respectievelijk een branche-organisatie, een gemeentelijke dienst en een bedrijf. Met 241 fondsen op naam behoudt het Cultuurfonds zijn positie als marktleider op dit terrein.

Een van de nieuwe CultuurFondsen op Naam waarover hierboven wordt gesproken, is het Ivo Opstelten Rotterdam Fonds, dat de gemeente Rotterdam heeft ingesteld bij het afscheid van haar burgemeester. Wat wij niet konden voorzien, is dat de heer Opstelten eind vorig jaar, in verband met zijn benoeming tot president-commissaris van de Nationale Goede Doelen Loterijen, het voorzitterschap van het Prins Bernhard Cultuurfonds zou neerleggen. Als afscheidscadeau stortte het Cultuurfonds een bedrag van € 50.000 in het Ivo Opstelten Rotterdam Fonds, dat is bestemd voor financiële ondersteuning van culturele projecten in Rotterdam.

De heer Opstelten is per 1 maart 2009 opgevolgd door dr. A.H.G. Rinnooy Kan, in het dagelijks leven voorzitter van de Sociaal-Economische Raad.

Over de positie van het Cultuurfonds in fondsenwerversland is ook goed nieuws te melden. In opdracht van het Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting DOEN, vsbfonds en SNS REAAL Fonds heeft Ruigrok | NetPanel onder fondsenwervers een kwantitatief onderzoek laten uitvoeren naar bekendheid, imago, gebruik en tevredenheid van fondsenverstrekkers. Uit de uitkomsten van dit onderzoek is gebleken dat het Cultuurfonds op de eerste drie punten het hoogst scoorde. Op het punt 'tevredenheid' deelde het fonds zijn eerste plaats met het vsbfonds.

Terugkijkend op het afgelopen jaar, kunnen we vaststellen dat onze inspanningen tot resultaat hebben geleid. Maar wij hebben het werk niet alleen gedaan. Een woord van dank is daarom op zijn plaats aan al diegenen die zich voor het fonds hebben ingezet: besturen van de provinciale afdelingen, commissies, jury's, redactieraden en adviseurs, collectanten en coördinatoren van de Anjeractie, en de provincies die gastvrijheid en steun hebben geboden aan de provinciale afdelingen. Ook de BankGiro Loterij en De Lotto willen wij in deze dankbetuiging betrekken. Mede dankzij hun bijdragen konden in 2008 3.630 projecten en personen worden ondersteund.

Alexander Rinnooy Kan
voorzitter Raad van Toezicht

Adriana Esmeijer
directeur/bestuurder

Amsterdam, 27 april 2009

01 DOELSTELLING, WERK REINEN EN KERNTAKEN

Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud

in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,

ZILVEREN ANJER 03 HET W

bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,

VAN HET PRINS BERNHARD

opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en

TUURFONDS 04 INKOMSTEN

inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en

LOTERIEN 05 INKOMSTEN

personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf

EIGEN FONDSSENWERVING

provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen

COMMUNICATIE EN VOORL

van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.

TING 07 BESTUURLIJKE ORG

SATIE 08 PERSONEEL EN ORG

SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL

10 AMBITIES VOOR 2009

FINANCIEEL BELEID 12 CULTU

FONDSSEN OP NAAM 13 CULTU

FONDSSEN VOOR MONUMENT

Missiestatement Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud in Nederland – op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven, bevoegdheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen, opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3.500 projecten en personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.

Het Prins Bernhard Cultuurfonds is een stichting met een tweeledige doelstelling en een missiestatement. Het missiestatement gebruiken we voor publicitaire doeleinden.

Doelstelling

De Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds stelt zich ten doel activiteiten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Nederland te bevorderen. Daarbij wordt voorrang gegeven aan activiteiten waarbij zelfwerkzaamheid een belangrijke rol speelt. We willen ons doel bereiken door

- het verlenen van financiële steun aan personen en organisaties die zich inzetten voor bovenbedoelde activiteiten
- het geven van voorlichting

We behouden ons het recht voor om op de besteding van de verstrekte gelden toezicht uit te oefenen. Het verlenen van financiële steun is ook mogelijk aan personen en organisaties in de Nederlandse Antillen en Aruba.

Daarnaast is deelname aan arbeid tot bevordering van de cultuur in algemeen Europees verband mogelijk.

Werkterreinen

We zijn actief op de volgende werkterreinen:

- geschiedenis en letteren
- beeldende kunst
- podiumkunsten
- monumentenzorg
- natuurbehoud

Het Cultuurfonds is een onafhankelijk, particulier fonds. We bepalen zelf hoe we het beschikbare budget uitgeven. Het fonds reageert primair op verzoeken uit het veld, maar kan ook eigen initiatieven ontwikkelen wanneer het lacunes signaleert. Daarnaast kennen we verschillende prijzen en een beurzenprogramma voor de ontwikkeling van jong talent, dat actief is binnen de werkterreinen of de wetenschap.

Kerntaken

Sinds 1945 leggen we ons toe op de financiële ondersteuning van bijzondere projecten. Daarbij stellen we ons drie kerntaken:

- behouden en toegankelijk houden van cultureel erfgoed, inclusief natuur en landschap, met de nadruk op behoud van de gebouwde omgeving
- stimuleren van bestudering en beschrijving van de Nederlandse cultuur en geschiedenis
- bereiken van een breed publiek en specifieke doelgroepen via o.a. educatie, festivals, producties en tentoonstellingen

PROJECT # 01 | De plaatjes van Anne

Project Aanleg klimatologische installatie in het Anne Frank Huis te Amsterdam, die in augustus 2008 officieel werd opgeleverd.

Bedrag € 80.000 in 2006

Motivering in aanvraag Na de arrestatie van Anne Frank en haar medeonderduikers in 1944 hebben de nazi's alle meubels uit het Achterhuis weggehaald. De plaatjes die Anne op de wand van haar kamer had geplakt, vormen vrijwel de enige tastbare herinnering aan haar verblijf daar en geven een indruk van haar interesses en ontwikkeling. De aanleg van een klimatologische installatie in het museum is nodig om de plaatjeswand te behouden.

Motivering toekenning Het Anne Frank Huis is een van de meest aansprekende 'lieux de mémoire' in Nederland: het Achterhuis en de overgebleven inventaris brengen Annes dagboek en de omstandigheden waaronder ze dat schreef prangend dichtbij. Het museum speelt een belangrijke rol bij educatie over de jodenvervolgung tijdens de Tweede Wereldoorlog en verwante actuele thema's. Het Cultuurfonds ondersteunt zelden instellingen voor projecten die hun reguliere exploitatie betreffen. Hoewel klimaatbeheersing als museale kerntaak geldt, hebben wij dat in dit geval toch gedaan. Bij de aanleg van de klimatologische installatie wilde het Anne Frank Huis terecht ingrepen vermijden die de publieksbeleving zouden benadelen. Dit vergde een investering die het museum onmogelijk helemaal zelf kon financieren.

De plaatjes van Anne

In de eerste week van de onderduik, juli 1942, vrolijkte Anne Frank haar kamertje op met plaatjes die zij mooi vond. Dankzij een grondige restauratie en de installatie van een klimatologisch systeem zijn de prenten voor komende generaties gegarandeerd.

Iedereen die het Anne Frank Huis aan de Amsterdamse Prinsengracht ooit heeft bezocht, zal het zich kunnen herinneren: de kamer van Anne Frank en de muur met het behang vol plaatjes van filmsterren, prinsessen, kunstwerken en kinderen. Zo zien we Greta Garbo, de Engelse prinsessen Elizabeth en Margareth en een zelfportret van Leonardo da Vinci. Het merendeel knipte Anne uit de Libelle. “De plaatjes zijn voor bezoekers een van de weinige tastbare herinneringen aan het verblijf van Anne in het Achterhuis”, vertelt Teresien da Silva, Hoofd Collecties van de Anne Frank Stichting. “Het zijn geen kostbare plaatjes, maar ze nemen je direct mee in de wereld van een meisje van een jaar of veertien. Door de plaatjes wordt de persoon Anne tastbaar.”

Historische beleving Eind jaren negentig werd duidelijk dat het niet goed ging met de plaatjes en het behang waar ze op zijn geplakt. Teresien da Silva: “We hebben een aantal experts bij elkaar verzameld, zoals papierdeskundigen van het Stedelijk, het Rijksmuseum en het Getty Conservation Institute in Los Angeles. Veel plaatjes bleken conditioneel zwak, sommige waren zelfs al aan het verpulveren. Onder leiding van het Instituut Collectie Nederland is het onderzoek naar de kamer van Anne gestart.” Voor het eerst werd het klimaat in de kamers van het Anne Frank Huis gemeten. Zowel de temperatuur als de relatieve luchtvochtigheid gaven enorme schommelingen. De invloeden van buiten bleken het sterkst: vocht, kou en warmte. Niet zozeer meegebracht door verregende bezoekers als wel veroorzaakt door kieren en gaten in het oude grachtenpand. “Het behoud van de plaatjes kon alleen worden gegarandeerd door een goed klimaat. Daar moesten we iets op verzinnen. Belangrijk in die discussie was ons uitgangspunt dat het museum een beleving is, en dat daarom alles zo authentiek mogelijk moest blijven.” Dus bijvoorbeeld het idee om kopieën van de plaatjes op te hangen en de originelen in het depot op te slaan, werd meteen van tafel geveegd. “Je móet de kamer van Anne historisch kunnen beleven.”

Megaproject Da Silva en haar team stonden voor een grote taak: zorgen voor behoud van de plaatjes én het waarborgen van een goed klimaat. “Het waren bepaald geen universele kwesties waar we mee te maken hadden, we konden andere musea in de wereld hierover niet raadplegen.” De restauratoren hebben uiteindelijk voor een unieke oplossing gekozen. De behangdelen zijn verstevigd met Japans papier en op aluminium honingraatpanelen vast gemaakt. Voor alle behangdelen is een glazen vitrine op maat gemaakt, waardoor stofdeeltjes geen toegang meer hebben.

Om het klimaat te reguleren is er in het Achterhuis een klimatologische installatie geplaatst. En dat is gelukt zonder de authenticiteit van het gebouw en de collectie te schaden: er is gebruik gemaakt van bestaande rookkanalen, van verlaagde plafonds, van loze ruimtes tussen muren. “Je ziet er helemaal niks van, en dat was precies de bedoeling”, vertelt Da Silva opgetogen. Uiteindelijk werd het een zeer omvangrijke restauratie. In 1999 van start gegaan, en in de zomer van 2008 afgerond. “Het was een megaproject met enorme kosten. Zoiets kun je alleen maar realiseren met geld van fondsen als het Prins Bernhard Cultuurfonds. We waren dus waanzinnig blij met de bijdrage.” Mooie bijkomstigheid van de restauratie was dat Da Silva nog meer over Anne Frank te weten kwam. Over haar ontwikkeling, groei en interesses. “Zeven plaatjes zaten verstopt onder andere plaatjes. Die was ze blijkbaar beu. Eerst plakte ze vooral filmsterren en vorstenhuizen, later meer kunstwerken. Een plaatje van de Pietà van Michelangelo plakte Anne bijvoorbeeld over de Lane Sisters uit Hollywood.”

Teresien da Silva benadrukt nog maar eens hoe relevant het is dat de plaatjeswand voor de komende tientallen jaren behouden is. “Dit is de omgeving waarin ze 25 maanden is ondergedoken, met alle emoties die daarbij horen: lol, verdriet, angst en hoop. In de kamer van Anne komt het allemaal op je af. Bovendien zijn de plaatjes een van de weinige getuigen van het leven van Anne en haar medeonderduikers in het Achterhuis. Er staan geen bedden meer, geen meubels, niks. Dat was de uitdrukkelijke wens van Otto Frank: laat het huis leeg. Ze hebben ons alles ontnomen, de mensen, de spullen. Dus moet het huis ook leeg zijn.”

v.l.n.r. S.E. Beelaerts van Blokland, vice-voorzitter, G.F. Hasendonckx, L.Th.L. Dijkman, HM de Koningin, C. Dekker, H.J.J.M. van der Bruggen, mw. A. Esmeijer, directeur

De Zilveren Anjer is het voornaamste eerbetoon van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Prins Bernhard en het bestuur hebben de onderscheiding in 1950 ingesteld ter gelegenheid van de tiende herdenking van de Anjerdag* en het tienjarig jubileum van het fonds.

Laureaten

Op 19 juni heeft Hare Majesteit de Koningin de Zilveren Anjers uitgereikt aan de heer E. Juliana, de heer L.Th.L. Dijkman, de heer C. Dekker, de heer H.J.J.M. van der Bruggen en de heer G.F. Hasendonckx.

Statuut

De Zilveren Anjer is een blijk van waardering voor personen van onbesproken vaderlands gedrag, die zich in enigerlei vorm van onverplichte arbeid op uitstekende wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de Nederlandse cultuur of voor die van de Nederlandse Antillen en Aruba. De onderscheiding kan elk jaar aan maximaal vijf personen worden verleend. Eenieder kan kandidaten voordragen.

Grondslag

De erfenis van de in Mauthausen omgekomen geheim agent Thijs Taconis vormde in 1950 de financiële grondslag voor de onderscheiding. Taconis wordt in de oorkonde die bij de onderscheiding hoort, herdacht met de woorden Quae Thijs Taconis – mortuus pro patria anno MCMXLIV – legavit pro fundamento sunt. (Hetgeen Thijs Taconis, gestorven voor het vaderland in 1944, heeft nagelaten, vormt de grondslag.)

Secretariaat

Mw. M.H.D. Nillesen, secretaris

Mw. M. Andriesse, coördinator

Mw. H.E.G. Vluggen-Hamaekers, medewerker

* De eerste – symbolische – verzetsdaad van het Nederlandse volk tegen de Duitsers op de verjaardag van Prins Bernhard op 29 juni 1940. Bij verschillende monumenten werden bossen witte anjers en kransen met oranje linten gelegd. Door het dragen van een witte anjer in het knoopsgat, getuigde men van zijn afhankelijkheid aan het koningshuis.

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
VAN HET PRINS BERNHARD C
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
LOTERIJEN 05 INKOMSTEN
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
EIGEN FONDSENWERVING
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
COMMUNICATIE EN VOORL
personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
10 AMBITIES VOOR 2009
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
FONDSEN OP NAAM 13 CULTU
FONDSEN VOOR MONUMENT

Onze hoofdtaak is het bevorderen van cultuur en natuurbescherming in Nederland. Wat we doen met het jaarlijks beschikbare budget voor projectbijdragen, beurzen, eigen initiatieven en prijzen, en hoe we dat doen, staat in dit hoofdstuk.

Projectbijdragen

Het Prins Bernhard Cultuurfonds bestaat uit een landelijk fonds en twaalf provinciale afdelingen. Met het bestedingenbeleid willen we bewust alle segmenten van de samenleving bereiken. 'Voor elk wat wils'. Van het budget geven de provinciale afdelingen samen ongeveer de helft uit. Het budget van het landelijk fonds wordt verdeeld over de vijf werkterreinen en het Cultuurfondsbeurzenprogramma. De Raad van Toezicht stelt de verdeelsleutel vast.

Richtlijnen

Het landelijk fonds en de provinciale afdelingen werken volgens dezelfde richtlijnen bij de ondersteuning van projecten. Daarbinnen zijn de afdelingen vrij om, uitgaand van plaatselijke omstandigheden, eigen prioriteiten te stellen. De richtlijnen bieden inzicht in de ondersteuningsmogelijkheden van het Cultuurfonds en in de criteria die bij de beoordeling van aanvragen gelden. De belangrijkste zijn dat we in beginsel alleen bijdragen aan non-profit organisaties die werken binnen onze werkterreinen en uitsluitend projecten ondersteunen die naar ons oordeel bijzonder en waardevol zijn.

Richtlijnenwijzer

De richtlijnen zijn interactief te raadplegen via www.richtlijnenwijzer.nl. Met de Richtlijnenwijzer willen we initiatiefnemers behoeden voor het indienen van verzoeken.

.....

Hoofdprincipes Verantwoordingsverklaring (n) Volgens het nieuwe cbf-Keur dient de keurmerkhouder in het jaarverslag verantwoording af te leggen over drie hoofdprincipes. Een daarvan verwijst naar het optimaliseren van de effectiviteit en efficiëntie van de bestedingen. In dit hoofdstuk vindt u daarover informatie. De andere twee hoofdprincipes zijn Omgang met belanghebbenden en Onderscheid in de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren. In de hoofdstukken 6 Communicatie en voorlichting, respectievelijk 7 Bestuurlijke organisatie vindt u informatie over deze andere hoofdprincipes. In hoofdstuk 11 Financieel beleid komt de doelmatigheid van de bestedingen aan bod. Daar doen wij ook verslag van kengetallen die een indicatie geven van onze efficiëntie.

ken die zeker niet kunnen worden gehonoreerd, en het aantal succesvolle aanvragen opvoeren. Concreet streven we naar een geleidelijke lichte daling van het aantal aanvragen.

Vrijval

Het komt voor dat bijdragen niet worden uitgekeerd, omdat de projecten waarvoor ze werden toegekend niet doorgingen, of in een andere vorm dan bij de beoordeling was voorzien. Deze toezeggingen vallen geheel of gedeeltelijk vrij. Ze worden in het jaar nadat ze zijn vrijgevallen toegevoegd aan het budget voor de bestedingen. We zoeken er dan een alternatieve bestemming voor. Vrijgevallen bedragen vloeien in principe terug naar het deelbudget van de provinciale afdeling, de sectie van het landelijk fonds, of het CultuurFonds op Naam waaruit ze werden toegekend. Op die manier komt het geld uiteindelijk weer ten goede aan projecten binnen dezelfde sector van het werkterrein. Het aandeel vrijval ligt jaarlijks tussen de 5 en 10 procent.

Werkwijze

Uitstraling en betekenis van het project bepalen of het Cultuurfonds een verzoek behandelt op landelijk of provinciaal niveau. Uitgangspunt is dat de aanvraag thuishoort bij de afdeling van de provincie waarbinnen het project plaatsvindt, tenzij we het project van onmiskenbaar landelijk belang achten. Het landelijk fonds ontfermt zich doorgaans ook over aanvragen voor projecten die in drie of meer provincies spelen.

Het Cultuurfonds hecht veel waarde aan gedegen en eerlijke besluitvorming. Daarom laten we aanvragen inhoudelijk beoordelen door afdelingsbesturen en adviescommissies. Zij bepalen of projecten bijzonder en waardevol genoeg zijn voor een bijdrage. Het Cultuurfonds dekt de kosten van projecten meestal gedeeltelijk, in de overtuiging dat initiatiefnemers de begroting verder met eigen of andere middelen rond krijgen.

Effectief besteden Formeel zijn er twee besluitmomenten bij het toekennen van een bijdrage. Het eerste sluit direct aan op de inhoudelijke beoordeling van een aanvraag. Als deze positief uitvalt, stellen we op basis van de ingediende begroting een bepaald bedrag in het vooruitzicht. Het tweede volgt na ontvangst van het betaalverzoek. Dan wordt beoordeeld of het project doelmatig is uitgevoerd volgens de tevoren ingediende plannen en binnen de in dat stadium aangeleverde begroting. Als dat het geval is, wordt de bijdrage uitbetaald. Zo niet, dan behouden we ons het recht voor een lagere bijdrage vast te stellen of helemaal niet uit te keren. Het Cultuurfonds ziet er op toe dat begunstigde partijen de in het vooruitzicht gestelde middelen effectief besteden. De aanvrager weet dat we zo werken: een van de voorwaarden bij een toezegging is dat tussentijdse wijzigingen in projectplan of -begroting moeten worden gemeld. Omdat het Cultuurfonds altijd achteraf uitkeert, komt het niet of nauwelijks voor dat bedragen ten onrechte worden uitbetaald of moeten worden teruggevorderd.

De hoogte per project verschilt en bedragen lijken soms bescheiden. Maar wij zijn er trots op dat we in 2008 3.630 projecten hebben kunnen ondersteunen.

Aantallen aanvragen 1999-2008

	Totaal Afgehandeld	Toegewezen Landelijk	Toegewezen Afdelingen	Totaal Afgewezen
1999	7.526	620	3.088	3.818
2000	7.368	615	2.975	3.778
2001	7.286	563	3.038	3.685
2002	7.435	590	3.084	3.761
2003	7.774	657	3.214	3.903
2004	7.859	790	3.063	4.006
2005	7.389	747	3.057	3.585
2006	6.722	711	3.010	3.001
2007	6.116	798	2.736	2.582
2008	6.183	768	2.862	2.553

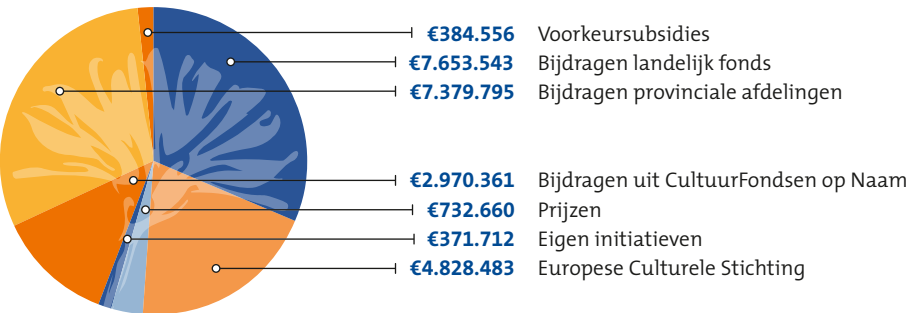
Besteed aan de doelstelling in 2008

	Budget	Totaal stichting	Landelijk bureau	Provinciale afdelingen
1999	14.067.187	14.201.308	8.567.373	5.633.935
2000	14.067.187	14.410.515	8.915.582	5.494.933
2001	15.156.259	13.681.103	7.302.966	6.378.137
2002	16.000.000	15.022.598	8.203.152	6.819.446
2003	16.100.000	16.525.221	8.693.956	7.831.565
2004	16.900.000	16.840.396	9.535.916	7.304.480
2005	18.000.000	17.235.853	9.913.995	7.321.858
2006	18.800.000	17.010.027	9.139.875	7.870.152
2007	24.200.000	23.028.104	15.313.498	7.714.606
2008	24.600.000	24.321.110	16.300.693	8.020.417

Hoofdpijnen bestedingen 2008

Het Cultuurfonds hecht eraan dat de beschikbare middelen in meerdere opzichten evenwichtig worden besteed. Het bovenstaande staatje wekt de indruk dat de toekenningen door de provinciale afdelingen en het landelijk fonds de afgelopen jaren meer uiteenlopen dan voorheen. Ze zijn in feite in een zelfde redelijke verhouding tot elkaar blijven staan. Er ontstaat een vertekend beeld doordat de voorkeursubsidie aan de Europese Culturele Stichting (ECS) sinds 2007 bij het landelijk fonds wordt geboekt, evenals het merendeel van de bestedingen uit CultuurFondsen op Naam.

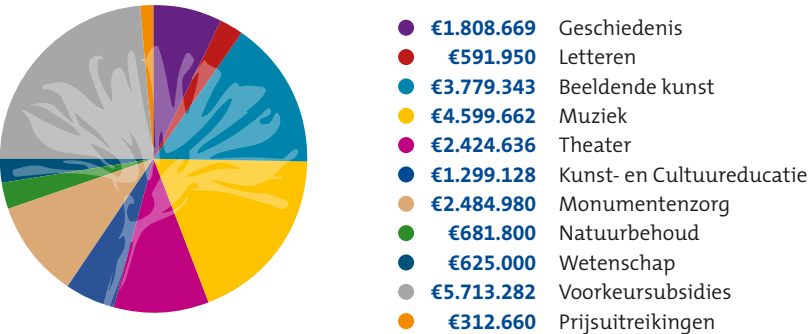
Besteding activiteitenbudget

Afdracht aan de Europese Culturele Stichting

In de statutaire doelstelling van het fonds staat vermeld dat het ook in Europees verband actief is. Dit komt tot uitdrukking in de jaarlijkse voorkeursubsidie aan de ecs. Het gaat hier om 25 procent van de bijdragen die het Cultuurfonds ontvangt van de BankGiro Loterij en De Lotto. De besteding vindt geheel buiten onze verantwoordelijkheid plaats: de ecs heeft haar eigen richtlijnen. Haar bestedingenbeleid richt zich hoofdzakelijk op samenwerkingsprojecten met een Europees onderwerp, die ‘in een of meer Europese landen plaatsvinden en/of door meerdere instelling(en) in verschillende Europese landen worden georganiseerd of gefinancierd’.

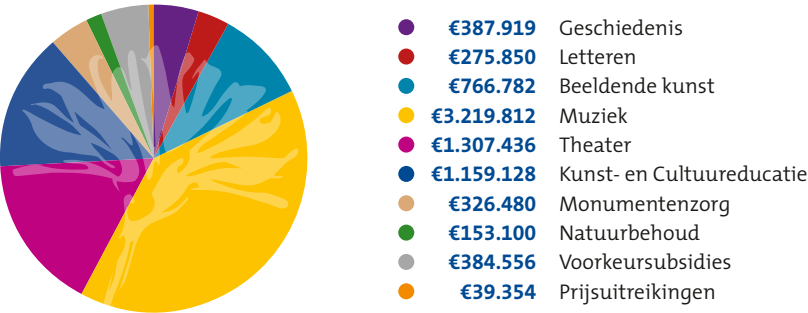
Verdeling naar sectoren – Totaal Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds

Besteding activiteitenbudget 2008 per sector

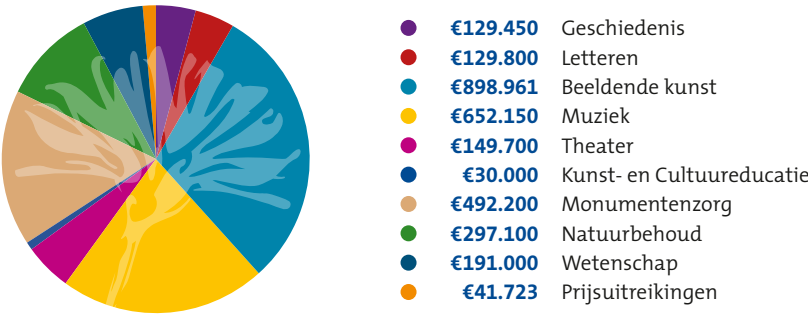
Uit het vorige en de volgende staatjes blijkt dat de beschikbare middelen weloverwogen over verschillende delen van het werkkterrein zijn gespreid. Ook in 2008 is het relatief grootste deel ervan benut om de podiumkunsten te bevorderen. Het Cultuurfonds ondersteunt traditiegetrouw een zeer aanzienlijk aantal projecten op het gebied van muziek en theater. Sinds jaar en dag doen tal van muziek- en toneelverenigingen in

Verdeling naar sectoren – Provinciale Afdelingen

het land een beroep op de provinciale afdelingen van het Cultuurfonds voor de aanschaf van instrumenten, kleding en apparatuur.

Verdeling naar sectoren– CultuurFondsen op Naam

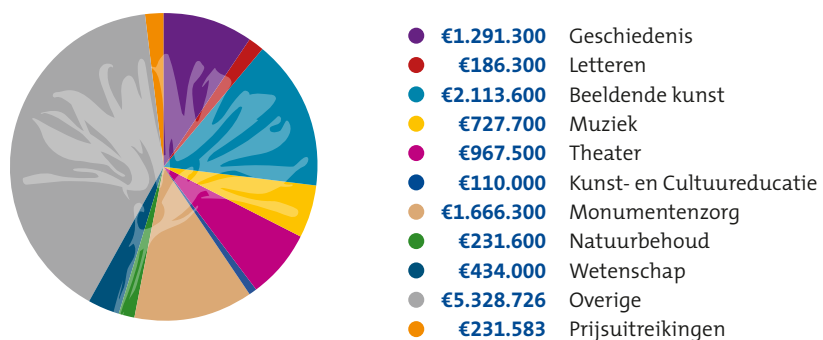

Bij zowel het landelijk fonds als de CultuurFondsen op Naam is beeldende kunst de voornaamste bestemming van middelen. In beide gevallen is een substantiële afzonderlijke toekenning daarbij de bepalende factor, namelijk die aan de *Vereniging Rembrandt* en die uit het *Wertheimer Fonds* (zie pagina 31). Afgezien van de beeldende kunst heeft het landelijk fonds een flink deel van het budget ingezet voor monumentenzorg. Aanvragen voor de restauratie van Rijksmonumenten in alle provincies worden op landelijk niveau behandeld.

Besteding activiteitenbudget naar regio en sectoren

	Geschiedenis	Letteren	Beeldende Kunst	Muziek	Theater	Kunst- en Cultuureducatie	Monumenten- zorg	Natuurbehoud	Wetenschap	Voorkeur- subsidies	Prijs-uitreikingen	Totaal
Drenthe	36.750	17.000	26.800	237.865	52.500	34.850	10.000	10.350		11.027	103	437.245
Flevoland	13.000	0	4.000	96.585	22.100	29.500	12.500	2.000		10.915	2.024	192.624
Fryslân	0	53.300	16.990	154.612	30.160	49.250	28.000	2.300		27.400	4.819	366.831
Gelderland	47.000	26.500	108.650	478.493	194.550	69.900	11.500	16.600		66.135	12.389	1.031.717
Groningen	46.565	5.800	19.465	126.009	51.551	48.450	1.250	1.000		20.543	0	320.633
Limburg	23.950	5.000	19.100	308.873	39.200	102.700	15.400	1.000		0	0	515.223
Noord-Brabant	24.754	22.900	55.280	341.300	125.325	253.826	27.330	13.000		41.386	1.095	906.196
Noord-Holland	48.600	39.400	132.100	310.950	179.600	343.750	42.000	20.650		53.305	5.208	1.175.563
Overijssel	40.650	40.600	26.550	193.200	68.300	110.950	2.850	8.150		42.150	976	534.376
Utrecht	21.000	30.250	76.800	202.225	144.450	24.250	61.150	23.500		32.321	2.464	618.410
Zeeland	20.250	0	10.262	116.050	38.550	4.250	11.100	0		13.360	2.821	216.643
Zuid-Holland	19.150	1.500	153.350	330.625	230.850	46.752	86.500	33.550		64.028	7.455	973.760
Regionale adviescommissie 's-Gravenhage	7.500	17.000	45.235	92.585	64.750	18.700	9.000	0		1.986	0	256.756
Regionale adviescommissie Rotterdam	9.000	16.600	51.000	159.380	28.750	11.250	0	12.500		0	0	288.480
CultuurFondsen op Naam (afd.)	29.750	0	21.200	71.060	36.800	10.750	7.900	8.500		0	0	185.960
Totaal provinciale afdelingen	387.919	275.850	766.782	3.219.812	1.307.436	1.159.128	326.480	153.100		384.556	39.354	8.020.417
Landelijk fonds	1.291.300	186.300	2.113.600	727.700	967.500	110.000	1.666.300	231.600	434.000	5.328.726	231.583	13.288.609
CultuurFondsen op Naam	129.450	129.800	898.961	652.150	149.700	30.000	492.200	297.100	191.000	0	41.723	3.012.084
Totaal landelijk bureau	1.420.750	316.100	3.012.561	1.379.850	1.117.200	140.000	2.158.500	528.700	625.000	5.328.726	273.306	16.300.693
Totaal Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds	1.808.669	591.950	3.779.343	4.599.662	2.424.636	1.299.128	2.484.980	681.800	625.000	5.713.282	312.660	24.321.110

Verdeling naar sectoren – Landelijk fonds

Trammetjesseizoen weer van start

Provinciaal Zeeuwse Courant, 25 maart 2008

Vereniging Rembrandt

De Vereniging Rembrandt krijgt sinds 1970 een aanzienlijk bedrag om musea in Nederland te ondersteunen, die bijzondere kunstwerken willen aankopen. Evenals in voorgaande jaren ontving de vereniging in 2008 een algemene bijdrage van € 650.000. Ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan ontplooidde de vereniging niet alleen de gebruikelijke activiteiten, maar heeft zij zich ook gemanifesteerd met een tentoonstelling, een publicatie en een symposium. Voor de voorbereiding van de jubileumviering kende het Cultuurfonds in een eerder stadium al bijdragen toe van in totaal € 120.000.

Karel Appels *Staanende figuur* was te zien op de jubileumtentoonstelling van de Vereniging Rembrandt

Wertheimer Fonds

Van de CultuurFondsen op Naam heeft het Wertheimer Fonds elk jaar het grootste budget. Dit is bestemd voor de bevordering van de Nederlandse fotografie en in het bijzonder voor de oprichting en instandhouding van een museum voor fotografie. Sinds 2003 heeft het Cultuurfonds het rendement van het vermogen, € 380.000 in 2008, jaarlijks toegekend aan het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam. De Raad van Toezicht van het Cultuurfonds heeft op advies van de Wertheimer-Stichting besloten de ondersteuning van dit museum uit het Wertheimer Fonds voort te zetten in de jaren 2009-2012.

Bijzondere projecten

Het Cultuurfonds vindt zowel bescheiden lokale als omvangrijke internationale activiteiten van wezenlijk belang voor cultuur en natuurbehoud in Nederland. Wij hechten in principe evenveel waarde aan alle projecten waaraan het Cultuurfonds heeft bijgedragen. Een aantal daarvan leent zich in het bijzonder om een beeld te schetsen van wat, mede dankzij de BankGiro Loterij en De Lotto, tot stand kan komen. In de vorm van evaluatieinterviews met betrokkenen worden de projecten uitgelicht:

Aanleg klimatologische installatie Anne Frank Huis, Amsterdam – *interview met Teresien da Silva* (pagina 13). Internationale beeldtentoonstelling Sonsbeek 2008: grandeur, Arnhem – *interview met Anna Tilroe* (pagina 237). Productie Walking op Oerol Festival, Terschelling – *interview Theun Mosk* (pagina 125). Restauratie Obrecht Kerk, Amsterdam – *interview met Henk van Os en Margriet Dijcker* (pagina 77). Internationaal Blazersfestival OnWings!, Groningen – *Interview met Yvonne van den Berg* (pagina 149). Herinrichting presentatie Airborne Museum, Oosterbeek – *Interview met Paul Tirion* (pagina 101). Onderzoek naar effecten van ontgronden ten behoeve van natuurbeheer in Nederland – *Interview met Renée Bekker* (pagina 213).

Dagblad van het Noorden, 25 januari 2008

Bijzondere projecten van de provinciale afdelingen hebben we aan de hand van krantenknipsels uitgelicht.

Anders dan in voorgaande jaren staat in dit jaarverslag niet langer elk project dat we hebben ondersteund apart vermeld. Uiteraard blijven we als vanouds alle bestedingen verantwoorden, maar we doen dat in het vervolg met behulp van een *database* die kan worden geraadpleegd *via onze website*, cultuurfonds.nl. Dit bestand met ondersteunde projecten zal in het vervolg eens per kwartaal worden bijgewerkt, waardoor eenieder nog voor de afsluiting van het boekjaar inzage kan krijgen in de bestemming van onze bijdragen.

Uitzonderlijke bijdragen

In het algemeen ondersteunt het Cultuurfonds alleen projecten. Naast de al vermelde Ecs en Vereniging Rembrandt zijn er nog twee instellingen die een andere positie hebben: Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba en Stichting Erfgoed Nederland.

Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba ontvangt jaarlijks 2,2 procent van het activiteitenbudget om projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud aldaar te steunen.

Verder heeft het Cultuurfonds een bijzondere band met Stichting Erfgoed Nederland, koepelvereniging van de erfgoedsector. Het fonds is eigenaar van het pand Herengracht 474 te Amsterdam, waarin de Stichting Erfgoed Nederland is gevestigd. De stichting huurt het pand onder gunstige voorwaarden.

Cultuurfondsbeurzen

Het beurzenprogramma dat zes jaar geleden is gestart, is een doorslaand succes gebleken. Het aantal aanvragen is ruim verdubbeld: van 120 in 2002 tot 295 in 2008. Een paar honderd zeer talentvolle jonge mensen hebben inmiddels met een Cultuurfondsbeurs een vervolgopleiding of -onderzoek in het buitenland kunnen doen. Door het succes heeft het beurzenprogramma een volwaardige plek binnen ons bestedingenbeleid verworven. Bij de evaluatie na vijf jaar is besloten daarvoor structureel meer geld vrij te maken. In plaats van 2 procent in voorgaande jaren en 7 procent in 2007 wordt vanaf 2008 10 procent van het activiteitenbudget van het landelijk fonds gereserveerd voor Cultuurfondsbeurzen. Zo kon het aantal beurzen worden opgevoerd, van 51 in 2006 tot 126 in 2008. Door de verhoging van het budget is het inmiddels ook mogelijk bijdragen van gelijksoortige omvang toe te kennen als andere fondsen die beurzen verstrekken. De voorzitter van de Adviescommissie Beurzen licht het beurzenprogramma nader toe in: Programma Cultuurfondsbeurzen – *Interview met Anneke van Doorne-Huiskes* (pagina 37).

www.deweekkrant.nl/artikel/2008/maart/31/het_gaat_weer_spoken_toeristisch_project_laat_alo

PROJECT # 02 | Jong, slim en onbegrensd

Project Programma Cultuurfondsbeurzen, dat jaarlijks ruim honderd talenten met uitzonderlijk resultaat afgestudeerd aan Nederlandse universiteiten en hogescholen de kans biedt een vervolgopleiding of onderzoek te doen in het buitenland.

Bedrag ruim € 1,2 miljoen in 2008, mede dankzij een substantieel aantal CultuurFondsen op Naam

Motivering toekenning Het Cultuurfonds moedigt bevoegdheid en talent aan met beurzen, staat met nadruk in het missiestatement. Een gestaag toenemend aantal CultuurFondsen op Naam stelt ons daartoe mede in staat. Veel schenkers willen studenten die hun opleiding in Nederland succesvol hebben afgerond gelegenheid geven hun kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen. Om de middelen optimaal te benutten zijn de ondersteuningsregelingen hiervoor vanaf 2002 gestroomlijnd en helderder uitgedragen. De landelijke communicatiecampagne die jaarlijks plaatsvindt, krijgt veel respons. Elke keer melden zich enige honderden kandidaten die aan de selectiecriteria voldoen: een gemiddeld eindcijfer van 8 of hoger, goede aanbevelingsbrieven, een rijk gevuld cv en een overtuigende motivatie. Aanvankelijk bleek het nodig vrij scherpe keuzes te maken vanwege het beschikbare budget. In het meerjarenbeleidsplan 2008-2011 is vastgelegd dat wij dat structureel verhogen om meer talenten de kans te geven. Het voor Cultuurfondsbeurzen beschikbare bedrag is sinds 2002 meer dan verdubbeld tot ruim € 1,2 miljoen in 2008.

Jong, slim en onbegrensd

Het beurzenprogramma van het Cultuurfonds is sinds 2002 uitgegroeid tot een levendige tak met een budget van meer dan een miljoen euro. Jaarlijks vertrekken zo'n 150 Cultuurfondsbursalen naar het buitenland voor een vervolgopleiding of -onderzoek.

Het beurzenprogramma is bedacht om jonge talenten dichterbij hun gedroomde toekomst als acteur, beeldend kunstenaar, musicus, danser of wetenschapper te brengen. Een paar honderd toptalenten hebben inmiddels hun voordeel gedaan met dit initiatief van het Cultuurfonds. Voorzitter van de beurzencommissie, Anneke van Doorne-Huiskes, vindt de gedrevenheid van de studenten enorm inspirerend. "In de aanvragen zie je het talent, je ziet het enthousiasme, de ambitie en de betrokkenheid, de studenten gaan honderd procent voor een beurs", vertelt zij. Wat moet zo'n jong iemand volgens de commissie allemaal in huis hebben? "Je moet afgestudeerd zijn aan een Nederlandse instelling voor hoger onderwijs, als bachelor of master. Het maakt niet uit in welke discipline, alles is welkom." Ze merkt op dat er vooral aanvragen vanuit de cultuurwetenschappen en letteren binnenkomen. "De bèta's zijn in de minderheid, daar zouden we er wel meer van willen."

Enthousiaste sfeer De leden van de beurzencommissie (zie pagina 116) komen één keer per jaar bij elkaar om alle aanvragen te beoordelen. Het secretariaat heeft dan al een voorselectie gemaakt, waardoor alleen de crème de la crème is overgebleven. "Door dat deskundige voorwerk kunnen wij in één dag alle aanvragen doornemen, drie ordners vol." De emeritus hoogleraar Sociologie vertelt dat er op die dag van de beslissingen een heel enthousiaste sfeer hangt. "Een sfeer van mogelijkheden en kansen. Een ieder van ons raakt geïnspireerd door die jonge mensen en hun aspiraties. Van de brieven spat vaak de passie af." De voorzitter let in de aanvragen op kwaliteit, originaliteit en noviteit. "Is het een mooi idee, is het goed verwoord, is het overtuigend en haalbaar? En, niet onbelangrijk, moet je daarvoor per se naar Cambridge of Boston?" Als jonge vrouw heeft Anneke van Doorne-Huiskes niet direct na haar studie een vervolgopleiding in het buitenland genoten, iets wat ze altijd jammer heeft

Samen met HSP Talentprogram, het VSBFonds en het Fullbright Center behoort het Prins Bernhard Cultuurfonds tot de grote beurzenverstrekkers.

gevonden. "Het was in die tijd niet zo gebruikelijk. Ik heb dat later gedeeltelijk goed kunnen maken, maar juist als je zo jong bent maken alle nieuwe ervaringen een diepe indruk." Niet voor niets stimuleerde ze – met succes – haar eigen twee dochters om tijdens en meteen na hun studie de stap te wagen, want volgens de voorzitter is een verblijf in het buitenland steeds relevanter voor het verdere verloop van je carrière. "Je hebt initiatief getoond en zelfstandigheid opgedaan." De bedragen die de bursalen toegewezen krijgen variëren van 1.000 tot 20.000 euro. Het gaat dan om ondersteuning voor zaken als inschrijfgeld aan een opleidingsinstituut of huisvesting. "De bijdragen van het Cultuurfonds zijn niet dekkend, maar geven een stevige duw in de rug."

Klassiek toptalent Ieder jaar komen er zo'n drie of vier toptalenten bovendien. Neem Luuk Huitink, 28 jaar. Hij studeerde cum laude af in Grieks en Latijn aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds 2006 is hij in Oxford bezig met zijn promotie-onderzoek binnen de klassieke talen. Met twee Engelse universitaire beurzen op zak en één van het Cultuurfonds. "Ik zoek in mijn onderzoek het snijvlak van taal- en literatuurwetenschap op. Hoe komt het effect dat een bepaalde tekst heeft eigenlijk tot stand?" Hiertoe raadpleegt Huitink het Griekse proza van de vierde en vijfde eeuw voor Chr. Aan het begin van de herfst hoopt hij het onderzoek af te hebben. En dan staat hem iets heel bijzonders te wachten: "Ik word aangesteld als Fitzjames Research Fellow aan Merton College, het een na oudste college van de universiteit, gesticht in 1246. De aanstelling is voor vier jaar, waarin ik vier uur les geef en de rest van mijn tijd kan besteden aan onderzoek. Een absoluut luxe positie." Huitink vertrok in 2005 al naar Oxford, om een tweede master te doen. "Ik kwam in een gespreid bedje terecht. De kleinschaligheid van het college, het rijke sociale leven en het feit dat je college je woonruimte kan geven, hebben daar zeer aan bijgedragen."

25 juni is het weer zover. Dan worden in de grachtentuin van het Prins Bernhard Cultuurfonds de bursalen uitgenodigd het glas te heffen. Vervolgens vindt op 3 juli de uitreiking van de beurzen plaats. En vliegt na de zomer een nieuwe troep jonge Nederlandse talenten uit om hun ambitie in het buitenland na te jagen.

Groepsfoto bursalen bij de uitreiking 2008

foto Anke Teunissen

Eigen initiatieven

Het Cultuurfonds besteedt het overgrote deel van de beschikbare middelen aan projecten die andere partijen hebben opgezet. Maar nu en dan signaleren we een wezenlijke lacune binnen een van de werkkerreinen. Dan nemen we zelf het initiatief. We streven ernaar de looptijd en omvang van een dergelijk initiatief te begrenzen in de verwachting dat instellingen en organisaties binnen het veld zelf aanverwante projecten ontwikkelen. De werkzaamheden die uit eigen initiatieven voortvloeien, besteden we meestal uit aan gespecialiseerde instanties. Voor de inhoudelijke begeleiding stellen we bij elk initiatief een onafhankelijke redactie, begeleidingscommissie of jury in. Twee eigen initiatieven lenen zich in het bijzonder om een beeld te schetsen van wat tot stand kan komen: Afsluiting Monografieënreeks Nederlandse Fotografen – *interview Adi Martis* (pagina 189). Opdracht Biografieënreeks Koning Willem I, II en III – *interview Jeroen Koch en Joost Dankers* (pagina 53).

Eigen initiatieven provinciale afdelingen

Prins Bernhard Cultuurfonds Flevoland

Flevoland kiest elk jaar een bijzonder project dat een extra financiële bijdrage krijgt. Dit jaar is gekozen voor een project van de Vereniging Vrienden van het Carillon te Zeewolde voor een basklok met klaviertoon Es ter completering van het Carillon. De doelstelling van de vereniging is het instandhouden en het uitdragen van de beiaardcultuur.

Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland

Televisiespot – Het gehele jaar is maandelijks op tv Gelderland in de Cultuuragenda een spot van tien seconden uitgezonden. De spot vraagt aandacht voor een ondersteund cultureel project in Gelderland. Doel is het verhogen van het publieksbereik van het project en het verhogen van de naamsbekendheid van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Nationaal Jeugd Orkest – Het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland heeft een sterke band met het Nationaal Jeugd Orkest. In 2008 ondersteunde het Cultuurfonds de

De Stad Amersfoort, 25 juni 2008

masterclasses die tijdens De Muziekzomer in Gelderland plaatsvonden. Cultuurfonds Gelderland wist speciaal voor donateurs van het Cultuurfonds een korting van € 5 te bedingen bij het slotconcert van de Internationale Muziekzomer Gelderland op 24 augustus.

Prins Bernhard Cultuurfonds Groningen

Menkemaborg – Om een rondgang door de borg voor kinderen aantrekkelijker te maken heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds Groningen in het kader van het eigen initiatievenbeleid € 25.000 beschikbaar gesteld voor audiotours. De informatie wordt op een voor jongeren pakkende manier gepresenteerd. Zo kunnen zij o.a. kennismaken van hoe het leven vroeger was op een Groninger borg. De mogelijkheid om een doe-activiteit aan de tour te koppelen wordt nog onderzocht.

Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant

Brabantse Cultuuragenda 2008 – Het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant heeft het initiatief genomen om in samenwerking met de Stichting Uit in Brabant en Adr. Heinen Uitgevers een cultuuragenda uit te geven, waarin voor het hele jaar culturele tips zijn opgenomen. Met de agenda wil het Cultuurfonds cultuurparticipatie stimuleren. In 2007 is de eerste uitgave verschenen in een oplage van 2.000 exemplaren. De provincie Noord-Brabant gebruikt de agenda ook als relatiegeschenk. Aan de uitgever is in 2008 een bijdrage verstrekt van € 5.900. In 2008 is de *Brabantse cultuuragenda 2009* verschenen. De agenda is te koop in de boekwinkel.

Waardebinnenactie – Uit onderzoek is gebleken dat cultuurvrijwilligers behoefte hebben aan kennisvergroting. Het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant heeft daarom 200 waardebinnen van € 150 aangeboden aan cultuurminnende amateurs in Noord-Brabant. De waardebinnen konden worden ingewisseld voor een marketingcursus bij het Uitmarketingburo en voor promotie-ondersteuning door Uit in Brabant. Distributie van de bonnen verliep via de Uitpunten in bibliotheken. Totaal zijn 144 waardebinnen ingewisseld, waarvan 104 bij Uit in Brabant en 40 voor een cursus bij het Uitmarketingburo. Het bestuur heeft deze score positief beoordeeld en de actie krijgt daarom een vervolg in 2009.

Prijzen landelijk fonds

Charlotte Köhler Prijzen

Jaarlijks reikt het Prins Bernhard Cultuurfonds aanmoedingsprijzen uit voor jonge beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten: de Charlotte Köhler Prijzen. De prijzen zijn bij legaat ingesteld door de actrice Charlotte Köhler. Het prijzengeld bedraagt € 20.000. Van dit bedrag moeten de winnaars ten minste twee derde besteden aan een activiteit die hun persoonlijke ontwikkeling bevordert. In oneven jaren krijgen drie jonge theatermakers de prijs, in even jaren drie jonge kunstenaars, architecten

www.frieschdagblad.nl/index.asp?pagina=krantvan&dd=13&dm=2&dy=2008

E3 Journaal Venlo, 27 augustus 2008

of vormgevers. Op 28 juni heeft Melle Daamen, voorzitter van de jury, in Podium Mozaïek in Amsterdam de Charlotte Köhler Prijzen 2008 uitgereikt aan Anne Holtrop (architectuur), Julia Born (grafische vormgeving) en Pablo Pijnappel (beeldende kunst). De jury bestond uit Melle Daamen (voorzitter), Jaap Guldemon, Karel Martens, Michelle Provoost, Lisette Smits, Jan Peter Wingender en Hester Wolters.

Prins Bernhard Cultuurfonds Prijzen en BankGiro Loterij Museumprijs

Het Prins Bernhard Cultuurfonds kent tien oeuvrepreizen, die om de drie jaar worden toegekend. Alleen de Martinus Nijhoff Prijs is een jaarlijkse prijs. Elke prijs heeft zijn eigen jury, die zelf op zoek gaat naar mogelijke winnaars. De Cultuurfondsprijzen bedragen elk € 50.000. De winnaar moet daarvan ten minste driekwart besteden aan een project op zijn werkterrein. De Martinus Nijhoff Prijs is € 35.000 en geheel vrij besteedbaar.

Sinds 2007 reikt het fonds samen met de BankGiro Loterij de Museumprijs van € 100.000 uit. De prijs is een voortzetting van de Prins Bernhard Cultuurfonds Museumprijs en is sinds 2007 een publieksprijs.

Op 25 november heeft Prinses Margriet in het Muziekgebouw aan 't IJ te Amsterdam de volgende prijzen uitgereikt:

Margreet Dolman met Julia Born en met Anne Holtrop, Melle Daamen met Pablo Pijnappel

Zondagskrant Doetinchem, 6 april 2008, foto Harrie Ligtoet

Martinus Nijhoff Prijs/Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs voor Vertalingen

De Martinus Nijhoff Prijs wordt afwisselend toegekend voor bijzondere literaire vertalingen in en uit het Nederlands. De prijs is toegekend aan Birthe Lundsgaard voor haar vertalingen van Nederlandse en Vlaamse literatuur in het Deens.

De jury bestond uit Harm-Jan van Dam, Ria van Hengel, Ton Hoenselaars, Ronald de Rooij, Désirée Schyns (voorzitter) en Willem Weststeijn.

Prins Bernhard Cultuurfonds Monumenprijs

De prijs is toegekend aan Coenraad Temminck Groll voor de effectieve en geestdriftige wijze waarop hij als monumentenzorger en bestuurder het Nederlandse erfgoed binnen het koninkrijk en overzee grote diensten heeft bewezen.

De jury bestond uit Guus Borger (voorzitter), Johan Carel Bierens de Haan en Peter Karstkarel.

Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs voor Kunst- en Cultuureducatie

De prijs is toegekend aan Yo! Opera omdat zij erin is geslaagd zowel nationaal als internationaal jeugdopera op de kaart te zetten.

De jury bestond uit Bregje Boonstra, Edwin Jacobs (voorzitter), An Jansen, René Jonger en Bart Vaessen.

Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs voor Toegepaste Kunst en Bouwkunst

De prijs is toegekend aan Claudy Jongstra voor de volstrekt onafhankelijke, autonome koers die zij vaart, zonder enige concessie te doen aan haar opdrachtgevers.

De jury bestond uit Titus Eliëns (voorzitter), Bernard Hulsman en Timo de Rijk.

BankGiro Loterij Museumprijs

De Museumprijs is een publieksprijs. Gedurende een maand kon het publiek via www.museumprijs.nl stemmen op zijn favoriete archeologiemuseum. Het Hunebedcentrum in Borger won met 42,4 procent van de totaal bijna 15.000 stemmen.

De jury die de voorselectie heeft gedaan, bestond uit Evert van Ginkel, Judikje Kiers, Leendert Louwe Kooijmans, Jelle Reumer (voorzitter) en Peter Schoon.

Prijzen provinciale afdelingen

Prins Bernhard Cultuurfonds Flevoland – Lelyprijs

UITGEREIKT SINDS 1996

FREQUENTIE jaarlijks

BESTEMD VOOR personen of verenigingen die zich onverplicht en buiten de beroepssfeer gedurende langere tijd hebben ingezet voor de Flevolandse cultuur of natuur.

Roder Journaal, 18 juni 2008

PRIJS € 2.500 en een pluim van glanzend staal, ontworpen door de Lelystadse kunstenaar Jeroen Stok.

UITGEREIKT Op 20 maart heeft CdK mr. M.J.E.M. Jager, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Flevoland, de prijs uitgereikt aan het bestuur en de vrijwilligers van de Stichting Culturele Activiteiten te Urk.

Prins Bernhard Cultuurfonds Fryslân – Friese Anjer

UITGEREIKT SINDS 1991

FREQUENTIE jaarlijks

BESTEMD VOOR personen, verenigingen of instellingen die zich bijzonder hebben ingezet voor de Friese cultuur.

PRIJS € 2.500 en een speld, ontworpen door kunstenaar Antonia Talamini en uitgevoerd door edelsmid Els Vastenburg-Naeyé.

UITGEREIKT Op 21 april heeft CdK drs. E.H.T.M. Nijpels, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Fryslân, de prijs uitgereikt aan Keramiekmuseum Princessehof te Leeuwarden, omdat het museum toonaangevend is op het gebied van keramiek en daarmee van internationale betekenis is.

Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland – Gelderse Pauwenveer

UITGEREIKT SINDS 2006

FREQUENTIE elk even jaar

BESTEMD VOOR een in Gelderland gevestigde instelling op het gebied van cultuur of natuur.

PRIJS € 25.000 en een kunstwerk van Ronald Tolman. Het bedrag kan uitsluitend worden besteed aan een doel op het werkteerrein waarop men actief is.

UITGEREIKT Op 14 november heeft CdK C.G.A. Cornielje, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland, in het Koetshuis van Kasteel Slangenburg in Doetinchem de prijs uitgereikt aan Stichting Straattheater Doetinchem voor de organisatie van het jaarlijkse straattheaterfestival BuitenGewoon.

De jury bestond uit M. Nibbering, drs. A.Th.H. van den Hout, drs. T.W.M. de Wit, drs. H.A. Doek, Mw. W.J. Kuit.

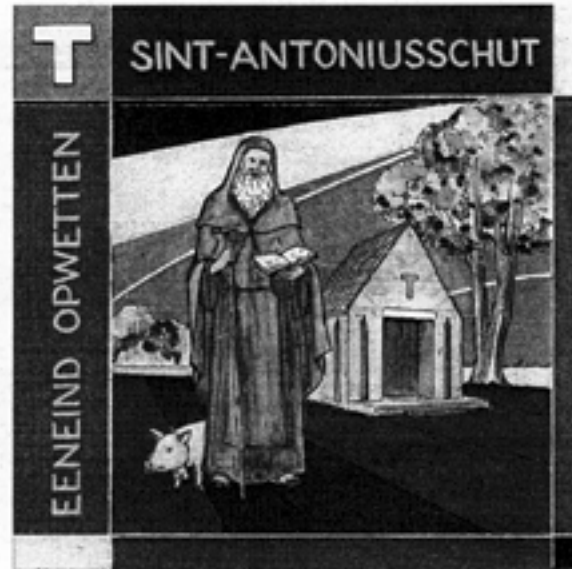
Nieuw hoofdvaandel voor Sint Antoniuschut

at is gewoon
n vrouw die
3rote Beek
el, met een
ze in negen
een kaarsje
ien steken.
rijwilliger met
bezoekers is
n een kaars-
ders doet dit

ch ben, dan
aten branden
vind het heel
c heb mensen
ren die ze ver-
ve goed."

ag voor orgers

gze start dit
ieuwe reeks
komsten in
en Eersel.
onden is on-
ien aan fami-
lzorgers van
ychiatrische
ze gratis toe-
n wordt door
reners infor-
ar een drietal
vaak bij ou-
de depressie
26 februari)
toomissen (12
n) en medi-
aving (22
en). Be-
tatten
rij
na-
id
n-
te
ten
n-
r

Het ontwerp van het nieuwe hoofdvaandel is van Leo van der Sangen uit Best.

Nuenen - Tijdens de viering van de patroonsdag op zaterdag 19 januari, neemt de Sint Antoniuschut Eeneind-Opwetten een nieuw hoofdvaandel en drie nieuwe gildentrommen in gebruik. Tijdens een heilige mis wordt het vaandel ingewijd. Dat gebeurt om 13.30 uur in het Enodegebouw aan de Eeuw Driessenstraat 1 in Nuenen.

Zowel bij het ontwerp van de vaandel en de trommen als bij de uitvoering daarvan is de Antoniuschut niet over één nacht ijs gegaan. De lat werd hoog gelegd, omdat met deze nieuwe attributen de komende tientallen jaren in belangrijke mate het gezicht van de Sint Antoniuschut wordt bepaald.

Het ontwerp van het nieuwe hoofdvaandel is van gildebroeder der Sangen uit Best en vervaardigd door Joke Wil-Heugten uit Liessel. Het nieuwe vaandel heeft de afmetingen van het oude, maar de afbeelding is anders. Het oude vaandel heeft de afbeelding van de heilige Sint Antonius met een os en een kind. Het nieuwe vaandel heeft de afbeelding van de heilige Sint Antonius met een kind en een os.

op Eeneind" een prominente plaats gekregen. De klassieke donkere koperen gildentrommen, compleet met uitgedreven afbeelding van Sint Antonius en de kapel, zijn ontworpen en vervaardigd door vader en zoon Kobussen van de firma Kobo uit Maarheeze. De aanschaf van het nieuwe hoofdvaandel en de nieuwe trommen werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Het inzegenen van een nieuw hoofdvaandel en de aanschaf van drie nieuwe gildentrommen is een unieke gebeurtenis, die de gildebroeders waarschijnlijk maar één keer in hun leven meemaken. Het oude vaandel heeft immers ruim zeventig jaar dienst gedaan. Het is niet meer precies na te gaan, maar dit vaandel moet ergens tussen 1934 en 1938 zijn vervaardigd. De oude gildentrom heeft zestig jaar dienst gedaan en dateert uit 1948.

PROJECT # 03 | Willems van Oranje

Project Biografieënreeks over de Nederlandse koningen Willem I, Willem II en Willem III, die het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Universiteit Utrecht voorbereidt.

Bedrag € 100.000 in 2008, en in de periode 2009-2012 nog eens € 145.000 per jaar

Motivering in aanvraag In 2013 bestaat de Oranjermonarchie tweehonderd jaar. Tegen deze achtergrond is het voornemen ontstaan om dan biografieën te laten verschijnen van de eerste drie Nederlandse koningen. De publicaties, elk zo'n 400-500 pagina's dik, moeten wetenschappelijk verantwoord zijn. Jeroen Koch, Jeroen van Zanten en Dik van der Meulen kunnen blijkens eerder werk echter ook toegankelijk schrijven voor een algemeen publiek. Samen vormt de reeks een wordingsgeschiedenis van het constitutionele koningschap in Nederland. De delen kunnen ook afzonderlijk worden gelezen.

Motivering toekenning Het initiatief om biografieën uit te brengen van Willem I, II en III spreekt het Cultuurfonds bijzonder aan. Het fonds heeft affiniteit met de Nederlandse koninkrijks geschiedenis. Tot heden bestaan geen wetenschappelijke publicaties die de levens van de eerste drie Nederlandse vorsten integraal documenteren en analyseren. De reeks sluit bovendien aan bij de biografieën die het fonds zelf heeft laten verschijnen. Bij lustriumvieringen adopteert het fonds een omvangrijk project binnen het werkterrein. Voorgaande keren zijn andere deelgebieden bedeed. Daarom is deze geschiedenisreeks bij uitstek geschikt om het zeventig-jarig bestaan in 2010 te markeren.

Willems van Oranje

In 2013 bestaat de Oranjemonarchie 200 jaar. Een mooie gelegenheid om drie biografieën uit te brengen over het werk en het leven van de drie mannelijke voorgangers van Koningin Beatrix: de koningen Willem I, II en III.

Op het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Universiteit Utrecht waren ze nogal verbaasd dat de levens van de koningen niet eerder zijn beschreven. “De meest bestudeerde koning is Willem I, maar de boeken die over hem bestaan, zijn verouderd”, zegt historicus Joost Dankers in zijn werkkamer op het instituut. “Serieuze geschiedschrijving over Willem II is dunner gezaaid en over Willem III is nauwelijks iets geschreven.” Joost Dankers is de projectleider van de koningsboeken. “Ik zie toe op de voortgang van het onderzoek en op de onderlinge inhoudelijke samenhang en afstemming van de verschillende delen. Want hoewel ze los van elkaar te lezen zijn, keert een aantal thema’s en vragen in ieder boek terug.” Leuk om te weten: Dankers schreef in 1990 voor het Cultuurfonds: ‘Tot stand gekomen met steun van... Vijftig Jaar Prins Bernhard Fonds, 1940-1990’.

Koning-koopman Jeroen Koch, die eerder een biografie van Abraham Kuyper schreef, is de komende vier jaar aan Willem I (1772-1843) vastgeklonken. Jeroen van Zanten buigt zich over Willem II (1792-1849) en Willem III (1817-1890) is in handen van Dik van der Meulen. Historicus Koch: “Samen beslaan de boeken de periode van 1772 tot 1890 en geven daarmee een goed beeld van de ontwikkeling van de Nederlandse monarchie. Bovendien belichamen de drie Oranjevorsten de canon van de negentiende-eeuwse nationale geschiedenis.” De Willem I-onderzoeker vertelt dat ‘zijn’ koning als jonge jongen met zijn vader, stadhouder Willem V, vluchtte voor de Franse overheersing. “In 1813 zet hij, na achttien jaar, weer voet op Nederlandse bodem en aanvaardt hij de titel van soeverein vorst.” Wat was het voor man? “Hij was een zeer gesloten man en aardt vooral naar zijn moeder, Wilhelmina van Pruisen. Zijn bestuurlijke ervaring heeft hij als Duitse Rijksvorst en met instemming van Napoleon opgedaan. Willem I bemoeit zich werkelijk met alle politieke terreinen.” En wat hij vooral wil: Nederland en België een economische impuls geven. “De Nederlandsche Bank en de Rijksmunt, de Nederlandse Handel-Maatschappij – bij de totstandkoming van

al deze organisaties was Koning Willem I betrokken. En hij nam het voortouw bij de aanleg van straatwegen, kanalen en spoorwegen. Dankers: “Niet voor niets werd hij de koning-koopman genoemd.” Koch: “En hij wilde het Verenigd Koninkrijk tot één land maken, met het Nederlands als voertaal. Ambitie en macht zijn de vaste thema’s in zijn leven.”

Biograaf met visie Over Jeroen Koch als biograaf zegt Dankers: “Hij is in staat om veel stof te verwerken tot een goed geconcipieerd verhaal, met een actuele vraagstelling.” Over wat een bekwaam biograaf in huis moet hebben, antwoordt de biograaf zelf: “Je moet een overtuigende visie bieden op een historisch persoon. Zodat je het belang van hem of haar kunt aangeven voor een groot publiek: wat heeft hij of zij betekend? En je moet nieuwe inzichten bieden.” Is het noodzakelijk sympathie te voelen voor degene over wie je schrijft? “Nee!, antwoordt Koch beslist. “Dat had ik zeker niet voor Abraham Kuyper en ik zal dat nu ook weer niet zomaar krijgen. Willem I was geen aardige man. Hij was machtsbelust en ziet zijn omgeving als instrumentarium om zijn doelen te bereiken. Hij ziet het land als een bv, en zadelt het op met grote schulden. Uiteindelijk was hij hier een persona non grata en leefde hij zijn laatste jaren anoniem in een paleis aan Unter den Linden in Berlijn.”

Het kan niet anders dan dat de drie boeken veel nieuwigheden aan het licht gaan brengen. Toestemming om het Koninklijk Huis Archief te raadplegen hebben de heren biografen al gekregen. Niets wat zij tegenkomen zal verzwegen worden. “Maar we zijn natuurlijk niet uit op een *biographie scandaleuse*”, zegt Joost Dankers. De boeken worden uitgegeven door Uitgeverij Boom, het Prins Bernhard Cultuurfonds maakt de financiële totstandkoming ervan mogelijk. Joost Dankers nam zelf het initiatief om het Cultuurfonds te benaderen. “Er was voor mij maar één samenwerkende partij mogelijk en dat is het Cultuurfonds. Niet vanwege jullie koninklijke achtergrond, maar omdat het fonds een prachtige traditie op biografieëngebied heeft, bijvoorbeeld over Henriëtte Roland Holst of Wilhelmina. Het is fantastisch dat het Cultuurfonds ons volledig ondersteunt, en wat een verrassing dat het zo’n grote bijdrage is geworden.”

Prins Bernhard Cultuurfonds Groningen – Tine Clevering-Meijer Prijs

houd uitgereikt aan Regionale Wandelstructuur Westerwold. De jury bestond uit mw. J.G. Vlietstra (voorzitter), mw. J. Clements en de heren J. Brouwer, J. van Dijk en J. Doevendans.

Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant – Muziekprijs

UITGEREIKT SINDS 2004
FREQUENTIE jaarlijks
BESTEMD VOOR een persoon of organisatie die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt op cultureel gebied in Noord-Brabant. In een driejaarlijkse cyclus wordt de prijs achtereenvolgens toegekend in de sectoren dans- & podiumkunst, beeldende kunst en muziek.
PRIJS € 10.000 en een plastiek gemaakt door beeldhouwster Tjikkie Kreuger.

UITGEREIKT Op 13 november heeft CdK mw. J.R.H. Maij-Weggen, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant, de Muziekprijs 2008 uitgereikt aan Harmen Fraanje. Met de prijs wil het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant bijdragen aan het stimuleren van jong muzikaal talent. De jury bestond uit Andries Clement (voorzitter), Geurt Grosfeld en Engbert Tienkamp.

www.deweekkrant.nl/artikel/2008/november/26/leidschendam_1910_laatste_openbare_presentatie_va

– Brabant Bokaal

UITGEREIKT SINDS 2008

FREQUENTIE jaarlijks aan maximaal drie personen

BESTEMD voor personen die zich als vrijwilliger op meer dan bijzondere wijze inzetten voor Brabantse cultuur en natuur.

PRIJS een bokaal en een bijpassende gouden draagspeld, beide ontworpen en vervaardigd door Eelco Veenman

UITGEREIKT Op 17 november heeft CdK mw. J.R.H. Maij-Weggen, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant de prijzen uitgereikt aan Ton Biemans uit Breda, Bert van Leijssen uit Geldrop en Frits Speetjens uit Oirschot.

Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland – Prijs voor Culturele Arbeid

Het bestuur van Stichting
De Nollen

UITGEREIKT SINDS 1990

FREQUENTIE jaarlijks

BESTEMD voor een persoon, een groep van personen of een instelling die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt op cultureel gebied in het algemeen, op het gebied van de amateuristische kunstbeoefening in het bijzonder, of op het gebied van het natuurbehoud.

PRIJS € 7.500

UITGEREIKT Op 4 oktober heeft CdK mr. H.C.J.L. Borghouts, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland, de prijs uitgereikt aan Stichting De Nollen te Den Helder uit waardering voor de inspanningen die het bestuur, de directie en de vele vrijwilligers leveren om het Totaalkunstwerk De Nollen in stand te houden en als hommage aan het werk van R.W. van de Wint.

Elk jaar moet er vijfhonderd meter bij komen

Tuinwallen worden langzaam maar zeker weer de beeldbepalers van het oude land

WIERINGEN – Het Wieringer landschap, zoals dat er in de eerste helft van de vorige eeuw moet hebben uitgezien, wordt langzamerhand weer zichtbaar. Door de vruchtbare samenwerking tussen de stichting Landschapzorg Wieringen en de agrarische natuur- en landschapsvereniging De Rotgangs zijn op het oude land de laatste jaren aardig wat tuinwallen verzeen.

In het oude landschap werd kleinschalig vee geweid op percelen, die werden begrensd door zogenaamde 'tuinwallen' of 'woalkes', aarden wallen van ongeveer een meter hoog, opgetrokken uit graszoden. Ze werden gebruikt als perceelscheiding, maar dienden ook ter beschutting van het vee tegen de altijd waaiende wind.

Feitelijk beheersten ze de aanblik van het landschap op de hoge delen van Wieringen. In 1935 was de totale lengte van alle tuinwallen op het voormalig eiland zo'n honderd kilometer. Kort na de Tweede Wereldoorlog werd een ruilverkaveling in gang gezet. Daardoor werden ze massaal opgeruimd; op een gegeven moment was er niet meer van over dan een paar restanten.

Oude glorie

In 1996 was er opnieuw een ruilverkaveling gaande en kwamen fondsen beschikbaar, waarmee de tuinwallen weer in oude glorie konden worden hersteld. Onder impuls van Landschapzorg werd op Stroe zo'n anderhalve kilometer aan tuinwallen aangelegd. Daarna werd het even stil, totdat in 2001 enkele 'tuinwalfanaten' de koppen weer bij elkaar staken, met het doel nog meer tuinwallen aan te leggen.

Zo ontstond een tot dan unieke en vruchtbare samenwerking tussen boeren en natuurbeschermers. De betrokkenen Marco Lont, Ben van Rijswijk, Arie Slijkerman en Jan Mulder lieten er geen gras over groeien. Via de agrarische natuurvereniging, die Marco van der Lee als veldwerker hadden aangetrokken, werden potentiële financieringsbronnen aangeboord en met succes.

Zo werd financiële onder-

steuning verkregen van de provincie Noord-Holland via de subsidieregeling voor landschapselementen, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSB-fonds, het Dinamofonds en daarnaast een startsubsidie van de gemeente Wieringen. Dankzij deze steun werd in 2004 weer achthonderd meter tuinwal aangelegd en nu, begin 2008, is het totaal sinds 1996 opgelopen tot drie en een halve kilometer.

Het streven is er ieder jaar vijfhonderd meter aan toe te voegen, aldus Slijkerman. "Maar het is moeilijk de financiering op gang te houden. Ten tijde van de laatste ruilverkaveling kwam de helft van de Landinrichtingscommissie en betaalde de provincie de andere helft. De provincie doet dat nog steeds, maar voor de particuliere fondsen houdt het na een tijdje matuurlijk wel op. Toch is het tot op heden steeds nog weer gelukt, ook al kost het bossen aan papier."

Vegetatie

De vrijwilligers, die zich met deze vorm van landschapsbeheer bezig houden, zouden ook graag weer zien dat de oude vegetatie op de walleitjes terugkeert, met de daarbij behorende insecten en karakteristieke vogelsoorten, zoals de tapuit, die het nu nogal moeilijk heeft. "De tuinwallen hadden een unieke flora en fauna," weet Slijkerman. "Maar het zal nog wel een tijdje duren, voordat we die

weer terug hebben. De tuinwallen zijn tegenwoordig anders van structuur dan vroeger. Door de toediening van kunstmest hoeft het gras minder diep te wortelen en zijn de zoden minder stevig, waardoor de wallen sneller inklinken."

"Je moet ook niet te veel meststoffen in de buurt hebben. De grond moet schraal zijn. Boven op de wallen blijft het al terug te komen, die blijven er vrij van. Daar komen de schapen- en reukgrassen alweer spontaan terug. Maar het zou natuurlijk prachtig zijn, als je een soort als het Engels gras, dat hier vroeger net zo voorkwam als op Texel, weer terug zou krijgen."

Daarnaast is het onderhoud van belang, zegt Van der Lee. "Om te verschralen dient de tuinwal in het najaar gemaaid te worden en moet het maaisel worden afgevoerd. Beweidings werkt ook prima, mits de wal niet wordt beschadigd. Kale plekken, vooral aan de zuidkant geven insecten en kleine zoogdieren een fantastisch leefgebied."

Slijkerman heeft nog een andere wens voor de toekomst. "Het lijkt me geweldig een hol wandelpad te hebben, tussen twee tuinwalleitjes in. Zo was er vroeger ook een pad van Zandburen naar Stroe. Het zou mooi zijn als je dat hier weer terug kon krijgen."

Dit jaar zal in elk geval een begin worden gemaakt met het inventariseren van de flora

Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel – Cultuurprijs

UITGEREIKT SINDS 1990

FREQUENTIE jaarlijks

BESTEMD VOOR personen, verenigingen of instellingen die zich bijzonder hebben ingezet voor de cultuur en/of het natuurbehoud in Overijssel.

PRIJS € 5.000 en een sculptuur, ontworpen door de Enschedese kunstenaar Karel Betman

UITGEREIKT Op 22 mei heeft

CdK mr. G.J. Jansen, als voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel, de Cultuurprijs 2008 uitgereikt aan Wim Hoogeland uit Raalte, die door zijn werk belangrijk cultuurgoed heeft veiliggesteld, openbaar gemaakt en beschikbaar gemaakt voor onderzoek.

Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland – Hendrik Chabot Prijs

UITGEREIKT SINDS 1965

FREQUENTIE driejaarlijks

BESTEMD VOOR beeldende kunstenaars die wonen en/of werken in het Rijnmondgebied

PRIJS € 7.500

UITGEREIKT Op 21 november heeft mr. I.W. Opstelten, burgemeester van Rotterdam en voorzitter van het Prins Bernhard Cultuurfonds, de prijs uitgereikt aan de internetkunstenaar Han Hoogerbrugge.

De jury bestond uit Wilfried Lentz (voorzitter), Melvin Moti, Siebe Thissen, Eveline Visser en Bregje van Woensel.

Urker liedjes met een lach en een traan

Dialectband Leuster presenteert nieuwe cd

■ Leuster tijdens de Urker dag. (© Jelle ten Napel)

Als de voorkeken niet bedriegen wordt de nieuwe cd van de enige echte dialectband Leuster zeker een topper. Dat kan onder andere blijken uit het feit dat er al voordat de cd in de winkels lag 400 exemplaren bij voorinschrijving verkocht zijn.

melooel
ritte zo-
een vol-
en dan-
Helaas
was het
toegif-
acht

URK - Vanavond (dinsdag) wordt in Zalencentrum Irene het eerste exemplaar overhandigd aan schrijver en radiomaker Johan van Slooten. De keus viel op hem omdat de drie bandleden van Leuster bijzonder veel waanering hebben voor zijn werk en muzik- kennis. Leuster bracht al eerder twee CD's uit met Urker liedjes. Hiervan wer-

den destijds meer dan 5000 exemplaren verkocht. Twee jaar geleden dreigde de driemansformatie uit- een te vallen door het ver- trek van zanger Willem de Vries. Ook toetsenist Hans Crebas zag toen geen toek- komst meer in Leuster. Fokke Hoekstra vond ech- ter dat de formatie niet mocht verdwijnen omdat de Urker liedjes belangrijk

zijn voor de Urker cultuur en de instandhouding van het Urker dialect.

Doorstart

Met de nieuwe toetsenist Douwe Gnodde en gitarist Albert Visser en een finan- ciële injectie van het Prins Bernhard Fonds maakte Leuster een doorstart. Het resultaat mag er zijn want op de nieuwe cd staan prachtige Urker nummers. De titel 'Anwinnig' (in het Nederlands betekent dit heimwee) loopt als een rode draad door de liedjes heen. Heimwee naar de Ijs- selmeervloot en de Noord-

zeekotters in de Urker haven wordt vertolkt in het liedje 'Oens vlootjen' of heimwee naar de eerste liefde in het liedje 'Trien van Dientjen', maar ook heimwee naar een geliefde die is overleden.

Alledaagse

De liedjes gaan ook over alledaagse zaken zoals de visfraude, het kuieren met de auto, het wonen in Tol- leboek en de gemeentelijke heffing (de Kova) komen muzikaal voorbij. Het is een cd met een lach en een traan. De liedjes over 'De familieboom' en 'Ienzaam' zijn indrukwekkend. De bekende violist Martin de Deugd en pianist Jaap Kramer hebben ook een steentje bijgedragen net als de 10-jarige Sije Kap- tein die het liedje 'Moeder- dag' meezingt. Al met al is het weer een aanwinst voor Urk.

De cd is overigens een Fle- volands product want de opnames vonden plaats bij studio Medialoon in Zee- wolde. De cd is verkrijg- baar bij een aantal win- keliers (www.leuster.nl), maar ook via de website van Leuster is een bestel- ling mogelijk.

→ Jelle ten Napel

04 INKOMSTEN

Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud

LOTERIJEN 05 INKOMSTEN

in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,

EIGEN FONDSENWERVING

bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,

COMMUNICATIE EN VOORL

opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en

TING 07 BESTUURLIJKE ORG

inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en

SATIE 08 PERSONEEL EN ORG

personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf

SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL

provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen

10 AMBITIES VOOR 2009

van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.

FINANCIËEL BELEID 12 CULTU

FONDSEN OP NAAM 13 CULTU

FONDSEN VOOR MONUMENT

Inkomsten uit loterijen vormen jaarlijks onze voornaamste geldbron. Het gaat om de BankGiro Loterij, De Lotto/Toto en Krasloterij en de Paardentotalisator-Scientific Games Racing bv (sgr)

BankGiro Loterij

Vijftig procent van de opbrengst van de BankGiro Loterij gaat naar instellingen op het gebied van cultuur. Door mee te spelen in de BankGiro Loterij steunt men dus direct de deelnemende organisaties, waaronder het Prins Bernhard Cultuurfonds. Meer dan 900.000 mensen doen gemiddeld per maand mee aan de BankGiro Loterij, met in totaal 1,25 miljoen loten. Naast de maandelijkse geldprijzen (met de hoofdprijs van 1 miljoen euro) winnen deelnemers ook naturaprijzen zoals cultuurreizen en hotelovernachtingen. Het Cultuurfonds heeft een overeenkomst met de BankGiro Loterij over het percentage en de looptijd van de loterijafdracht.

Tijdens het BankGiro Loterij gala op 9 februari 2009 kregen voorzitter en directie van het Cultuurfonds een cheque van € 13.973.277 aangeboden.

BankGiroLoterij
CULTUUR MAAKT JE RIJKE

De Lotto

Bij De Lotto zijn verschillende spellen ondergebracht, waarvan de Lotto – het spel met de genummerde gele balletjes – en Krasloten de bekendste zijn. De opbrengsten van De Lotto komen al ruim veertig jaar ten goede aan sport en goededoelenorganisaties in Nederland. Met de merken Lotto, Toto, Krasloten en Lucky Day steunt De Lotto maatschappelijke organisaties. Jaarlijks doneert De Lotto ruim € 65 miljoen, waarvan in 2008 ruim € 18 miljoen naar verschillende goede doelen ging. De overige € 47 miljoen

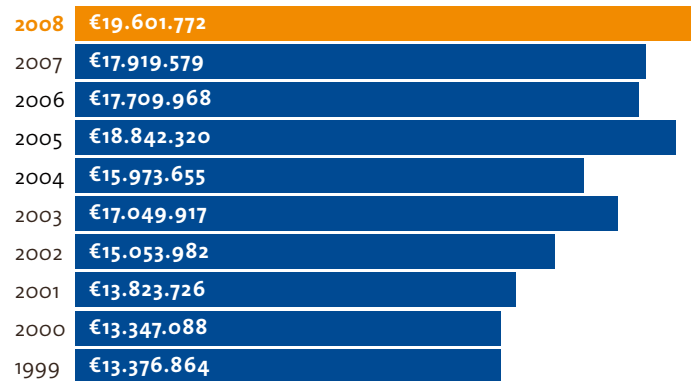

werd uitgekeerd aan NOC*NSF, de overkoepelende organisatie van de georganiseerde sport in Nederland. De Lotto kent dagelijkse trekkingen met Lucky Day en een zaterdagtrekking met Lotto en Lucky Day. Elke dag van de week hebben spelers van De Lotto kans om miljonair te worden.

Paardentotalisator-Scientific Games Racing bv (SGR)

Tot slot ontvangt het Cultuurfonds inkomsten uit de Paardentotalisator, coördinator van het wedden op harddraverijen en paardenrennen. In 2008 ontving het fonds uit de Paardentotalisator € 21.175.

Inkomsten uit loterijen 1999-2008

Totaal uit loterijen

In 2008 ontving het Prins Bernhard Cultuurfonds van de BankGiro Loterij € 14.139.943, uit de Lotto € 4.711.998, uit de Krasloterij € 728.656, en uit de SGR € 21.175. Volgens afspraak wordt 25 procent van de inkomsten uit de BankGiro Loterij, De Lotto/Toto en de Krasloterij rechtstreeks afgedragen aan de Europese Culturele Stichting.

Toekomst van de kansspelen Ook in 2008 was er veel beweging in de kansspelsector. De Minister van Justitie heeft, mede ingegeven door ontwikkelingen in Europa en door inzichten in de consultatieronde, aan het eind van het jaar laten weten de invoering van een nieuw kansspelwet voorlopig uit te stellen. Wel is hij voornemens bepaalde onderdelen uit het eerdere concept van deze wet versneld uit te voeren, zoals bijvoorbeeld de oprichting van een kansspelautoriteit die zich bezighoudt met uitvoering, toezicht en handhaving op het gebied van kansspelen. Op andere onderdelen, zoals een *level playing field* tussen loterijen, de wijze van vergunningverlening en de verdeling van loterijopbrengsten, zal de minister zich verder beraden. Wij hopen dat eventuele wijzigingen de loterijen die als missie hebben fondsen te werven voor goede doelen, voldoende ruimte laten om te kunnen opereren. Zonder de BankGiro Loterij en De Lotto zouden we vele van onze initiatieven immers niet (goed) kunnen realiseren!

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
EIGEN FONDSENWERVING
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
COMMUNICATIE EN VOORL
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf
10 AMBITIES VOOR 2009
provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.
FONDSEN OP NAAM 13 CULTU
FONDSEN VOOR MONUMENT

Ons beleid is erop gericht de inkomsten uit fondsenwerving te verhogen, zodat de verhouding tot inkomsten uit loterijen meer in evenwicht komt.

Plannen

Omdat we met het particuliere CultuurFonds op Naam zo succesvol zijn, hebben we dit instrument in 2008 ook ingezet voor fondsenwerving bij bedrijven en stichtingen met een culturele doelstelling. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om donateurs blijvend aan ons te binden. Omdat de overheid zich steeds meer als subsidiegever terugtrekt, is het van groot belang dat particulieren, bedrijven en stichtingen de cultuur in Nederland blijven steunen.

De fondsenwervende middelen die we inzetten zijn:

- Anjeractie, de jaarlijkse collecte waarbij 40.000 collectanten en coördinatoren zijn betrokken
- CultuurFondsen op Naam (241 per 31 december) via schenking of testamentaire bepaling
- donaties (ruim 24.000 donateurs)
- mogelijkheid tot nalaten in het algemeen

Anjeractie

De Anjeractie vond plaats van 18 t/m 24 mei. Leden van collecterende culturele verenigingen zamelden € 1.150.808 in. Een derde van de opbrengst is volgens afspraak voor

de verenigingen zelf. De opbrengst was 14% lager dan in 2007.

In Groningen ging het bestuur van het Prins Bernhard Cultuurfonds Groningen met de collectebus de straat op.

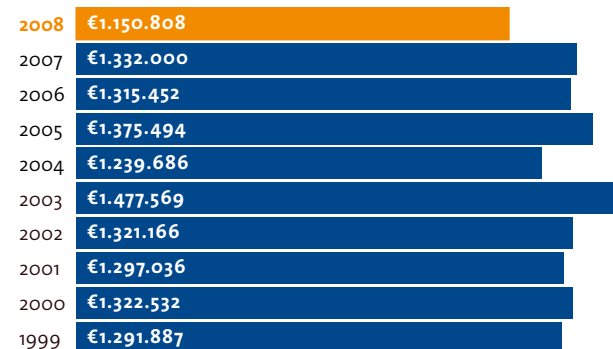
De heer H. Hekkelman (71) uit Hengelo (Gld.) houdt de gehele collecteweek vrij om namens het Hengelo's Gemengd Koor voor het Prins Bernhard Cultuurfonds te collecteren. Op zijn elektromobiel gaat hij door weer en wind door het hele buitengebied. De mensen kennen hem inmiddels goed. Zij bieden hem koffie aan en maken een praatje. Soms hebben ze hem gemist: "Vorig jaar bun ie niet ewes", zeggen ze dan, maar meneer Hekkelman heeft zijn antwoord altijd klaar: "Jawel maor dan war ie niet in hoes." In 2008 heeft hij in zijn eentje € 905,46 opgehaald.

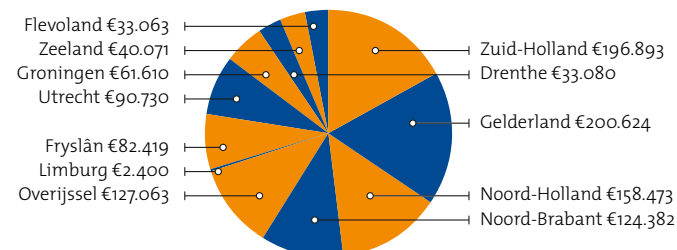
Alle inzendingen zijn te bekijken op www.cultuurfonds.nl/fotowedstrijd2008

Het was inderdaad een heel gedoe voor Fia Luiten, vooral toen bleek dat geen enkele andere vereniging meedeed. 'Hadden we andere jaren aan 10 collectebussen genoeg, nu moest ik er 28 uitzetten. Ik weet nu wat het is!', zegt zij. Gedoe of niet, Fia Luiten haalde € 561,57 op.

Opbrengst Anjeractie 1999-2008

Verdeling naar afdeling

Startsein

Het startsein voor de collecte werd dit jaar gegeven op de vliegbasis Gilze-Rijen bij de Stichting Koninklijke Luchtmacht Historische Vlucht (SKHV). Aanwezig waren mevrouw J.R.H. Maij-Weggen commissaris van de Koningin in Noord-Brabant en voor-

zitter Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant, mevrouw dr. A. Esmeijer, directeur Prins Bernhard Cultuurfonds, de heer J.M. Schröder, oprichter Martinair en lid raad van advies van SKHV, en C. de Veer voorzitter SKHV en voormalig Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht.

CultuurFondsen op Naam

In 2008 is het aantal fondsen op naam gegroeid met 22. Dat brengt het totaal op 241.

FOTO ANKE TEUNISSEN

Schrijfster Renate Dorrestein is voor veel mensen geen onbekende. In 2008 verscheen de roman *Laat me niet alleen*. Dorrestein is ook de oprichter van een fonds voor beginnende schrijvers.

‘Ik schrijf al 25 jaar, dat klinkt bijna bedreigend, hè,’ lacht ze. ‘Maar ik ben vooral dankbaar voor wat ik heb bereikt. Ik ben ook gezegend met een grote schare trouwe lezers.’ Haar schrijverschap was mede reden om donateur van het Cultuurfonds te worden. ‘Ik werk natuurlijk in de culturele sector. En als ik zie hoe die door de overheid weer wordt uitgeklee-

word ik wanhopig.’ Ooit klopte Dorrestein zelf aan bij het Cultuurfonds toen ze de Anna Bijns Stichting hielp oprichten. Deze looft sinds 1986 een tweejaarlijkse prijs uit aan vrouwelijke auteurs. ‘Dankzij het Cultuurfonds kreeg de prijs een goede start. De prijs is nu niet meer weg te denken uit het literaire landschap.’

Dorrestein waardeert de veelzijdigheid van het Cultuurfonds maar houdt het meest van beeldende kunst. ‘Het is goed voor mijn ziel om te genieten van mooie dingen die tijdgenoten hebben gemaakt. Een aantal vriendinnen is beeldend kunstenaar en eigenlijk lijkt me dat veel leuker dan schrijven. Zij staan eerst lekker verf te mengen of klei aan te maken. Achter je pc zitten lijkt dan een beetje suf.’ Maar suf is Dorresteins werk allerm minst. Haar romans worden gekenmerkt door bizarre, gewelddadige ontwikkelingen, die de lezer voortdurend in spanning houden. Vooral de ogenschijnlijk veilige gezinssituatie fascineert haar. ‘Het ge-

zin is een universeel thema, want dat kennen we allemaal. Die hels delicate motoriek van de machtsverhoudingen daarbinnen leidt tot een explosieve situatie. Ik vind het leuk om de boel te laten ontploffen en te kijken hoe iedereen reageert,’ zegt Dorrestein, die gevoelige onderwerpen als huiselijk geweld, incest en de overgang luchtig-humoristisch beschrijft.

Niet voor niets is de Amerikaan Kurt Vonnegut haar voorbeeld. ‘Zijn boek *Slaughterhouse Five*, over de gekte van de oorlog, heeft me geleerd hoe je ernst en luim kunt mengen en dat lachen altijd ontwapent. Ik lees graag Angelsaksische auteurs. Zij beheersen de vertelkunst tot in de finesses. Een verhaal met een kop en een staart, personages met wie je meeleeft, dilemma’s die vragen oproepen. Ik streef daar in mijn werk ook naar.’ Het stoort Dorrestein dat Nederland nog steeds geen volwaardige schrijversopleiding kent. Daarom heeft ze bij het Cultuurfonds het Donatus-fonds ingesteld, dat na haar overlijden in werking treedt. ‘Beginnende schrijvers kunnen bij dit fonds een buitenlandse studiebeurs aanvragen. Donatus is de beschermheilige van auteurs.’

Vera Ros

Aantal verkregen Cultuurfondsen op Naam sinds 2005

2008: 22 2007: 23 2006: 21 2005: 13

Cultuurfondsen op Naam geschonken door particulieren

Sommige schenkers kiezen ervoor het jaarlijks te besteden bedrag te bepalen met behulp van een rekenrente (gebaseerd op het verwachte rendement), anderen stellen een vast jaarlijks bedrag beschikbaar voor de doelstelling van het fonds.

Meester Prikkebeen Fonds Het financieel ondersteunen van amateur-onderzoekers op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, met een voorkeur voor veldbiologie. € 250.000 – € 25.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Blauwe Baan Fonds Het financieel ondersteunen van jonge talentvolle cellisten op weg naar een professionele carrière door middel van beurzen of bijdragen voor de aankoop van een passend instrument, dan wel het financieel ondersteunen van projecten van kleine strijkensembles. € 75.000 – € 3.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Van der Vossen-Delbrück Fonds Het financieel ondersteunen van publicaties en activiteiten op het terrein van de beeldende kunst en kunstnijverheid, met uitzondering van installaties, film en video. € 50.000 – Rekenrente jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

De Waal-Pouwer Fonds Het financieel ondersteunen van vormgevers of beeldend kunstenaars voor een aanvullende opleiding in binnen- of buitenland met een voorkeur voor terreinen waarop vormgeving (of beeldende kunst) en ambacht elkaar aanvullen. Bij onvoldoende aanvragen kunnen ook bijzondere projecten binnen de doelstelling worden ondersteund. € 50.000 – € 2.500 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Tienkamp Kuyten Fonds Het financieel ondersteunen van projecten met betrekking tot pijporgels in Noord-Brabant. € 50.000 – € 5.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Van Hoorn-Koster Fonds Het financieel ondersteunen van publicaties op het terrein van archeologie en geschiedenis die de provincie Utrecht betreffen. € 100.000 – € 5.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Bredius Fonds Het financieel ondersteunen van jonge balletdansers en jonge klassiek geschoolde musici voor een vervolgopleiding of voor de aankoop van een passend instrument. Daarnaast het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van

de klassieke muziek. € 250.000 – € 50.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Bob Blake Fonds Het financieel ondersteunen van muzikeducatieve projecten, bij voorkeur in Amsterdam. Daarnaast het financieel ondersteunen van talentvolle blazers voor een vervolgopleiding of de aanschaf van een passend instrument op het terrein van pop, jazz of klassieke muziek. € 50.000 – € 10.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

B. Tourniaire Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van toneel. € 50.000 – € 12.500 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

G.H. Bomen Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die het erfgoed en de educatie rond bomen ten doel hebben, bij voorkeur in Noord-Holland. € 50.000 – € 12.500 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Bertus en Anne Luyten Block Fonds Het financieel ondersteunen van projecten tot de instandhouding van orgels in Nederland. € 50.000 – Looptijd 10 jaar

Marta Gnyp Fonds Het financieel ondersteunen van talent op het terrein van de geesteswetenschappen voor een vervolgopleiding of onderzoek in het buitenland. € 50.000 – € 10.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Fundatie Stroekxs van den Broek Schless Het financieel ondersteunen van projecten op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds met een voorkeur voor museale en historische projecten in de gemeenten Dordrecht en Weert. € 50.000 – Dit fonds treedt in werking na overlijden van de schenkers, of eerder als dit door hen wordt aangegeven.

Cultuurfondsen op Naam ingesteld door stichtingen

Constant van Gestel Fonds Het financieel ondersteunen van jonge musici voor een vervolgopleiding of aanschaf van een passend instrument. Bij onvoldoende aanvragen kunnen projecten voor de ontwikkeling van jonge musici ondersteund worden. € 50.000 – € 10.000 jaarlijks beschikbaar voor de doelstelling

Cultuurfondsen op Naam in samenwerking met bedrijven

Perzik van Onsterfelijkheid Het behoud, herstel en instandhouding van graven, meer in het bijzonder grafmonumenten en -tekens van Nederlandse schrijvers. In samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Boekverkopersbond (NBb). € 150.000 (€ 75.000 van de NBb en € 75.000 bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds) Looptijd 10 jaar – Jaarlijks € 15.000 beschikbaar voor de doelstelling

PROJECT # 04 | Kerk vol verrassingen

Project Restauratie van de o.l.v. van de Allerheiligste Rozenkrans ofwel Obrechtkerk in Amsterdam, inclusief orgel en kunstwerken.

Bedrag € 236.000 in 2007 en 2008, mede dankzij het Block Fonds, het Jacob Claij Fonds en het De Bijll Nachenius Fonds.

Motivering in aanvraag De Obrechtkerk is een van de meest bepalende bouwwerken van de Concertgebouwuurt in Amsterdam-Zuid. De restauratie en renovatie zullen resulteren in een goed geoutilleerd multifunctioneel gebouw, dat ook buiten de eredienst kan worden benut voor bijeenkomsten. De kerk is van groot belang vanwege de architectuur en de vernieuwende religieuze kunst uit het Interbellum.

Motivering toekenning De Obrechtkerk, gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans, werd in de jaren 1908-1911 gebouwd naar ontwerp van Jan Stuyt en Jos Cuypers. De kerk geldt als schoolvoorbeeld van de neo-romaanse bouwstijl in Nederland en is opgeluisterd met glas-in-loodramen, muurschilderingen en beeldhouwwerk. Aan het decoratieprogramma werkten verschillende kunstenaars mee die naam maaken tussen de twee wereldoorlogen. Nergens in ons land bestaat een rijker overzicht van kerkelijke kunst uit die periode. Het Cultuurfonds heeft besloten een flinke bijdrage toe te kennen voor de restauratie daarvan omdat de parochie deze onmogelijk zelf kan financieren en gezien de beperkte ondersteuningsmogelijkheden elders.

Kerk vol verrassingen

Vanaf zijn vaste stek op een van de kerkbanken in de Obrechtkerk zag Henk van Os, voormalig directeur van het Rijksmuseum, op een zondagochtend iets gruwelijks: er kroop een vloeistof uit een van de muren. Het was de aanleiding voor een grootschalige restauratie van de 100-jarige kerk in Amsterdam Zuid.

Die vloeistof was salpeterzuur, ontstaan door de regen die zich in de scheuren van de muur had genesteld. Al snel bleek er veel meer aan de hand: het gebouw had te lijden van vocht en wind, de schilderijen in de kerk kampten met dikke lagen vuil en ernstige beschadigingen, en grote delen van de glas-in-lood ramen waren gebroken. De missie is duidelijk: voor 2011 moeten het gebouw, het orgel en alle kunstwerken in oude glorie zijn hersteld. Henk van Os: “Daarmee is een belangrijk monument van religieuze kunst in Nederland uit de tijd tussen de twee wereldoorlogen gered.” Maar zover is het nog lang niet. Margriet Dijcker, in het dagelijkse leven directeur bedrijfsvoering van de faculteiten Godgeleerdheid en Wijsbegeerte aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, is voorzitter van het restauratiefonds. “Er is al veel gedaan in de Obrechtkerk maar er moet nog heel veel gebeuren. We moeten de laatste miljoenen nog binnenhalen. En tja, daar helpt de huidige economische crisis niet bij. We moeten dus inventief zijn, én optimistisch blijven.”

Het katholieke zuiden Henk van Os woont in de buurt van de Obrechtkerk en is een vaste bezoeker van het gebouw dat is ontworpen door de architecten Jos Cuypers en Jan Stuyt. Hij is voorzitter van het comité van aanbeveling geworden omdat de toekomst van de kerk hem aan het hart gaat. “Niet alleen vanwege de monumentale waarde, maar ook omdat het een fantastisch gebouw is om de liturgie in te vieren.” Die monumentale waarde zit ‘m vooral in de muurschilderingen. Zoals bijvoorbeeld die van de H. Hart Kapel, de plek waar het salpeterzuur zijn weg had gevonden. Deze is beschilderd door Matthieu Wiegman, een van de belangrijkste figuren van de Bergense School, die streefde naar vernieuwing van de religieuze kunst. “Pas toen de restauratie van zijn schildering was voltooid kon je zien wat de kunstenaar eigenlijk bedoelde: het tonen van een geweldige

spiritualiteit en devotie.” We zien Jezus met rondom hem heen zes figuren die zijn lijden uitbeelden. Van Os toont de schilderijen van Kees Dunselman, in de apsis, boven het altaar. “Heel anders dan de Jezus van Wiegman, zie je dat? Deze is zo onontkoombaar aanwezig. Hij is hier afgebeeld als heerser, zittend op een monumentale troon. Christus als de eeuwige koning, geheel passend bij het ongelooflijk strenge katholieke geloofsleven toen hier in Amsterdam-Zuid.”

Verbijsterd Margriet Dijcker wijst op het plafond, waar het gedeelte boven het altaar wel is gerestaureerd en het grote deel boven het middenschip niet. Het verschil is verbluffend. Het nog vervuilde deel is dof en grijs, de gerestaureerde delen zijn helder, beweeglijk en sprankelend. Dan staan we voor de kapel van Otto van Rees, meteen na binnenkomst links. Een halfronde kapel met vijf nissen met in het midden een Pietà. “Van Rees heeft het beeld in Frankrijk gekocht en het vervolgens helemaal zelf afgekrabd en het een blanke tint gegeven.” Boven de nissen zien we drie engelen, de middelste maakt een onderhands weggeefgebaar. “Die engel schenkt eigenlijk de Pietà aan ons, de toeschouwers, en dat vind ik zo prachtig. Het is nu niet meer voor te stellen maar de kapel was voor de restauratie helemaal blauw geschilderd. Toen die dikke laag was weggehaald, waren we allemaal verbijsterd. Vanuit het niets kwam al dit moois naar voren.” Margriet Dijcker: “Deze kapel wordt vaak met kaarslicht verlicht. Dan is de sfeer hier zó mooi, zo sereen en rustig.”

Er zijn genoeg andere bijzondere plekken in de kerk. Die deels nog gerestaureerd moeten worden. Margriet Dijcker en haar bevlogen team zetten alles op alles om hun missie te doen slagen. En wie weet is over een paar jaar haar droom uitgekomen: heeft Amsterdam er niet alleen een gerestaureerd monument bij, maar ook een gastvrije plek van religieuze betekenis. “Met Pinksteren sprak ik een echtpaar met jonge kinderen aan. ‘Wat doen jullie hier? Weten jullie eigenlijk wat Pinksteren is?’ Ze antwoordden dat ze juist daarom waren gekomen. De kinderen wilden weten waarom ze een dag vrij hadden.”

www.obrechtkerk.nl

Ivo Opstelten Rotterdam Fonds Het ondersteunen van projecten in Rotterdam op het terrein van cultuureducatie, met name gericht op stimuleren van cultuurparticipatie en community art in de wijken. Aangeboden door de Gemeente Rotterdam bij het afscheid van Ivo Opstelten als burgemeester. € 50.000 – Looptijd 5 jaar – Jaarlijks € 10.000 beschikbaar voor de doelstelling. Plus € 50.000 van het Prins Bernhard Cultuurfonds

Van der Kruijs Fonds Het financieel ondersteunen en stimuleren van talent bij het verrichten van toegepast of wetenschappelijk onderzoek, het verzorgen van publicaties en het vergaren van kennis en ontwikkelen van competenties met het thema publiek en maatschappelijk ondernemen. Looptijd 5 jaar. Jaarlijks € 25.000 beschikbaar voor de doelstelling

Cultuurfondsen op Naam uit nalatenschappen

Nico Richter en Hetta Rester Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de kamermuziek. Voorschot € 25.000 (totaal legaat € 50.000) – Looptijd 10 jaar

Dominique en Maria Meens Janssen Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van het religieuze erfgoed. € 50.000 – Looptijd 10 jaar

Straver Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de beeldende kunst en van personen die op dit gebied een opleiding volgen of als kunstenaar hun beroep uitoefenen, een en ander beperkt tot de schilder- en beeldhouwkunst in de 20^e en 21^e eeuw. Voorschot € 1.000.000

Jawino Fonds Het stimuleren van cultuur in de gemeente Goes. Voorschot € 500.000

Sayers Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de kunst, met name klassieke muziek, projecten op het terrein van de instandhouding van Nederlandse fauna en het ondersteunen van talent op het gebied van geneeskunde. Omvang circa € 2.000.000

Schenkingen aan bestaande Cultuurfondsen op Naam

Wassink Hesp Fonds	€ 50.000
Paul Hermann Fonds	€ 30.000
Willem Strietman Fonds	€ 25.000
Chagall Fonds	€ 5.000
Fonds Vijfhonderdtien	€ 136.134
Middelbeek Stortenbeker Fonds	€ 100.000

Muzikaal, gepassioneerd, betrokken bij jonge mensen en genietend van wat het leven te bieden had. Zo leefde Constant van Gestel tot hij in maart 2005 plotseling overleed. Reden voor zijn vrouw, voormalig VROM-minister Sybilla Dekker, om een eerbetoon te brengen aan die eigenschappen. Dat doet ze met het Constant van Gestel Fonds.

Sybilla Dekker werpt een blik op de vleugel. 'Zijn pianoklanken vulden vrijwel dagelijks het huis, dat was feestelijk. Bach, Mozart, Schubert... het klassieke repertoire, van moderne muziek hield hij niet zo.' Ze glimlacht als ze zich de muzikale uitingen van haar man herinnert. 'Toen we na onze verhuizing meer ruimte kregen, twijfelde hij nog of hij een vleugel zou kopen. Ik heb hem ertoe overgehaald. Eerst kwam er een Tokai, en bij een volgende verhuizing een Steinway uit 1912 die heel mooi is gereviseerd. Hij speelde vaak als we bezoek hadden en gaf regelmatig huisconcerten. Met zijn zwager speelde hij heel graag quatre-mains.' Ineens schiet ze in de lach. 'Hij had zo'n speciaal muziekje als ik me ging omkleden om ergens naartoe te gaan en hem dat iets te lang duurde. Dan hoorde ik aan zijn toucher: opschieten! Het mooiste was zijn cadeau voor mijn zestigste verjaardag, toen hij het Tweede Pianoconcert van Haydn speelde met de zeventien vrouwen van het Raduga-Ensemble.' Na het overlijden van Constant van Gestel is de traditie van de huisconcerten voortgezet. 'Tussen mijn verjaardag en zijn overlijdensdatum zit één dag, en dan wil je gedenken maar ook vieren. Dat hebben we gedaan door twee heel jonge musici uit te nodigen die hebben meegedaan aan het Prinses Christina Concours.'

Een perfecte manier Maaïke Nooitgedagt, de dochter van Van Gestels jongste zus, her-

innert zich zijn toostlied dat in de familie nog steeds bij verjaardagen wordt gezongen. Staand, met het glas in de hand. 'Als puber gruwde ik ervan,' zegt ze. 'Alle familiefeesten werden door hem muzikaal omlijst. Vaak maakte hij ook een gek lied dat iedereen meezong.' Maar Maaïkes oom wordt niet alleen geroemd om zijn muzikale kwaliteiten. Hij had een succesvol organisatieadviesbureau en begeleidde veel jonge mensen. Dat deed hij met veel toewijding, ook buiten zijn werk. 'Iedereen van mijn generatie in de familie is weleens met een vraag naar oom Constant gegaan. Hij nam de tijd en gaf dan raad over je studiekeuze of een andere kwestie waar je mee zat. Hij hielp jonge mensen graag verder.' Zijn muzikaliteit en betrokkenheid bij de jonge generatie zijn twee karakteristieke eigenschappen die Sybilla Dekker belangrijk vindt om te gedenken. 'Ik heb erover nagedacht hoe ik dat zou kunnen doen, hoe ik ze bij elkaar kon brengen. Ik werd door iemand geattendeerd op een fonds op naam, en ook mijn notaris zei dat ik daar eens naar moest kijken. Toen viel het kwartje. Het is de perfecte manier om die twee mooie eigenschappen te bundelen en door te geven. Sinds 23 december 2008 is het Constant van Gestel Fonds een feit. Met als doelstelling om talentvolle jonge musici te ondersteunen in hun ontwikkeling. Dat kan zijn met een masterclass, maar bijvoorbeeld ook met een bijzonder instrument.'

FOTO ANKE TEUNISSEN

In zijn geest Naast het ingestelde fonds op naam is er een stichting, die door jonge familieleden wordt bestuurd. Zij zijn enerzijds nauw betrokken bij de aanvragen die door het Cultuurfonds worden behandeld, anderzijds beoordelen ze zelf aanvragen die buiten de doelstelling van het fonds liggen. Sybilla Dekker: 'Ik ben de oprichter en de financier van het fonds en de stichting, maar ik wil het verder aan jonge mensen overdragen. Vandaar dat het stichtingsbestuur is gevormd door leden van beide families – Dekker en Van Gestel – van de jongere generatie. Alle bestuursleden hadden een bijzondere band met Constant.' Over Maaïke vertelt ze: 'Toen Maaïke acht was, wilde ze ons petekind worden. Maar we moesten dan wél even trouwen van haar. Dat hebben toen maar gedaan...' Maaïke: 'Het is mooi om iets in zijn geest te

kunnen doen. Ik ben coach en adviseur, ik zit dus in hetzelfde vakgebied als mijn oom. Toevallig heb ik net een boek van Malcolm Gladwell gelezen over de vraag waarom succesvolle mensen succes hebben. Het komt niet alleen door talent, ambitie en tienduidend vlieguren maken, maar ook door kansen krijgen. Door iets waarmee je dat potentieel kunt verwezenlijken. Daar kunnen wij met het fonds een stukje aan bijdragen.' De belangrijkste reden van Sybilla Dekker om een CultuurFonds op Naam in te stellen, is dat er veel expertise zit bij het Prins Bernhard Cultuurfonds. 'Daar kunnen ze uitstekend beoordelen of aanvragen voldoen aan de doelstelling, of musici echt veelbelovend zijn. Dat is een prettig idee.'

Ellen Segeren

Buchter de Vries Fonds	€ 25.000
Tjerk Jan Buchter Fonds	€ 25.000
Zanen Bakker Fonds	€ 45.000
Russisch Cultuurfonds	€ 25.000
Korinthiers Fonds	€ 20.000
Peter Paul Peterich Fonds	€ 75.000
Dorrie Stoop Fonds	€ 20.000
Atelierpraktijken Fonds	€ 23.580

Aanvullingen op bestaande CultuurFondsen op naam door nalatenschap

Jan en Tina Huizinga Fonds	€ 142.341
Banning de Jong Fonds	€ 40.000
Zijfers de Jong Fonds	€ 250.000
Adri en Greet Bos de Jong Fonds	€ 383.000
Jo de Groot Fonds	€ 25.000
Block Fonds	€ 700.000

Opbrengsten CultuurFondsen op Naam 1999-2008

2008	€7.145.433
2007	€8.440.302
2006	€4.755.765
2005	€5.748.631
2004	€13.635.802
2003	€4.192.174
2002	€8.008.616
2001	€2.114.310
2000	€1.657.761
1999	€3.287.629

Donateurs

Donateur worden kan vanaf € 3 per maand of € 25 per jaar. Donateurs kunnen de algemene doelstelling van het fonds steunen of kiezen voor een afzonderlijk werkterrein. Donateurs die twee jaar of langer niet hebben gegeven (799 in 2008), worden niet meer als donateur beschouwd. Het donateursbestand kent een natuurlijk verloop van ongeveer 2.000 per jaar door opzeggingen, overlijden en vertrek naar het buitenland. In 2008 is het bestand teruggelopen met 1557, dat is exclusief aanmeldingen. Donateurs zonder automatische incasso ontvangen jaarlijks een acceptgiro. Op 31 december telde het fonds 24.117 donateurs.

Donateursaantallen sinds 2005

2008	24.117	
2007	24.796	(na schoning bestand)
2006	30.652	
2005	30.446	

2008 Overzicht bestemmingsgiften

Geschiedenis en Letteren	€18.758
Beeldende Kunst	€10.325
Muziek en Theater	€11.285
Cultuurfondsbeurzen	€11.000
Monumentenzorg	€57.125
Natuurbehoud	€10.775

Om het aantal donateurs op peil te houden, zet het fonds drie wervingsinstrumenten in: straatwerving, benaderen oud-donateurs en website, folder en aanmeldkaarten.

Straatwerving

Door capaciteitsproblemen bij de straatwerfers is in 2008 minder geworven dan voorheen. Omdat de resultaten van voorgaande jaren wel positief waren, is in de loop van het jaar opdracht gegeven voor een nieuwe wervingscampagne. Van de 17.000 donateurs die sinds 2003 op straat zijn geworven, zijn er nog ruim 10.000 over. 15 à 20 procent zegt in het eerste jaar op. Dit percentage neemt snel af wanneer men langer dan een jaar donateur is. In 2008 heeft straatwerving 690 nieuwe donateurs opgeleverd.

Benaderen oud-donateurs

In 2008 zijn 258 'slapende' donateurs telefonisch benaderd. Honderd van hen hebben hun donateurschap geactiveerd (38%). In 2007 gaf een vergelijkbare actie een positieve respons van 24%. Gezien het succes wordt deze actie in 2009 voortgezet.

Spontane aanmeldingen

Spontane aanmeldingen komen binnen via de donateursfolder, de antwoordkaarten uit Cultuurbericht en het jaarverslag en steeds vaker via de website. Ook via de eerste uitgave van de digitale nieuwsbrief *CultuurNieuws* hebben zich nieuwe donateurs aangemeld.

In totaal hebben in 2008 198 personen zich spontaan aangemeld als donateur.

Nalatenschappen

Ook in 2008 heeft het fonds als lid van de vfi, branchevereniging van goede doelen,

Richtlijnen voor fondsenwerving

Het Cultuurfonds houdt zich aan richtlijnen bij het werven van fondsen. Het gaat om gedragcode fondsenwerving, gedragcode straat- en huis aan huis werving en richtlijnen Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

Gedragcode fondsenwerving

Het fonds verstrekt geen gegevens aan derden over donateurs, relaties en begunstigden. Medewerkers van het Prins Bernhard Cultuurfonds zullen te allen tijde voorkomen dat door hun toedoen het imago van fondsenwerving in het algemeen of van andere fondsenwervende organisaties wordt geschaad. De volledige tekst van de gedragcode is te vinden op www.cultuurfonds.nl

Gedragcode straat- en huis aan huis werving

De brancheorganisatie Vereniging Direct Dialogue Donateurswerkers Nederland heeft een eigen gedragcode opgesteld. Deze gedragcode bestaat uit negen regels voor iedereen die zich bezighoudt met het werven van leden en donateurs via persoonlijke gesprekken. In de contracten die het fonds met Streetwise Direct Dialogue afsluit worden deze gedragsregels onderschreven. De volledige tekst van de gedragscodes is na te lezen op www.dddn.nl/gedragcode.pdf

Richtlijnen CBF

Het Cultuurfonds houdt zich aan de richtlijnen van het CBF met betrekking tot fondsenwerving. Een norm van het CBF waaraan goededoelenorganisaties zich moeten houden is de zogenaamde 25 procent norm. Dit houdt in dat maximaal 25 procent van de inkomsten uit fondsenwerving mag worden besteed aan uitgaven voor fondsenwerving. Wij blijven ruimschoots binnen deze norm. Voor 2008 was het percentage 13,9%.

de gezamenlijke nalatenschapscampagne 'Iedereen kan de wereld iets goeds nalaten' ondersteund. Gezien het succes en om de gezamenlijkheid te benadrukken, steunt het fonds ook in 2009 de campagne.

(Inkomsten uit) nalatenschappen worden toegevoegd aan de Reserve als bron van inkomsten, tenzij in het testament anders is bepaald. In 2008 bedroegen de inkomsten uit nalatenschappen €2.277.748.

Naast nalatenschappen zonder vastgelegde bestemming ontvangt het fonds jaarlijks een aantal CultuurFondsen op Naam die via een testamentaire bepaling zijn ingesteld. In 2008 ging het om vijf fondsen.

Donaties, giften en schenkingen 1999-2008**Klachten over fondsenwerving**

Het Cultuurfonds handelt klachten binnen twee dagen af. Wanneer het meer tijd kost om de aard van de klacht te onderzoeken, wordt dit direct aan de klager gemeld. In 2008 ontving het fonds drie klachten (veertien in 2007). Het betreft hier twee klachten over het afgeven van een machtiging en een over het gedrag van een collectant.

Belastingbesparing bij schenkingen

Schenkingen aan het Prins Bernhard Cultuurfonds mogen voor de berekening van de inkomstenbelasting op het belastbare inkomen in mindering worden gebracht voorzover zij (eventueel samen met schenkingen aan andere door de belastingdienst aangewezen in Nederland gevestigde algemeen nut beogende instellingen (Anbi's), alsmede in een andere lidstaat van de Europese Unie, de Nederlandse Antillen en Aruba gevestigde aangewezen instellingen) 1 procent van het verzamelinkomen en tevens € 60 te boven gaan. De aftrek bedraagt echter ten hoogste 10 procent van het verzamelinkomen. Wanneer een schenker bereid is zich bij notariële akte te verbinden door een periodieke uitkering aan het Prins Bernhard Cultuurfonds, is de uitkering als persoonlijke verplichting geheel aftrekbaar. Schenkingen waarmee CultuurFondsen op

Naam in het leven worden geroepen, vinden veelvuldig plaats in deze vorm, waardoor het gehele bedrag voor de schenker aftrekbaar is.

Bedrijven die zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting kunnen hun bijdragen aan het Prins Bernhard Cultuurfonds als gift in aftrek brengen indien het totaal bedrag van de gift(en) € 227 te bovengaat en tot maximaal 10% van de winst indien deze bijdragen voor de heffing van de vennootschapsbelasting niet als bedrijfskosten zijn aan te merken.

Belastingvrijstelling bij schenken en nalaten

Nalatenschappen en schenkingen aan algemeen nut beogende instellingen zijn vrijgesteld van schenkings- en successierecht.

01 DOELSTELLING, WERKREINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIJEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSENWERVING 06
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
COMMUNICATIE EN VOORL
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
10 AMBITIES VOOR 2009
personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen
FONDSEN OP NAAM 13 CULTU
van Nederland. Het Prins Bernhard Cultuurfonds geeft cultuur de kans.
FONDSEN VOOR MONUMENT

Het Prins Bernhard Cultuurfonds is een van de grootste fondsenwervende organisaties in Nederland op het gebied van cultuur. Over de herkomst en besteding van de gelden en onze werkwijze willen we helder communiceren. Dat doen we met verschillende doelgroepen, waarvoor we verschillende middelen inzetten.

Doelgroepen en communicatiemiddelen

De doelgroepen waarmee we communiceren zijn:
afgestudeerden aan hogeschool of universiteit, algemene publiek, CultuurFonds op Naamschenkers, culturele instellingen/ontvangers van financiële ondersteuning, donateurs, intermediairs zoals notarissen, private bankers, fiscalisten, media, potentiële grote of fondsopnaamschenkers (prospects), relaties en vrijwilligers.

De middelen die we inzetten om met deze groepen te communiceren en de band met hen te versterken zijn:

	FREQUENTIE	OPLAGE	DOELGROEP
bijeenkomsten	1 à 2 per jaar,		intermediairs
bijeenkomsten	1 à 2 per jaar		CFoN-schenkers/prospects
Cultuurbericht	3 x per jaar	35.000	begunstigers, relaties, coördinatoren
CFoN-brochure			prospects
folder		100.000	culturele instellingen
jaarverslag	1 x per jaar	2.000	CFoN-schenkers/prospects, culturele instellingen, notarissen, bibliotheekcentrales, relaties
poster		4.000	culturele instellingen
excursies	ca. 2 per 3 mnd		begunstigers
internet	240.000 bezoeken		alle doelgroepen
persoonlijk contact	hele jaar door		alle doelgroepen
CultuurNieuws	1x (in 2008)	7000	alle doelgroepen

Tim de Wolf

Bijeenkomsten

- Op 10 april verzorgde Muziekprijswinnaar 2007 Tim de Wolf een lezing voor relaties en donateurs van het fonds in de Openbare Bibliotheek van Amsterdam.
- 19 april was het Cultuurfonds een van de 76 exposanten op de uitvaartbeurs in Haarlem. Medewerkers van het fonds gaven voorlichting over het instellen van een CultuurFonds op Naam.
- 20 mei ontving het fonds 60 CultuurFonds op Naamschenkers voor een speciaal voor hen samengesteld programma op kasteel Middachten.

- In het kader van het Jaar van het Religieus Erfgoed nodigde het fonds 1300 bijzondere relaties uit voor een speciale bijeenkomst in de Obrechtkerk in Amsterdam. Daaraan gaven 300 personen gehoor. Tijdens deze bijeenkomst reikte Adriana Esmeijer, directeur van het Cultuurfonds, een cheque uit ter waarde van € 236.000 aan Margriet Dijcker, voorzitter van de stichting Restauratie Obrechtkerk, voor het herstel van de kerk en de restauratie van de kunst in de kerk. Van het totaal bedrag kwam € 50.000 uit het Block Fonds, € 11.200 uit het Jacob Claij Fonds en € 22.800 uit het De Bijl Nachenius fonds.

.....

Hoofdprincipes Verantwoordingsverklaring (2) Volgens het nieuwe CBF-Keur dient de keurmerkhouder in het jaarverslag verantwoording af te leggen over drie hoofdprincipes. Een daarvan is *Omgang met belanghebbenden*. In dat kader streeft het Cultuurfonds naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing en de behandeling van wensen, vragen en klachten. In dit hoofdstuk gaan wij hierop nader in. De andere twee hoofdprincipes zijn het optimaliseren van de effectiviteit en efficiëntie van bestedingen en onderscheid in de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren. In de hoofdstukken 3 Het werk van het Prins Bernhard Cultuurfonds, respectievelijk 7 Bestuurlijke organisaties zijn vindt u informatie over deze andere hoofdprincipes. In hoofdstuk 11 Financieel beleid komt de doelmatigheid van de bestedingen aan bod. Daar doen wij ook verslag van kengetallen die een indicatie geven van onze efficiëntie.

.....

Cultuurbericht

Met het tijdschrift Cultuurbericht houden we begunstigers en achterban op de hoogte van onze activiteiten. In de najaarseditie staan de balans en de staat van baten en lasten, voorzien van een toelichting. Elk nummer van Cultuurbericht bevat verschillende aanbiedingen voor donateurs en relaties: kortingen op publicaties, cd's of voorstellingen en uitnodigingen voor exclusieve bijeenkomsten.

CultuurNieuws

In 2008 zijn we begonnen met een digitale nieuwsbrief, CultuurNieuws. In eerste aanleg zijn ongeveer 5000 mensen die in het verleden hebben gestemd op de Toneelpublieksprijs, geattendeerd op de nieuwsbrief. Daarnaast zijn ruim 2000 donateurs van wie het email-adres bekend was, benaderd met de vraag of zij CultuurNieuws willen ontvangen. CultuurNieuws verschijnt eens per twee maanden. We zetten de nieuwsbrief ook in om de lezers te attenderen op bijzondere evenementen en activiteiten, of het benaderen van specifieke doelgroepen, zoals de bursalen.

Drukwerk

Om het donateursschap van het Cultuurfonds te promoten, stuurt het fonds een paar keer per jaar setjes folders en posters aan ontvangers van een financiële bijdrage met het verzoek deze te verspreiden onder bezoekers, leden en overige belangstellenden. Er is ook een advertentie beschikbaar, die bijvoorbeeld kan worden geplaatst in een verenigingsblad. De advertentie kan worden gedownload van de website. In 2008 zijn 2613 van deze mailpakketten verstuurd.

Het jaarverslag werd tot vorig jaar één maal per jaar in een oplage van 2.000 verstuurd aan relaties en als pdf gepubliceerd op de website; donateurs konden een exemplaar bij ons opvragen. In 2008 verscheen voor het eerst het jaarverslag online. www.jaarverslagcultuurfonds.nl trekt sinds de lancering in augustus gemiddeld 30 bezoekers per week. De CultuurFonds op Naambrochure verspreiden we jaarlijks onder intermediairs.

Excursies

Jaarlijks organiseren we voor donateurs en relaties excursies naar gesteunde projecten. Het aantal excursies en de bezoekersaantallen laten een stabiel beeld zien. Omdat we veel positieve reacties krijgen, blijven we dergelijke evenementen voor donateurs organiseren. In 2008 ging het om:

DATUM	WAT	WAAR	DEELNEMERS
8 januari	algemene rondleiding	Nederlands Fotomuseum Rotterdam	30
15 april	tentoonstelling Maria Sibylla Merian & dochters	Rembrandthuis Amsterdam	119
22 juli	Sonsbeek 2008: grandeur	Museum voor Moderne Kunst en Park Sonsbeek Arnhem	50
20 augustus	Shakespeare arrangement	Openluchttheater Diever	61
23 november	lezing 'Absolute nulpunt'	Museum Boerhaave Leiden	21
15 december	125 liefdes (Vereniging Rembrandt)	Van Gogh Museum Amsterdam	160

Donateurs in de rij voor het Rembrandthuis

Internet

De website wordt een steeds belangrijker communicatiemiddel: potentiële gevers en aanvragers, journalisten en iedereen die in het algemeen iets over het fonds wil weten, vindt zijn informatie op www.cultuurfonds.nl. In 2008 is de site vernieuwd. Hij is gebruikersvriendelijker geworden en heeft een meer eigentijdse vormgeving gekregen. Daardoor kunnen we vooral nieuws en beeld aantrekkelijker presenteren. Via de website kan men zich ook aanmelden voor CultuurNieuws.

Persoonlijk contact

Met schenkers van CultuurFondsen op Naam en met hen die een fonds overwegen, houden we persoonlijk contact. Zij worden ontvangen op het bureau van het Cultuurfonds of thuis bezocht. CultuurFonds op Naamschenkers worden op de hoog-

te gebracht van de bestedingen uit hun fonds en worden desgewenst betrokken bij ondersteunde projecten en personen.

Stemavond
Toneelpublieksprijs
Koninklijke Schouwburg
Den Haag

Publicitaire activiteiten
Vergroting zichtbaarheid

Het fonds werk actief aan vergroting van zijn zichtbaarheid in de media, op internet en bij culturele evenementen. Voor het seizoen 2008-2009 hebben we opnieuw de stemavonden van de Toneelpublieksprijs geadopteerd. Daarmee worden 25.000 à 45.000 personen bereikt die in cultuur zijn geïnteresseerd. In 2009 wordt de samenwerking geëvalueerd. Het fonds is aanwezig in de Goede Doelen Winkels in Den Haag en Amsterdam. In beide winkels kan men producten van het fonds kopen, zoals muziek-cd's en publicaties.

Algemene advertentie

In tijdschriften voor verschillende doelgroepen plaatsen we het hele jaar door advertenties. Ook roepen we gesteunde instellingen op onze advertenties af te drukken in de eigen periodieken, programmabladen e.d. De meeste organisaties geven hieraan graag gehoor. Daarnaast werden 90 betaalde advertenties geplaatst in seizoenbrochures van concertzalen, theaters en festivals en culturele bladen als museumkranten, Luister, Dans, Bond Heemschut enz. De advertentie werd ook geplaatst op de achterkant van de hoes van de

Verrassings-cd van Klassieke Zaken die in een oplage van 200.000 exemplaren werd verspreid o.a. via het dagblad Trouw.

Campagne Cultuurfonds op Naam

Door de succesvolle werving is de mediacampagne gericht op particulieren geprolongeerd. Daarnaast is een speciale campagne ontwikkeld voor bedrijven. Deze bestond uit het genereren van vrije publiciteit en advertenties. Er stond een interview met senior fondsenwerver Menno Tummers in Rijnmond Business en de advertentie: 'U hoeft geen Gates te heten om uw eigen cultuurfonds te starten' werd o.a. geplaatst in financieel-economische dagbladen en tijdschriften.

Socutera en de Anjeractie

Socutera heeft tijdens de collecteweek drie maal het 95 seconden promotiefilmpje voor de Anjeractie uitgezonden. Naar de Socuterauitzendingen keken in totaal 445.000 mensen. Een verkorte versie is uitgezonden in de reclameblokken van de publieke omroep. Er zijn ook radiocommercials uitgezonden en advertenties geplaatst in verschillende landelijke en regionale media.

Vrije publiciteit

Zowel op landelijk als regionaal niveau onderhouden we contact met de media. In 2008 heeft het landelijk fonds 31 persberichten verstuurd. (Vgl.: 2007: 23, 2006: 18, 2005: 15.) Het Cultuurfonds voert een actief persbeleid, omdat we onze activiteiten en werkzaamheden onder de aandacht willen brengen van een groter publiek: van gehonoreerde aanvragen en het toekennen van prijzen tot eigen initiatieven en nieuwe Cultuurfondsen op Naam. De provinciale afdelingen verstuurd 13 persberichten over toegekende bijdragen, prijzen en bijzondere gebeurtenissen. De persberichten hebben geleid tot 3702 krantenartikelen en naamsvermelding (ter vergelijking: 1733 in 2003 met 23 persberichten van afdelingen en landelijk fonds samen) en de nodige aandacht op tv en radio.

Het Bernardini Kwartet in de tuin van het Cultuurfonds

Presentatie van het Cultuurfonds tijdens De Uitmarkt

Evenementen

Om bekendheid te geven aan onze activiteiten, werken we samen met andere partijen, zoals het Grachtenfestival en De Uitmarkt. In het verslagjaar vonden de volgende evenementen plaats:

Landelijk fonds

21 en 22 juni: openstelling van de tuin van het Cultuurfonds aan de Herengracht 476 te Amsterdam in het kader van de Open Tuinendagen, die Kunst in de Tuin als thema hadden.

23 augustus: twee concerten door het Bernardini Kwartet bij het Cultuurfonds, in het kader van het Grachtenfestival.

30 en 31 augustus: presentatie van het Cultuurfonds tijdens De Uitmarkt in de Prins Bernhard Cultuurfonds-live tent op de Piet Heinkade in Amsterdam met optredens van gesteunde groepen zoals Academia de Tango, de Mazali Opera Singers, Karnatic Lab, India Festival, L'Unios, Vincent Venema Quartet, Gente Baos en Laurens Priem.

Afdelingen

Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland – Om het Cultuurfonds te promoten hebben de twee medewerkers van het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland drie dagen met een kraam informatie verstrekt over het fonds. Op 14 juni op de Culturele Pleinmarkt te Apeldoorn, op 6 september op de Uitboulevard Arnhem en op 13 september op de Open Dag van de provincie Gelderland.

Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland – Het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland organiseerde in het kader van het themajaar 'Leve het landgoed!' van de provincie Zuid-Holland speciaal voor collectanten van de Zuid-Hollandse Anjeractie de

manifestatie ‘Keizer Karel en Ridder Elegast’ bij de Ruïne van Teylingen. De manifestatie vond plaats op 27 september.

Campagne voor bursalen

Voor de communicatie met potentiële bursalen is de campagne ‘Talent en geen cent te makken?’ ontwikkeld. De campagne bestond uit een poster, een advertentie en een flyer die aan studenten kon worden uitgedeeld. In week 4 en 5 is de poster opgehangen in 60 zogenaamde Studi’s (abri-poster-vlakken) bij de universiteiten. Op 7 februari werd aan 14.585 e-mailadressen de flyer gemaïld aan de doelgroep. Daarvan zijn er 39% aangeklikt, dit percentage ligt ver boven het marktgemiddelde. De advertentie is geplaatst in de universiteits- en hogeschoolbladen en De Pers.

De beurzenmedewerker van het fonds heeft persoonlijk contact met de medewerkers van het bureau buitenland van de universiteiten. Zij zorgt dat deze van flyers worden voorzien.

In samenwerking met de AVRO zijn vijf afleveringen gemaakt over vier Cultuurfondsbursalen. Merel Karhof, Jan Willem van der Klooster, Sytske Bezemer en Nienke Slotboom werden respectievelijk in Londen, Milaan, Oxford en Parijs gevolgd tijdens hun studie en werkzaamheden. De vijf afleveringen werden vanaf zaterdag 29 november uitgezonden op Nederland 2 om 17.00 uur. Per aflevering werden er 100.000 kijkers geregistreerd.

Klachten over communicatie en beleid Klachten worden binnen twee dagen afgehandeld. Als het meertijd kost om de aard van de klacht te onderzoeken, melden we dit direct aan de klager. Over communicatie en beleid ontving het fonds 11 klachten. (15 in 2007.) De klachten hadden betrekking op het financiële beleid (1), vertraagde verzending Cultuurbericht (3), aanmelden e-mailnieuwsbrief (2), besteding (1) en over de reclamespot van de Anjeractie ‘Geef Holland geef’ (4). Tegenover de klachten staat dat wij jaarlijks tientallen enthousiaste brieven, kaarten, mails en telefoontjes van donateurs ontvangen over artikelen in Cultuurbericht, donateursexcursies en ondersteunde projecten. De tekst van de klachtenprocedure voor fondsenwerving en communicatie is te vinden op de www.cultuurfonds.nl.

PROJECT # 05 | Meedoen op het slagveld

Project Herinrichting van het Airborne Museum te Oosterbeek, dat naar verwachting in september 2009 zal heropenen na een omvangrijke verbouwing.

Bedrag € 270.000 in 2007 en 2008, mede dankzij een extra bijdrage uit de opbrengst van de 13de trekking van de BankGiro Loterij

Motivering in aanvraag Het Airborne Museum in Oosterbeek, het enige slagveldmuseum in Nederland, is opgericht om de herinnering aan de Slag bij Arnhem levend te houden. Sinds 1978 is het museum gevestigd in het uit de negentiende eeuw stammende rijksmonument Villa Hartenstein, omringd door een park waar de oorlogsporen nog zichtbaar zijn. Tegelijk met de restauratie en renovatie van het gebouw zal de presentatie volledig worden herzien. Om nieuwe doelgroepen te trekken wordt een innovatieve, deels interactieve inrichting ontwikkeld die meer inspeelt op publieksbeleving.

Motivering toekenning Overdracht van kennis, vaardigheden en ervaringen is essentieel om de belangstelling voor cultuur en natuurbehoud te bestendigen. In die overtuiging steunt het Cultuurfonds jaarlijks projecten met een educatief oogmerk, gericht op het historisch bewustzijn van het Nederlandse publiek. Het fonds werd in 1940 opgericht met als doel geld in te zamelen voor de aankoop van materieel om Nederland te bevrijden; pas toen dat gelukt was, kreeg het de huidige bestemming. Vandaar het streven om zeker de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog onder de aandacht te houden.

Meedoen op het slagveld

Het Airborne Museum in Oosterbeek is het enige slagveldmuseum van Nederland. Sinds 1949 laat het de dramatische en beroemde Slag om Arnhem zien. Vanaf aankomende september is het mogelijk om zelf op het slagveld te staan. Nu nog ligt er een acht meter diepe bouwput achter het museum. Hijskranen, cementmolens en steigers bepalen het beeld. Het museum zelf, in de monumentale Villa Hartenstein, is in plastic verpakt. Penningmeester Paul Tirion (onafhankelijk financieel adviseur) nam de uitdaging aan om het Airborne Museum nieuw leven in te blazen. Om inspiratie op te doen bezocht hij oorlogsmusea in België en Normandië. “Stuk voor stuk prima musea, maar wil je verder gaan dan moet je durf hebben.” En dat had hij.

Hypermoderne belevenis “De oude villa krijgt een nieuw transparant entree-gebouw, een lift en monumentale onderdelen, zoals de bouwkundig verpeste veranda, krijgen hun oorspronkelijke mooie uiterlijk terug”, somt Tirion op. Een nieuw jasje dus voor de collectie van militaire voorwerpen, documenten, foto’s, kranten en boeken van zowel geallieerde als Duitse zijde en documenten en voorwerpen over de burgers van Arnhem, Oosterbeek en Ede. Maar het pronkstuk, daar waar het allemaal om te doen is, is de Airborne Experience. Waar nu nog de metersdiepe bouwput ligt, komt een hypermoderne museale belevenis, uniek in de wereld. “We hebben straks een avontuur dat aansluit op de wereld van jongeren.” In de tot kantoor omgetoverde bouwkeet pakt Paul Tirion de maquette erbij en legt uit: “Je loopt als bezoeker door het slagveld heen. Vanaf de dropping in Ede, via Oosterbeek en hevige gevechten in Arnhem bij de Rijnbrug, weer terug naar het kerkje in Oosterbeek en de omgeving rond Villa Hartenstein.” Foto’s, geluiden, bewegende beelden en levensgrote soldaten creëren een realistische oorlogssituatie. “We hebben geprobeerd het beklemmende gevoel van de soldaten die in de slag verwickeld waren te benaderen. Maar we hebben natuurlijk rekening gehouden met de heftigheid ervan. Het mag attractief zijn, maar het moet geen attractie worden – we blijven immers een museum.” De Slag om Arnhem vond plaats van 17 tot en met 26 september 1944. De bedoeling was de Rijnbrug in Arnhem op de Duitsers te heroveren. De Duitse overmacht bleek te groot en vele soldaten van geallieerde zijde stierven. De slag is wereldberoemd geworden door films als ‘A bridge too far’.

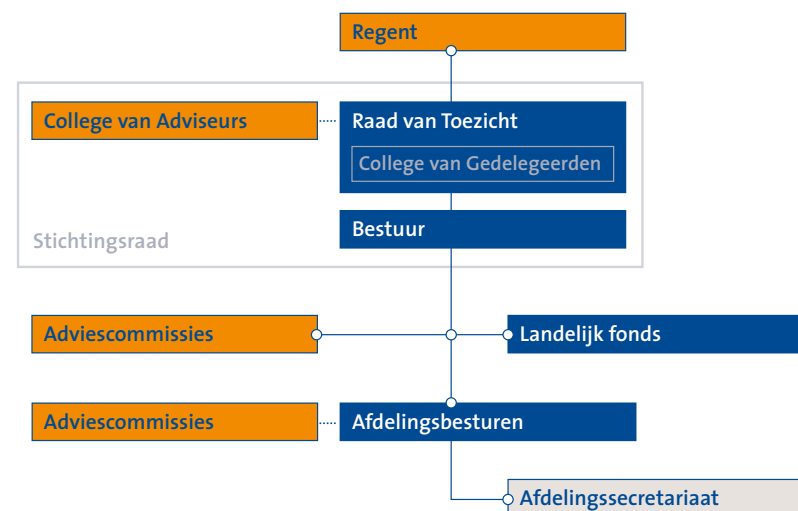

Sneeuwbeleffect Paul Tirion voerde de afgelopen jaren zijn eigen ‘veldslag’. Maar dan op het niveau van financiën, organisatie en planning. Het bleek lastig commerciële sponsors te vinden omdat het onderwerp Tweede Wereldoorlog niet veel bedrijven deed toehappen. “Juist daarom waren we zo blij dat het Cultuurfonds en het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg samen het museum hebben voorgedragen voor de afdracht van de 13de trekking van de BankGiro Loterij. Want als er eenmaal een organisatie als het Cultuurfonds over de brug is, dan volgen andere geldschietters bijna als vanzelf. Het is het zogeheten sneeuwbeleffect. Mede daardoor is het project goed gaan lopen.” Gelukkig, constateert Tirion, is er steeds meer belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog. “Het besef groeit dat de ooggetuigen van toen aan het verdwijnen zijn. Het wordt nu geschiedenis. Scholen worden wakker en daar willen wij op inspringen. Zo’n slagveld-experience kan daarbij helpen.” Volgens Tirion is de boodschap van het museum nog steeds relevant. “We hebben ook nu oorlogen, vluchtelingen, mijnen, verkrachtingen en traumatische ervaringen van militairen. Bosnië, Uruzgan, het beeld van vroeger is niet zoveel anders. De wapens zijn inmiddels veranderd maar de mensen zijn hetzelfde.” De penningmeester vertelt dat er nog steeds veel Engelsen naar het museum komen. En dat er Engelse soldaten zijn die in Oosterbeek, op de Airborne begraafplaats, begraven willen worden, bij hun makkers van toen. “Hier, in Villa Hartenstein, was het hoofdkwartier gevestigd van generaal-majoor Urquhart die de slag leidde. Hier hebben de Engelsen gevochten, dit is hun plek.”

Het is dus misschien niet zo gek dat de Britse Prins Charles zich nauw betrokken voelt bij het museum. Hij laat zich regelmatig op de hoogte brengen van alle plannen rond de renovatie. De prins was bij de zestigste herdenkingsdag van de Slag om Arnhem en sprak toen de memorabele woorden: ... *this magnificent museum keeps the story alive for the benefit of younger generations*. En daarmee sloeg hij de spijker op z’n kop. Op 20 september is de officiële opening met prominente – naar verwachting ook koninklijke – gasten uit binnen- en buitenland. Het valt samen met de 65ste herdenkingsdag van de Slag om Arnhem.

www.airbornemuseum.nl

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSENWERVING
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
in Nederland – op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
bevoegenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
10 AMBITIES VOOR 2009
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf
FONDSEN OP NAAM 13 CULTU
provinciale afdelingen, een van de grootste particuliere cultuurfondsen
FONDSEN VOOR MONUMENT

Het Prins Bernhard Cultuurfonds voldoet aan de interne en de externe eisen van de Code Cultural Governance, de keurmerkgeregels van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) en de Code Goed Bestuur van Goede Doelen (Code Wijffels) van de VFI, Brancheorganisatie van goede doelen.

Regent

Sinds de oprichting in 1940 tot zijn overlijden op 1 december 2004 is Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard der Nederlanden Regent van het Prins Bernhard Cultuurfonds geweest. Hare Majesteit de Koningin heeft in 2005 een belangrijke taak van haar vader, het uitreiken van de Zilveren Anjer, overgenomen.

Raad van Toezicht

Met de invoering van een Raad van Toezicht in 2006 is er een scheiding gekomen tussen toezicht houden en besturen. De Raad van Toezicht bestaat uit ten minste negen leden, van wie er drie vanwege de provinciale afdelingen worden benoemd. Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen een maal worden herbenoemd voor eenzelfde termijn.

Het Cultuurfonds heeft waarborgen ingebouwd voor een optimale samenstelling van de Raad van Toezicht. Bij een vacature in de Raad van Toezicht wordt aan de hand

Hoofdprincipes Verantwoordingsverklaring (3) Volgens het nieuwe CBF-Keur dient de keurmerkhouder in het jaarverslag verantwoording af te leggen over drie hoofdprincipes. Een daarvan is *Onderscheid in de functies toezichthouden, besturen en uitvoeren*. Hierover wordt in dit hoofdstuk verantwoording afgelegd. Wij doen verslag van het organisatiemodel, de werkwijze binnen het Cultuurfonds en de wijze waarop de functies toezicht houden (vaststellen of goedkeuren van plannen, kritisch volgen van het Cultuurfonds en de resultaten) gescheiden zijn van besturen en uitvoeren. De andere twee hoofdprincipes zijn het optimaliseren van de effectiviteit en efficiëntie van bestedingen en omgang met belanghebbenden. In de hoofdstukken 3 Het werk van het Prins Bernhard Cultuurfonds, respectievelijk 6 Communicatie en voorlichting vindt u informatie over deze andere hoofdprincipes. In hoofdstuk 11 Financieel beleid komt de doelmatigheid van de bestedingen aan bod. Daar doen wij ook verslag van kengetallen die een indicatie geven van onze efficiëntie.

Scheiding van besturen en toezichthouden in de praktijk

Met de invoering van het Raad van Toezicht model is een duidelijke scheiding gekomen tussen toezichthouden enerzijds en besturen of uitvoeren anderzijds.

Het Cultuurfonds voldoet hiermee aan een van de belangrijke principes waaraan het fonds zich dient te houden volgens het reglement cbf-Keur van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Het toezichthouden krijgt vorm

in de vergaderingen van de Raad van Toezicht. In deze vergaderingen bespreekt de Raad van Toezicht voorstellen van het bestuur, of informeert het bestuur de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht laat zich bij de besluitvorming adviseren door adviescommissies.

Stichtingsraad van het Cultuurfonds

Aan de hand van het jaarplan, opgesteld door het bestuur op basis van het door de Raad van Toezicht goedgekeurde meerjarenbeleidsplan, kan de Raad van Toezicht het beleid kritisch volgen. De scheiding van bevoegdheden tussen Raad van Toezicht en bestuur is formeel vastgelegd in het directiereglement. Dit reglement geeft een nadere uitwerking van de richtlijnen voor de directievoering van het Cultuurfonds. Hierin is onder andere vastgelegd welke besluiten te allen tijde vooraf ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht worden voorgelegd. Besluiten van de Raad van Toezicht en bestuursbesluiten worden afzonderlijk vastgelegd. De leden van de Raad van Toezicht onderschrijven het principe 'het scheiden van besturen en toezichthouden'. Dat komt nog eens tot uiting in het ondertekenen van de verklaring uit het reglement cbf-Keur van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Jaarlijks evalueert de Raad van Toezicht het functioneren van het bestuur en zijn eigen functioneren.

van een door de Raad van Toezicht vastgestelde profielschets een kandidaat gezocht. Hierin is opgenomen dat bij de samenstelling een brede maatschappelijke afspiegeling wordt nagestreefd, waarbij vertegenwoordigers van particuliere organisaties, bedrijfsleven, en openbaar bestuur zitting hebben. Zonodig worden specifieke eisen aan de profielschets toegevoegd afhankelijk van de achtergrond en expertise van de zittende leden. De kandidaten onderschrijven de bestuurscode bij hun benoeming, waarin de uitgangspunten zijn vermeld voor de geldende bestuurlijke verhoudingen binnen het Prins Bernhard Cultuurfonds. Hierdoor is een onafhankelijke taakvervulling van de Raad van Toezicht gewaarborgd.

De belangrijkste taak van de Raad van Toezicht is toezicht houden op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken in de stichting. In de statuten van de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds is opgenomen welke besluiten van de directie door de Raad van Toezicht moeten worden goedgekeurd. De vergaderingen van de Raad van Toezicht worden bijgewoond door de statutair bestuurder/directeur en, op basis van wederkerigheid, door een waarnemer van de Europese Culturele Stichting.

College van Adviseurs

Het College van Adviseurs is samengesteld uit de voorzitters van de adviescommissies. Ook de leden van het College van Adviseurs worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen een maal worden herbenoemd voor eenzelfde termijn. Het College van Adviseurs geeft de Raad van Toezicht en het bestuur gevraagd en ongevraagd advies over de bestedingen van het fonds op het gebied van cultuur en natuurbehoud. Het College van Adviseurs kwam vijf maal bijeen tezamen met de Raad van Toezicht en het statutair bestuur. Daarnaast vergaderde het college twee maal apart om het advies voor te bereiden aan de Raad van Toezicht over de voordrachten van kandidaten voor de Zilveren Anjer.

Statutair bestuur

Het bestuur van de stichting ligt bij de directeur. Hij heeft de dagelijkse leiding en eindverantwoordelijkheid voor uitvoering van het beleidsplan en de activiteiten. Het directiereglement, dat is vastgesteld door de Raad van Toezicht, geeft een nadere uitwerking van de richtlijnen voor de directievoering van de stichting. Het functioneren van de directie wordt jaarlijks geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De directeur wordt bijgestaan door een College van Gedelegeerden dat is samengesteld uit drie leden van de Raad van Toezicht.

Stichtingsraad

De Stichtingsraad wordt gevormd door de Raad van Toezicht, het College van Adviseurs en het statutair bestuur. De Stichtingsraad bespreekt het algemene beleid van de stichting. De Stichtingsraad heeft geen beslissingsbevoegdheid.

Vergaderfrequentie en agenda

De Raad van Toezicht heeft in 2008 vijf maal met het bestuur vergaderd. Het College van Adviseurs is doorgaans bij deze vergaderingen aanwezig. Op de agenda staat een aantal vaste onderwerpen: het overzicht van toe- en afwijzingen van projectaanvragen, het beleid inzake fondsenwerving, het financieel beleid, de (her)benoeming van bestuursleden van de provinciale afdelingen en leden van de adviescommissies, voordrachten voor de prijzen van het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Zilveren Anjer, roosters van aan- en aftreden, stand van zaken van het activiteitenbudget en verslagen van vergaderingen van adviescommissies.

Enkele belangrijke onderwerpen die verder aan de orde kwamen waren het jaarplan inclusief begroting 2008, de jaarrekening 2007, het beleggingsbeleid, het prijzenbeleid, fondsenwerven (o.a. in de Verenigde Staten), ontwikkelingen van de goededoelenloterijen en de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht.

Adviescommissies landelijk fonds

De adviescommissies bestaan uit deskundigen op de werkterreinen van het fonds. Beleidsvoorstellen voor het betreffende werkterrein en aanvragen voor financiële ondersteuning met een landelijke uitstraling worden – voorzien van een preadvies van het landelijk bureau – aan de adviescommissies voorgelegd. Zij hebben de taak de directie te adviseren. Als de directie afwijkt van het advies, legt zij het voor aan de Raad van Toezicht. In de praktijk komt dat zelden voor.

Het Cultuurfonds kende de volgende adviescommissies:

- Adviescommissie geschiedenis & letteren
- Adviescommissie beeldende kunst
- Adviescommissie podiumkunsten
- Adviescommissie monumentenzorg
- Adviescommissie natuurbehoud
- Adviescommissie beurzen

Alle commissies, met uitzondering van de Adviescommissie beurzen, komen ten minste drie maal en ten hoogste vijf maal per jaar bijeen. De commissie beurzen vergadert twee maal per jaar.

Overige adviescommissies

Naast de adviescommissies die betrekking hebben op de werkterreinen van het Cultuurfonds kent het landelijk fonds de

- Adviescommissie fondsenwerving & communicatie. Deze commissie adviseert het bestuur over het te voeren fondsenwervings- en communicatiebeleid. Zij vergadert in principe twee maal per jaar.
- Beleggingscommissie. Deze commissie heeft als taak het bestuur en de Raad van Toezicht te adviseren over de te volgen beleggingsstrategie en te nemen beleggings-

transacties. In het verslagjaar is de commissie bezig geweest met het selecteren van een fiduciair manager, een proces dat veel tijd in beslag nam, mede door de zorgvuldigheid die de commissie daarbij heeft betracht. De definitieve keuze en contractonderhandelingen worden in 2009 afgerond. De overige onderwerpen die aan de orde zijn geweest, zijn onder andere beleggingsrapportages, het beleggingsbeleid en de financiële crisis. Meer informatie over het beleggingsbeleid van het Prins Bernhard Cultuurfonds is te vinden in het hoofdstuk Financieel Beleid.

- Financiële Auditcommissie. Deze commissie heeft als taak heeft de Raad van Toezicht te adviseren over het te volgen financiële beleid. De commissie beoordeelt in elk geval de jaarrekening, het activiteitenbudget en de kostenbegroting en bespreekt de jaarrekening met de accountant. De evaluatie van de accountant en de keuze van een fiduciair manager zijn de overige onderwerpen die aan de orde kwamen.

Bestuurlijke organisatie bij de provinciale afdelingen

In elke provincie functioneren afdelingen. Deze hebben tot taak de doelstelling van het Cultuurfonds uit te voeren voorzover het gaat om activiteiten van overwegend provinciaal belang. De afdelingen hebben geen rechtspersoonlijkheid. Ze worden bestuurd door een afdelingsbestuur. De voorzitter van het afdelingsbestuur is de commissaris van de Koningin in de betreffende provincie. Deze functie wordt qualitate qua vervuld, maar betreft in de uitvoering een onafhankelijke functie voor een particulier fonds. Benoemingen van afdelingsbestuursleden worden ter bekrachtiging aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Het afdelingsbestuur wordt bij de uitoefening van zijn taak bijgestaan door een ambtelijk secretariaat. Net als bij het landelijk fonds laten sommige afdelingsbesturen zich bijstaan door adviescommissies. Afdelingsbesturen hebben elk een eigen vergaderfrequentie. De uitgangspunten voor de bestuurlijke verhoudingen tussen de Raad van Toezicht en directie enerzijds en de provinciale afdelingsbesturen anderzijds zijn vastgelegd in een bestuurscode.

In 2008 zaten drie vertegenwoordigers vanwege de provinciale afdelingen in de Raad van Toezicht: mw. drs. J.A.J. Stam, drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije en drs. C.G.A.A. Brekelmans. Mw. J. Stam heeft drs. G.H.B. Verberg opgevolgd, die de Raad van Toezicht per 1 januari heeft verlaten vanwege het verstrijken van de zittingstermijn.

De dienstverlening tussen de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds en de Provincies waar de provinciale afdelingen zijn ondergebracht, is vastgelegd in serviceovereenkomsten. Hierin zijn afspraken opgenomen over de ondersteuning van de provinciale afdelingen aan het landelijk fonds en vice versa. Jaarlijks evalueert het fonds deze overeenkomsten met een contactpersoon van de provincie.

Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba

Op Curaçao is het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba gevestigd. Deze vestiging fungeert volledig zelfstandig, werft eigen fondsen en legt in een apart jaarverslag verantwoording af over de bestedingen. Jaarlijks ontvangt het Antilliaanse/Arubaanse fonds 2,2 procent uit het activiteitenbudget van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba heeft een eigen website: www.cultuurfondsnaa.com.

Samenstelling stichtingscolleges, adviescommissies, afdelingsbesturen en het bestuur van het Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba

Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht hebben zitting tot 1 januari van de tussen haakjes vermelde jaartallen.

College van Gedelegeerden

Mr. I.W. Opstelten (2010, voorzitter tot 1.3.09), *burgemeester van Rotterdam*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Stichting Rotterdam Maaskant / Erevoorzitter Stichting Boijmans van Beuningen / Voorzitter Vereniging Rijksgesubsideerde Musea
Jhr. mr. S.E. Beelaerts van Blokland (2009), *vice-voorzitter, oud-voorzitter UBS Warburg Nederland*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Stichting Vrienden van de Hermitage / Voorzitter Stichting Begunstigers Atlas van Stolk / Voorzitter Raad van Commissarissen Deloitte / Voorzitter Raad van Commissarissen de Goudse n.v.
Mr. J.Ch.L. Kuiper (2010), *oud-lid van de Raad van Bestuur van de ABN Amro Bank N.V.*
NEVENFUNCTIES Penningmeester Mondriaan Stichting

Leden

Mr. R.J.C. van Helden (2011), *notaris*
NEVENFUNCTIES Penningmeester Nationaal Huidfonds / Secretaris Stichting Vrienden van de schilder Martin Monnickendam / Lid Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht
Mw. mr. H. Troostwijk (2010), *Staatsraad i.b.d. in de Raad van State*
NEVENFUNCTIES Bestuurslid Stichting Afwikkeling Marorgelden Overheid (SAMO) / Plv. lid College van Beroep voor het Hoger onderwijs / Vice-voorzitter Raad voor de Journalistiek
M.J.M. van Rooy (2010), *oud-redacteur NRC Handelsblad*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Stichting Kees Verwey / Lid Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt / Bestuurslid Stichting Rotterdam Maaskant

Leden vanwege de provinciale afdelingen

Drs. C.G.A.A. Brekelmans (2011), *burgemeester gemeente Borne*
NEVENFUNCTIES Lid Platform Reanimatie Industrieel Erfgoed Overijssel / Voorzitter VNG, afdeling Overijssel / Voorzitter Stichting de Overijsselse Ombudsman / Lid Fondsraad van de Stichting Innovatiefonds van de Vereniging Het Oversticht / Observer, namens Prins Bernhard Cultuurfonds, bij het Bestuur (Board) en de Adviesraad (Advisory Council) van de Europese Culturele Stichting (ECS) / Voorzitter Adviescommissie Cultuurfonds voor Monumenten Overijssel / Voorzitter Filmhuis De Keizer in Deventer / Penningmeester Stichting THF Nieuwe Markt in Deventer / Bestuurslid Regionaal Historisch Centrum Overijssel in Zwolle
Drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije (2010), *oud-directeur Maritiem Museum Rotterdam*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Raad van Toezicht Maritiem Museum Rotterdam / Lid Raad van Toezicht Legermuseum / Lid bestuur Vereniging Rembrandt / Voorzitter Hoge Raad van Adel / Kamerheer Hare Majesteit de Koningin
Mw. drs. J.A.J. Stam (2012) per 28.4.08 *Burgemeester gemeente De Marne*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Kunst station C / Bestuurslid Noord Nederlands Toneel / Voorzitter Kunstraad Groningen / Voorzitter Groninger Archieven (Regionaal Historisch Centrum Groningen)
Drs. A.A. Fock, waarnemer namens de Europese Culturele Stichting (per 1.6.2008)
Managing Director Foreman Capital
NEVENFUNCTIES Penningmeester Europese Culturele Stichting / Voorzitter Amsterdams Uitburo / Voorzitter Stichting ICA Initiatief Committee Amsterdam / Adviseur Vereniging Rembrandt
De heer G.J. Kalff, waarnemer namens de Europese Culturele Stichting (tot 1.6.08)

Bestuur

Mw. dr. A. Esmeijer, directeur/bestuurder (zie verder pagina 139)

College van Adviseurs

Prof. dr. J.T.M. Bank (2010), *emeritus hoogleraar Vaderlandse Geschiedenis aan de Universiteit Leiden*
NEVENFUNCTIES Lid Raad van Adviseurs van de Vereniging Rembrandt / Lid Restitutiecommissie Cultuurgooier en Tweede Wereldoorlog (ministerie ocw)
Mr. J.E. Bauer (2009), *voorzitter Raad van Bestuur De Hartekamp Groep*
NEVENFUNCTIES Voorzitter Stichting Bijzondere Leerstoelen Natuurbeheer / Bestuurslid Vereniging Bedrijfstak Zorg / Lid Raad van Commissarissen / Woonstichting Haag Wonen / Bestuurslid Stichting RegioPlus
Mw. drs. J.W.M. Buys (2012), *directeur Fontys Leraren Opleiding Tilburg*

NEVENFUNCTIES Lid Raad van Toezicht Cito / Lid Raad van Toezicht Cultuurnetwerk Nederland / Voorzitter Stichting de Uitlok

Mw. prof. dr. J. van Doorne- Huisjes (2010), *emeritus hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Utrecht*.

NEVENFUNCTIES Senior adviseur/partner VanDoorneHuisjes en partners / Lid Raad van Toezicht Onderzoeksinstituut Deltares (Delft/Utrecht) / Lid Raad van Toezicht ING Nederland

H. Driessen (2010), *directeur De Pont museum voor hedendaagse kunst*

NEVENFUNCTIES Bestuurslid Fonds voor Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst / Bestuurslid Stichting De Appel / Bestuurslid Huis Marseille, Museum voor Fotografie / Lid Raad van Toezicht Instituut Neerlandais, Parijs

Mw. drs. M.J.H. Willinge (2010), *adviseur Nederlands Architectuurinstituut*

NEVENFUNCTIES Secretary General International Confederation of Architectural Museums / Lid Raad van Toezicht Stichting Glas / Lid bestuur St. Mart van Schijndel

Mw. drs. C. Wilson (2009), *producer, publicist*

NEVENFUNCTIES Adviseur Stimuleringsfonds Culturele Omroepproducties / Bestuurslid International Organ Festival and Competition Haarlem

Adviescommissies

Geschiedenis & Letteren

Prof. dr. J.T.M. Bank, *voorzitter*, emeritus hoogleraar Vaderlandse Geschiedenis aan de Universiteit Leiden

Prof. dr. A.M. Bevers, hoogleraar Cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Mw. dr. E.M.A. van Boven, universitair hoofddocent Nederlandse Letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. B.J.F. Colenbrander, hoogleraar Architectuurgeschiedenis en -theorie aan de Technische Universiteit Eindhoven

Mw. dr. E.M. Kloek, universitair hoofddocent Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht

Prof. dr. J.M. Koppenol, hoogleraar Oudere Nederlandse Letterkunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam

drs. M.P. van Maarseveen (vanaf 7.10.08), directeur Drents Museum, Assen

Mw. dr. C.G. Santing, universitair hoofddocent Cultuur- en Wetenschapsgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. F.C.W.J. Theuws, hoogleraar Historische Archeologie aan de Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. N.A. Wilterdink, hoogleraar Cultuursociologie aan de Universiteit van Amsterdam

SECRETARIAAT mw. dr. E.J.B. Knibbeler (tot 30.1.08) en mw. drs. H.A.M. Deijkers (vanaf 15.9.08)

VERGADERDATA 20 maart, 26 juni, 9 oktober, 18 december

Beeldende Kunst

H. Driessen, *voorzitter*, directeur De Pont museum voor hedendaagse kunst

Lic. P.G.A. van den Bossche, directeur-conservator Kunstmuseum aan Zee

Prof. dr. T.M. Eliëns, hoofd Collecties Gemeentemuseum Den Haag en bijzonder hoogleraar Industriële Vormgeving aan de Universiteit Leiden

Mw. drs. N.F.M. Gast, freelance kunsthistoricus en adviseur kunst in de openbare ruimte

Prof. drs. F.P.J. Gierstberg, hoofd Tentoonstellingen Nederlands Fotomuseum en bijzonder hoogleraar Fotografie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Mw. drs. J. Kiers (vanaf 1.6.08), directeur Museum Amstelkring Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam

Prof. dr. V. Manuth, hoogleraar Kunstgeschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen

Mw. dr. M.K. van Mechelen, universitair docent Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam

Mw. dr. J.A.H. Reynaerts, conservator Schilderijen (19e en 20ste eeuw), Rijksmuseum Amsterdam

Mw. drs. M.G. Westen, conservator Museum voor Moderne Kunst Arnhem

SECRETARIAAT drs. H. van Straten

VERGADERDATA 28 februari, 29 mei, 11 september, 27 november

Podiumkunsten

Mw. drs. C. Wilson, *voorzitter*, producer, publicist

Mw. drs. L. Claus, directeur Stadsschouwburg Utrecht

C. Duyns, auteur en documentairemaker

Dr. W. Hazeu, auteur en programmamaker

Drs. H. Heimans, plv. directeur Kunstfactor, Utrecht

Mw. dr. L.D.M. Mutsaers, docent Popular Music Studies aan de Universiteit Utrecht

S.A.M.M. Rijven, muziekjournalist, programmamaker en dj

Mw. J.E. Smit, directeur Theater Bellevue, Amsterdam

L. Spreksel, artistiek directeur Korzo Theater, Den Haag

Dhr. L.W.M.G. Vaessen, directeur De Lindenberg, Nijmegen

Dr. E. Vetter, wetenschappelijk medewerker muzikwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, journalist

Drs. J.L.M. Zoet, directeur Rotterdamse Schouwburg

SECRETARIAAT mw. drs. E. Overweel en mw. drs. M. Groenink

VERGADERDATA 20 februari, 25 juni, 1 oktober, 3 december;

Leden muziekbeurzencommissie

Mw. E. Corver, pianist, docent
Drs. H. Heimans, plv. directeur Kunstfactor, Utrecht
J. Hempel, dirigent
Drs. H. Mantel, bassist, musicoloog
Mw. J.H. Vink-Dijk, sopraan, docent
SECRETARIAAT mw. drs. E. Overweel
VERGADERDATUM muziekbeurzen: 17 juni

Beurzen

Mw. prof. dr. J.M. van Doorne-Huiskes, *voorzitter*, emeritus hoogleraar Sociologie aan de Universiteit Utrecht
Mw. prof. dr. M.E. Halbertsma, hoogleraar Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
Mw. dr. O.M. Heynders, universitair hoofddocent Cultuurwetenschappen aan de Universiteit van Tilburg
Mw. drs. M. Hoogenboom, lector Kunstpraktijk en Artistieke Ontwikkeling aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Prof. dr. F.J. van Sluijs, hoogleraar Chirurgie van gezelschapsdieren en vice-decaan voor onderwijs van de faculteit aan de Universiteit Utrecht
Prof. dr. R.H. Dijkgraaf, hoogleraar Mathematische Fysica aan de Universiteit van Amsterdam, President van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
SECRETARIAAT mw. H.E.G. Vluggen-Hamaekers,
VERGADERDATA 4 juni en 31 oktober

Monumentenzorg

Mw. drs. M.J.H. Willinge, *voorzitter*, adviseur Nederlands Architectuurinstituut
Prof. dr. J.C. Bierens de Haan, adjunct-directeur en hoofd wetenschappelijke collectie Paleis Het Loo Nationaal Museum, bijzonder hoogleraar Erfgoed van monument, tuin en landschap, Vrije Universiteit Amsterdam
Ir. M.A. de Boer, bouwkundig adviseur Bureau Weesperzijde
Mw. ir. H.C. Brouwer, senior architect Rijksgebouwendienst en docent aan de Technische Universiteit Delft
Ir. P.W. Havik, directeur Libau welstands- en monumentenzorg
Mw. A.M.E.M. van Heuven, directeur Landschapsbeheer Nederland
Dr. ir. C.S.T.J. Huijts, directeur Vereniging Hendrick de Keyser
Drs. G.P. Karstkarel, architectuurhistoricus/publicist
Mw drs. H. Land, adviseur erfgoededucatie en publieksbereik
J. Nieweg, directeur Museumstoomtram Hoorn-Medemblik

Ir. E.J. Nusselder, restauratiearchitect/bouwhistoricus/adviseur monumentenzorg
SECRETARIAAT drs. H.A. Dijkstra
VERGADERDATA 7 februari, 10 april, 25 september, 20 november

Natuurbehoud

Mr. J.E. Bauer, *voorzitter*, voorzitter Raad van Bestuur De Hartekamp Groep
Mr. C.N. de Boer, oud-directeur regio Zuid-Holland Vereniging Natuurmonumenten
Drs. W.H. Ferwerda, algemeen directeur IUCN Nederland
Drs. D.T. de Graaf, directeur Regionaal Historisch Centrum Limburg
Prof. dr. J. van der Meer, marien ecooloog aan het Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Texel, bijzonder hoogleraar Populatie-ecologie van het mariene milieu aan de Vrije Universiteit Amsterdam
Mw. A.D. Rensen-Oosting, oud-directeur Dierenpark Emmen
Mw. drs. A.L.L.M. Verbers, projectleider cultuurhistorie en aardkundig erfgoed Landschapsbeheer Groningen
Mw. prof. dr. L.E.M. Vet, directeur Nederlands Instituut voor Ecologie, Maarssen
SECRETARIAAT drs. M. Kahlman
VERGADERDATA 17 maart, 2 juni, 8 september, 15 december

Fondsenwerving & Communicatie

Jhr. mr. S.E. Beelaerts van Blokland, *voorzitter*, oud-voorzitter UBS Warburg Nederland
Drs. J.C. van Deth, oud-directeur Nederlandse Hartstichting
Mw. drs. C.M.L. Hijmans van den Bergh, partner Boer & Croon
R.M. van Kralingen, oprichter van Innoa, Innovatie van markten en merken
Mr. D. van Laren, directeur KPMG Meijburg & Co
SECRETARIAAT mw. mr. M.H.F. Delprat
VERGADERDATA 19 maart en 15 oktober

Beleggingscommissie

Jhr. mr. S.E. Beelaerts van Blokland, *voorzitter*
Mr. J.Ch.L. Kuiper
Mr. J.E. Bauer
Mw. dr. A. Esmeijer, adviseur
J.W. Pieterse, ambtelijk secretaris
Drs. J.H. van Beem, ambtelijke ondersteuning
VERGADERDATA 26 februari en 24 september

Financiële Auditcommissie

Mr. J.Ch.L. Kuiper, *voorzitter*
Jhr. mr. S.E. Beelaerts van Blokland, vice-voorzitter
Mr. I.W. Opstelten
Mw. dr. A. Esmeijer, adviseur
Drs. J.H. van Beem, ambtelijk secretaris
J.W. Pieterse, ambtelijke ondersteuning
VERGADERDATA 10 april en 15 december

Wertheimer-Stichting

Het bestuur van de Wertheimer- Stichting, ingesteld volgens de bepalingen in het testament van de schenker van het Wertheimer Fonds, adviseert het bestuur van het Prins Bernhard Cultuurfonds over de bestedingen uit het Wertheimer Fonds.
Mr. drs. C.W.A. Hendrikse, *voorzitter* (tot 1.7.08) oud-directeur Personeel, Organisatie en Algemene Zaken nv Nederlandse Gasunie
Mw. drs. M.J. Sanders-ten Holte, *voorzitter* (vanaf 1.7.08), honorair consul van de republiek Botswana in Nederland
Drs. T.L. Tromp, secretaris/penningmeester, hoofd bestedingen en directiesecretaris Prins Bernhard Cultuurfonds
Drs. F.P.M. Boots, voorzitter Bond van Nederlandse Amateur Fotografen Verenigingen
W. Diepraam, fotograaf en verzamelaar
Dr. J.A. Martis, universitair docent Moderne Kunst en Fotografie aan de Universiteit Utrecht
Mr. J.H.L. Meerdink (tot 1.7.08) oud-directeur Prins Bernhard Cultuurfonds
Dr. J.B.J. Teeuwisse, directeur Museum Beelden aan Zee
Mw. prof. dr. C.J.M. Zijlmans (vanaf 1.7.08) hoogleraar in de Geschiedenis en theorie van de beeldende kunst van de nieuwste tijd aan de Universiteit Leiden
AMBTELIJK SECRETARIAAT drs. H. van Straten
VERGADERDATA 22 mei en 21 augustus

Afdelingsbesturen

Drenthe

A.L. ter Beek, *voorzitter*, commissaris van de Koningin (t 29.9.08)
Mw. drs. J.A. Timmer, *vice-voorzitter*, programmamaker/presentator RTV Drenthe
J.G. de Boer, directeur Vastgoed De Boer
S.B. Dekker, *penningmeester*, voormalig hoofd Centrum Beeldende Kunst Drenthe
Mw. W. de Kleine-Riemersma, directeur Adviesbureau voor landschapsarchitectuur
Mr. J.H. van der Laan, burgemeester gemeente Noordenveld
Mw. drs. L. Lanjouw, ondernemer bureau voor festivals e.d.
Mw. A.H. Nysingh, directeur Scala, Centrum voor de Kunsten Hoogeveen en Meppel

Mw. J.W.M. Rijnierse, hoofd Centrum Beeldende Kunst Emmen
P.H. Sniijders, burgemeester gemeente de Wolden
AMBTELIJK SECRETARIS mw. drs. J.Y.M. Habets
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. R. Dijkstra-Popma

Flevoland

Mr. M.J.E.M. Jager, *voorzitter*, commissaris van de Koningin (tot 30.9.08)
L. Verbeek, *voorzitter*, commissaris van de Koningin (vanaf 1.11.08)
Drs. J.W. de Vletter, *vice-voorzitter*, directeur woningcorporatie
Mw. G.N. Sweringa, *penningmeester*, directeur woningcorporatie
Mw. S. Kramer-Brouwer, *secretaris*, oud-wethouder
Mw. J.M.G. van den Bremer-van Aart (tot 18.9.08), praktijkondersteuning secretariaat
Mw. A.J. Geluk-Geluk, agrarisch ondernemer, gemeenteraadslid
Mw. A. Keur-Jippes (tot 18.9.08), boerin, museummedewerker
Mw. A. Meun-Koffeman, administratief medewerker MKB
Mw. A. Voogd-de Boer, docent en coach
F.J. Borst, gepensioneerd
Mw. A. Bangma-Roosendaal, pr en kwaliteitsmanagement
Mw. A.L. Mugie, chemisch technoloog
V.J.M. Sprenkels, zelfstandig consultant
Mw. A. van Berkum (vanaf 1.11.08), projectadviseur beeldende kunst en architectuur
AMBTELIJK SECRETARIS mw. H.M. Olde Rikkert-Sweerts

Fryslân

Drs. E.H.T.M. Nijpels, *voorzitter*, commissaris van de Koningin (tot 1.5.08)
J.A. Jorritsma, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Drs. H. Wondaal, *penningmeester*, directeur Eurorouting Nederland bv
P.Y.J. Boersma, wetenschappelijk medewerker Fryske Akademy te Leeuwarden
Drs. A.A.M. Brok, burgemeester gemeente Sneek
Drs. E.M. Jansen, directeur Kamer van Koophandel Friesland
Mw. drs. G.M.J. van Heerbeek, directeur Kunstuitleen Friesland
BESTUURSADVISEUR mw. mr. drs. J.A. de Vries, gedeputeerde provincie Fryslân
AMBTELIJK SECRETARIS mw. M. Julianus

Gelderland

C.G.A. Cornielje, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Drs. A.T.H. van den Hout, *penningmeester**, adviseur
Drs. J.C.G.M. Berends, burgemeester gemeente Harderwijk
D.G.J. Fabius, raadsadviseur van de minister van Justitie
Mw. drs. A.M. Gerhartl-Witteveen**, oud-directeur Museum Het Valkhof

Mw. A. van der Ham**, regisseur amateurtheater
A.J.J. van der Heiden, oud-wethouder Cultuur gemeente Beuningen
M. Nibbering, directeur De Gruitpoort Doetinchem
A. Nijhuis**, adviseur/projectcoördinator Muziek bij de Stichting voor Kunst en Cultuur
Gelderland

Mw. C.J.R.M. Roorda-Paardekooper, docent Kinderopvang en ambtenaar Burgerlijke
Stand
L. Sijbers, directeur Edu-Art Gelderland
AMBTELIJK SECRETARIS mw. W.J. Kuit
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. H.J.T. den Besten

* voorzitter Voorbereidingscommissie

** lid Voorbereidingscommissie

Groningen

Drs. M.J. van den Berg, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Drs. J. Wallage, *vice-voorzitter*, burgemeester gemeente Groningen
Prof. mr. dr. J.H.A. Lokin, *penningmeester*, hoogleraar Rechtsgeschiedenis aan de
Rijksuniversiteit Groningen
Mw. B. Beugels, hoofd van de Muziek-, Dans- en Theaterschool Veendam
Mr. drs. C.W.A. Hendrikse, oud-directeur Personeel, Organisatie en Algemene Zaken nv
Nederlandse Gasunie
Mw. F. Hopma Zijlema-Westerdijk Zuideveld, Theater Waark
Mw. H.K. Pot, burgemeester gemeente Ten Boer
Prof. dr. S.J.H. Reker, hoogleraar Groninger Taal en Cultuur aan de Rijksuniversiteit
Groningen
Drs. P. Sijpersma, hoofdredacteur Dagblad van het Noorden
Mw. C.A.M. van Tright-Steures, voormalig directeur van het IVAK in Delfzijl
AMBTELIJK SECRETARIS mw. M. Harmsen
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. L.H.F. Louis

Limburg

L.J.P.M. Frissen, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Drs. J.M.G. Kievits, *secretaris*, chef Kabinet van de commissaris van de Koningin
P.L.M. Geraets RA, *penningmeester*, strategisch financieel adviseur Provincie Limburg
J.W.G. Derkx, stafmedewerker communicatie Limburgs Museum en publicist
Mw. M.E.J. Huijbregts, directeur Centrum voor de Kunsten Roermond
Mr. dr. A. Lutters, adviseur
Mr. A.M.G. Gresel, burgemeester gemeente Heerlen
Mw. M.G.H.C. Oomen-Ruijten, lid van het Europese Parlement
Mw. drs. C.A.M. Hanselaar van Loevezijn, burgemeester gemeente Roerdalen

Drs. W.E.E.M. van Damme (vanaf 1.7.08), directeur private banking
N. Reijnders (vanaf 12.12.08), musicus en componist
AMBTELIJK SECRETARIS mw. M.E.H. Biesheuvel-Niëns
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. S.S.F. Houben-Essers

Noord-Brabant

Mw. J.R.H. Maij-Weggen, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
P. Neeb, *vice-voorzitter*, oud-burgemeester gemeenten Zundert en Moordrecht
Mw. drs. R.W. Verhoef-Bouwknegt, *penningmeester*, biochemicus
Mw. S.J.F.M. Swinkels-van Thiel, *secretaris*, voorzitter Stichting Gemerts Atelier
Mw. drs. M.L.J. van Schijndel, directeur cbkv de Krabbedans
Mw. drs. G.M. Mittendorff, locoburgemeester gemeente Eindhoven
O.B.W. Douwes Dekker, redactielid Brabant Cultureel
W.P.M. Bannenberg, architect
A.C.P. van den Berg, consulent eigentijdse beeldende kunst
Mr. A. Clement, musicus
Mw. G. Morel-Meeuwssen, danspedagoog
Drs. W.M. Wamsteker, fysicus
AMBTELIJK SECRETARIS P.H.J.C. Rutgers
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. H. van Spijk, J.M.C.M. Deckers,
mw. C. Mooren-Apon

Noord-Holland

Mr. H.C.J.L. Borghouts, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Mw. M.A.M. v.d. Poel, *vice-voorzitter*, directeur Blooming Groep
Drs. R.A.P. Wortelboer, *penningmeester*, chef Kabinet van de commissaris van de
Koningin
Mr. S.J.P. van Geldorp LL.M., oud-wethouder gemeente Waterland
Mw. E.M. Ludenhoff-van Nimwegen, theaterproducent/coördinator Zina-platform
Mr. J.A.N. Patijn, oud-burgemeester gemeente Naarden
Mw. L. Saraber, onafhankelijk onderzoeker, adviseur & publicist
Mr. J.T.J. Schaper, oud-wethouder gemeente Hoorn
W.H. de Gelder, burgemeester van Bloemendaal
AMBTELIJK SECRETARIS mw. P. van den Booren
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. H. Man-Izol (tot 1.5.08)
mw. V.M. Dijkstra (vanaf 16.5.08)

commissie muziek

H.L. Habets
W. Hakhoff
Mw. drs. G.J.D. Smit-Pasveer
R.E. Voogd
Mw. M.A. de Vries
Mw. J.J. Westerveld

commissie opdrachten

Drs. H. Wilmink, sectordirecteur Fioretticollege/Teylingen College te Lisse

Overijssel

Mr. G.J. Jansen, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
P.E.J. den Oudsten, *vice-voorzitter*, burgemeester gemeente Enschede
Mr. P.T. Benschop, *penningmeester* (tot 1.9.08) chef Kabinet van de commissaris van de Koningin
Mr. J. Mulder (vanaf 1.11.08), *penningmeester*, chef Kabinet van de commissaris van de Koningin
Mw. I.E.C. Blans (vanaf 2.6.08), communicatiedeskundige
Mr. J.N.M. Blom, officier van Justitie
J. Dijkstra (tot 2.6.08), oud-gedeputeerde
Dr. C.M. Hogenstijn, beleidsmedewerker Stadsarchief en Atheneumbibliotheek
Mw. J.G.A. Kouwelaar-Popma, oud-directeur Centrum voor de Kunsten Deventer
J. Kroesen (tot 2.6.08), directeur theater de Voorvegter te Hardenberg
Mw. N.A. van den Nieuwboer- Langenkamp (tot 2.6.08), oud-burgemeester van de gemeente Losser
Mw. mr. M.D. Ubbink (tot 24.11.08), advocaat
W.J.G.M. Waanders, directeur Waanders Uitgevers, Drukkers, Boekverkopers
J.G. Kristen (vanaf 2.6.08), waarnemend burgemeester Dinkelland
AMBTELIJK SECRETARIS mw. G.T.M. Bruggeman

Utrecht

R.C. Robbertsen, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Drs. W.M. Hack, *vice-voorzitter*, chef Kabinet commissaris van de Koningin († 8.4.09)
Dr. J. Streng, burgemeester gemeente Abcoude
AMBTELIJK SECRETARIS G.J. Esser
ADVISEUR Mw. drs. E.H.A.M. Vlemmings

PROJECT # 06 | Theater met een andere blik

Project Productie Walking, die tussen 13 en 22 juni 2008 acht dagen lang is uitgevoerd in natuurgebied De Boschplaat op Terschelling tijdens het Oerol Festival.

Bedrag € 100.000 in 2007

Motivering in aanvraag Oerol heeft zich als werkplaats en productieplatform van oudsher sterk gemaakt voor de ontwikkeling van jonge veelbelovende theatermakers. In 2008 is de wereldberoemde scenograaf Robert Wilson bereid gevonden een project te realiseren met twee Nederlandse talenten: Theun Mosk en Boukje Schweigman. Zij zetten samen een theatrale wandelroute uit die in zo’n vier uur van de Waddenzee naar de Noordzee leidt.

Motivering toekenning In ruim een kwarteeuw heeft Oerol naam gemaakt in binnen- en buitenland als belangwekkend festival voor locatietheater. Elk jaar opnieuw slaagt de organisatie erin uiteenlopende voorstellingen te presenteren waarop talrijke mensen afkomen. Het Cultuurfonds heeft Oerol, mede vanwege het grote publieksbereik en de aandacht voor talentontwikkeling, bij herhaling ondersteund. Naast de bijzondere opzet van de productie hebben wij speciale redenen juist in Walking te investeren: Boukje Schweigman kreeg in 2003 al eens een theateropdracht en Theun Mosk in 2007 de Charlotte Köhler Prijs van het Cultuurfonds. In opdracht van de NPS en het fonds maakt regisseur Murk-Jaep van der Schaaf een documentaire over hem terwijl hij met Robert Wilson aan het project op Oerol werkt.

Theater met een andere blik

In 2007 ontving theatermaker Theun Mosk de Charlotte Köhler Prijs. Met het geldbedrag, €20.000, heeft hij alleen nog maar een laptop gekocht. Want Mosk heeft het ontzettend druk. Nog maar 28 jaar oud en al een staat van dienst waar je u tegen zegt.

Hij had helemaal niets met theater. Ja, hij zeilde wel eens met zijn ouders richting Terschelling om Oerol te bezoeken, maar een schouwburg of theater trok hem niet. Totdat hij ‘Dooier’ zag, van Boukje Schweigman. “Het was de eerste voorstelling die me raakte. Een stuk zonder tekst, het ging alleen om de beweging. Boukje speelde solo met een bal in een compleet afgesloten kleine rode ruimte, en nam het publiek in haar spel mee. Ik had een beleving die nog lange tijd nazoemde.” Na de voorstelling ontmoetten de twee elkaar. Hij met een technische achtergrond, op het punt de opleiding theatervormgeving aan de Rietveld Academie te volgen; zij op zoek naar een vormgever die ook verstand van licht had. Al snel besloten ze samen een voorstelling te maken. Het werd hun afstudeerstuk van de Amsterdamse Theaterschool, ‘Benen’. Inmiddels hebben Schweigman en Mosk al veel voorstellingen samen gemaakt – en altijd met succes.

In ‘Benen’ experimenteerde Theun Mosk voor het eerst met het afkaderen van zijn publiek. Hij maakte een groot wit dak dat boven het publiek hing en dat tijdens de voorstelling steeds verder naar beneden zakte. “Hierdoor werden de toeschouwers één met de ruimte en de performer.” Dat is wat Mosk wil: zijn toeschouwers in een ruimte dwingen, ze er toe zetten op een bepaalde manier naar iets te kijken. “Ze deel laten uitmaken van een nieuwe wereld door de werkelijkheid af te kaderen. Het is een middel dat dwingend is, maar tegelijkertijd veel vrijheid geeft in de beleving.”

Langzame tred Een van Mosks voorbeelden is de Amerikaan Robert Wilson. De wereldberoemde theatermaker, regisseur en beeldend kunstenaar die al sinds de jaren zestig experimenteert met tijd en ruimte. Zijn cv is oneindig: hij regisseerde internationale opera’s en balletten, en werkte met grootheden als Philip Glass, Lou Reed, Tom Waits en ook Armani en Calvin Klein. Iedereen wil met Wilson

werken. Oerol-directeur Joop Mulder benaderde deze grootheid, of hij niet eens ‘iets’ op Terschelling wilde doen. En hij vroeg Theun Mosk om Wilson te helpen. Samen – en Mosk vroeg natuurlijk Schweigman erbij – maakten ze ‘Walking’, een bijna vier uur durende wandeling door het landschap van Terschelling, van Waddenzee naar Noordzee. Aan het begin en eind van de tocht begroetten grote bouwsels de wandelaar. Zo bestond de start van de tocht uit een grote kegelvormige zwarte kuil van waaruit diepe bromtonen klonken. Het bijzondere aan ‘Walking’ was dat er alleen langzaam gelopen mocht worden. Zo’n 3000 mensen waagden de gok en trokken hun wandelschoenen aan. Mobiel en horloge moesten worden ingeleverd, want niets of niemand mocht afleiden. De reacties na afloop waren soms positief, soms negatief – waarom zou ik 25 euro uitgeven voor een wandeling? – maar altijd heftig. “Je móest je er aan overgeven, anders had de wandeling geen zin. De bedoeling was dat je helemaal in jezelf zou keren, je de tijd kwijtraakte. Soms lukte dat, er kwamen zelfs mensen huilend aan.” Mosk leerde veel van zijn inspirator. “Wilson gaat volledig voor de vorm en vertrouwt erop dat dat iets vertelt. In zijn werk doet hij geen enkele concessie.” De jonge theatermaker vond hem vooral inspirerend in zijn onvoorwaardelijkheid. “Hij is 68, werkt zeven dagen per week van 9 tot 9 en zit 240 keer per jaar in het vliegtuig. En het leuke vind ik dan: deze mondiale man raakte óók geïnspireerd door Terschelling; hij blijft trouw aan wat hij leuk vindt.

Robert Wilson liet zijn Nederlandse leerling niet los en vroeg hem na ‘Walking’ voor drie nieuwe projecten, waaronder de tentoonstelling Egypt’s Sunken Treasures in Turijn. Ook zijn ze bezig om te bekijken of hun Oerol-voorstelling geschikt zou kunnen zijn voor New York. Midden in de stad, hartje Manhattan. Duizenden New Yorkers in slow motion in een altijd voortrazende stad. De Veenfabriek, het ROTheater, Dansgroep Amsterdam, de Arnhemse Mode Biënnale, Mosk heeft het dit jaar al allemaal achter de rug. En natuurlijk komt er ook een nieuwe voorstelling aan met Boukje Schweigman, de dansvoorstelling ‘Wiek’ die speelt op diverse zomerfestivals. Mosk ontwierp een wiek met drie bladen – plat in het landschap – waartussen de dansers staan. “Het publiek zit er strak omheen en de wieken draaien en draaien maar door. Je kunt er niet aan ontkomen.”

www.theunmosk.nl

adviescommissie

Dr. J. Streng, *vice-voorzitter*, burgemeester gemeente Abcoude
Mw. mr. E.S.C. Erkelens-Buttinger, oud-archiefinspecteur
Mw. drs. E. Hanselaar, programmeur Theater Aan de Slinger
Mw. dr. A.M.E.L. Hoogenboom, universitair hoofddocent Kunst en Cultuurwetenschap
Dr. F.J.W. van Kan, directeur Het Gelders Archief
Mw. drs. K.D.N. Kuypers, muziekconsulent Kunsthuis Utrecht

Zeeland

Mw. drs. K.M.H. Peijs, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
E.J.M. Wijffels, *penningmeester*, agrariër, coördinator ruilverkaveling
Mw. mr. M.J.P. Heuvelmans, notaris
C.R.M.M. Linssen, oud-wethouder gemeente Goes
J. Hut, directeur Zeeuwse Muziekschool, regio Oosterschelde
Dr. A.P. de Klerk, *vice-voorzitter*, consulent landschap en historie Stichting Cultureel Erfgoed
C. Kostense, gepensioneerd
A. Oosthoek, hoofdredacteur (tot 1.1.09) Provinciale Zeeuwsche Courant
FINANCIEEL ADVISEUR D. Janse, directeur bedrijfsvoering Scoop, Zeeuws Instituut voor Sociale en Culturele Ontwikkeling.
AMBTELIJK SECRETARIS mw. drs. A.H.C. Keijzer
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. C. Gideonse

Zuid-Holland

J. Franssen, *voorzitter*, commissaris van de Koningin
Mw. M.J.P.M. Stenfert Kroese- Hamel, *vice-voorzitter*, oud-stafmedewerker ING
Mw. M.C. Kuster (tot 1.7.08), *penningmeester*, oud adjunct-directeur Rotterdams Conservatorium
Mw. drs. L.E.J. Engering Aarts (vanaf 1.7.08), *penningmeester*, oud-wethouder Financiën en Cultuur gemeente Den Haag
Drs. M.F.M. Fonville, beleidsadviseur Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
Mr. S. van Haersma Buma, lid Tweede-Kamerfractie cda
Mw. drs. H.J. van Heemst, zelfstandig interim manager, Facet Groep Interim Management
Mr. K.E. van Ginkel, zakelijk leider/plv. directeur Museum Boijmans Van Beuningen
Mw. drs. M.A. de Jong, directeur Panorama Mesdag
T.P.J.M. Oosterman, dirigent, conservatoriumdocent muziek
Prof. ir. W. Patijn, decaan Faculteit Bouwkunde Delft
AMBTELIJK SECRETARIS mw. drs. M.E. Struving
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING mw. A.L. Lubbers en mw. S. Doerga
AMBTELIJK SECRETARIS regiocommissie Den Haag: G. Spierenburg.

adviescommissies

Commissie Muziek

D. Oosterman, *voorzitter*
H. van den Hoek Ostende
Mw. M.C. Kuster
O. van der Pluijm

Commissie Theater, dans, geschiedenis en letteren

Mw. H.J. van Heemst, *voorzitter*
Mw. drs. S. Ammerlaan
Mw. N. Bettonviel
J. Robbemond (tot 26.9.08)

Commissie Beeldende kunst, monumentenzorg en natuur(behoud)

Prof. ir. W. Patijn, *voorzitter*
Mw. H. Mesters
M. Morel
M. Verhoeven

Regiocommissie Rotterdam

Drs. M.F.M. Fonville, *duovoorzitter*
Mw. M.J.P.M. Stenfert Kroese- Hamel, *duovoorzitter*
Mw. G. Bouma

Regiocommissie Den Haag

Mw. drs. M.A. de Jong, *voorzitter*
Mw. M.S. van Dijk
Mr. J.H. Gisolf
Mr. S. van Haersma Buma
R. de Hair
Drs. A.P. van de Langkruis
E. Stotijn (tot 1.4.08)

Contactpersonen bij de provincie

DRENTHE drs. B.F. Potjer, hoofd stafgroep Kabinet
FLEVOLAND J.C. Helder, hoofd stafgroep Kabinet
FRYSLÂN drs. S.S. Akkerman, hoofd Afdeling Cultuur, Taal en Onderwijs
GELDERLAND drs. H. Steenbergen, hoofd afdeling subsidieverlening
GRONINGEN mw. mr. G.E. Boerma, hoofd Communicatie en Kabinet
LIMBURG drs. W.L.J. Weijnen, algemeen directeur provincie Limburg
NOORD-BRABANT ir. F.J.L. van Dooremalen, directeur sco
NOORD-HOLLAND drs. R.A.P. Wortelboer, sectormanager Kabinet
OVERIJSEL mr. P.T. Benschop (tot 1.9.08), chef Kabinet; mr. J. Mulder (vanaf 1.12.08), chef Kabinet; mw. dr. ing. G.J.M. Vos, hoofd Eenheid Bestuurlijke Aangelegenheden
UTRECHT drs. W.M. Hack, hoofd Kabinetszaken (t 8.4.09)
ZEELAND R.R. Westerhout, clustercoördinator Cultuur en Jeugd
ZUID-HOLLAND drs. C.J.M.A. van Esch (interim), hoofd Samenleving (vanaf 1.2.08)
drs. J.H.L. Vorst, (waarnemend) hoofd bureau Cultuur

Bestuur Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen en Aruba

Curaçao

W.R.F. Curiel, *voorzitter*
Drs. S.F. Jonis, *secretaris*
Mw. E.J. Page-Arrindell, *wnd. secretaris*
G.F.M.A. Schob, AA, *penningmeester*
Drs. S.M. de Sola, *wnd. penningmeester*
Mw. A.J. Broertjes
Mw. M. Smeets-Muskus
Mw. M. Russel-Capriles
Mr. W. van Bokhorst

Aruba

Mw. A.C. van Romondt, *wnd. voorzitter*
Drs. ing. E.N. Lopez RA
Mw. L.B. Croes
Drs. F.R. Sint Jago
J.U. Maduro
Mw. M.E. Hage-Barbour
F.W. Giel

Bonaire

Gezaghebber van het Eilandgebied Bonaire H.F. Domacassé (tot 24.10.08)

Mr.dr. G.A.E. Thodé (vanaf 24.10.08)

Vertegenwoordiger mw. mr. P.D. Alee

St. Maarten

Gezaghebber van het Eilandgebied St. Maarten Mr. F.E. Richards

Vertegenwoordiger mw. drs. J. Wuite

St. Eustatius

Gezaghebber van het Eilandgebied St. Eustatius H.C.I. Gittens, Macc, CPA

Vertegenwoordiger mw. C.D.H. Duinker

Saba

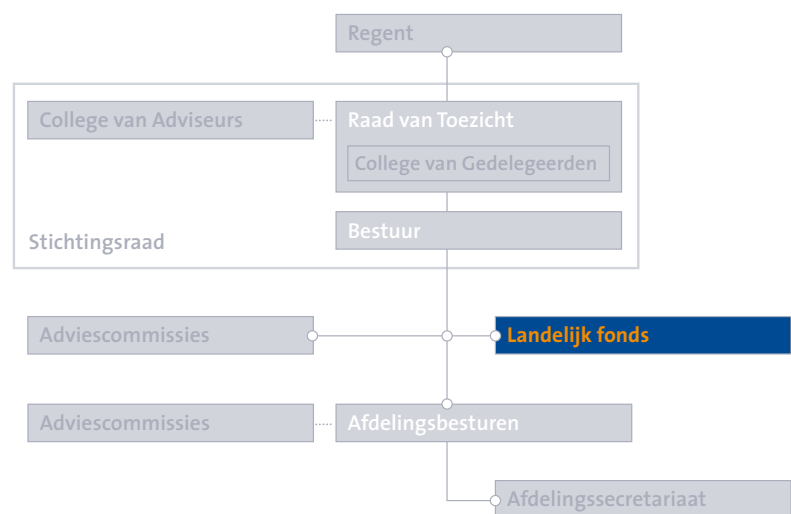
Gezaghebber van het Eilandgebied Saba J.G.A. Johnson, M. Ed.

Vertegenwoordiger mw. O.M. Simmons

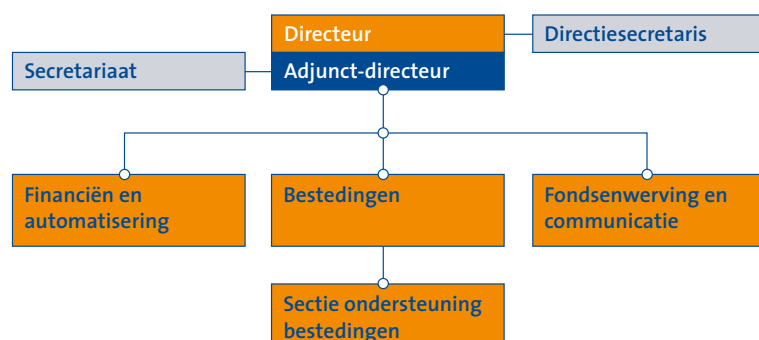
ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNING

Mw. I. Alexander en mw. E. Fontilus

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSSENWERVING
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
10 AMBITIES VOOR 2009
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
FONDSSEN OP NAAM 13 CULTU
personen ondersteunen. Dat maakt ons, met een landelijk fonds en twaalf
FONDSSEN VOOR MONUMENT

Organogram landelijk fonds

De Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds is gevestigd in Amsterdam. De medewerkers op het bureau aldaar zijn belast met het behandelen van aanvragen met een landelijke oriëntatie, de organisatie en coördinatie van fondsenwerving & communicatie en financiën & automatisering. Daarnaast zijn er twaalf provinciale afdelingen die zijn ondergebracht bij de provinciehuizen. Werkafspraken zijn vastgelegd in serviceovereenkomsten tussen de provincies en het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Managementteam

Het landelijk bureau wordt geleid door de directie, die zich laat bijstaan door de afdelingshoofden. De directiesecretaris is tevens hoofd bestedingen. Directie en afdelingshoofden vormen tezamen het managementteam. Het managementteam vergadert wekelijks en ziet toe op de uitvoering van het door het bestuur goedgekeurde jaarplan en de begroting. Op basis van de kwartaalrapportages en aanvullende managementinformatie houdt het managementteam zicht op de voortgang van het bestedingenbeleid, de fondsenwerving & communicatie, financiën en de bedrijfsvoering.

Medewerkers

Bij het fonds werken 34 mensen (27 fte, peildatum 31 december 2008) in loondienst. Circa 85 procent werkt parttime en ruim 74 procent is vrouw. 3 procent van de medewerkers is jonger dan 30 jaar, circa 21 procent is tussen de 31 en 40 jaar oud, 50 procent is tussen de 41 en 50 jaar en 26 procent is ouder dan 50. De gemiddelde leeftijd per 31 december 2008 was 46 jaar. In 2008 vertrokken 5 collega's met een vast dienstverband en werden er 5 verwelkomd.

Arbeidsvoorwaarden

Het Prins Bernhard Cultuurfonds stelt zich op als een verantwoordelijk werkgever met een passend arbeidsvoorwaardenreglement. Hierin is onder andere een regeling voor opleiding en coaching opgenomen; het Cultuurfonds wil de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers stimuleren. Als streefgetal is 2 procent van de totale salariskosten gereserveerd voor opleidingen. In 2008 kwam dat neer op € 30.000.

De salarissen worden jaarlijks aangepast met het indexcijfer dat het Centraal Bureau voor de Statistiek vaststelt op basis van alle cao's in Nederland. In 2008 was dat 3,83 procent.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage (v%) voor 2008 is 3,15 procent. Het ziekteverzuimpercentage is opgebouwd uit de gemiddelde meldingsfrequentie (GMF) en de gemiddelde verzuimduur (Gem.vd). De meldingsfrequentie verwijst naar het aantal keren per jaar dat een werknemer zich gemiddeld ziek meldt. In het onderstaande schema worden de verzuimgegevens van 2008 afgezet tegen voorgaande jaren. De gegevens zijn exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Ziekteverzuim in cijfers

	v%	GMF	Gem. vd
2005	7,06	3,27	7,90
2006	4,60	1,57	7,90
2007	6,10	1,87	9,36
2008	3,15	2,20	5,10

Het verzuimpercentage is in 2008 gedaald naar 3,15 procent. Daarentegen is het gemiddelde aantal ziektemeldingen toegenomen. We zijn er niet in geslaagd onze doelstelling, een verzuimpercentage met een gemiddelde van maximaal 3,5 procent over de laatste drie jaar, te halen. Het fonds probeert het ziekteverzuim terug te dringen door o.a. het aanbieden van preventieve regelingen die fysieke klachten kunnen voorkomen of verminderen. Verder werken we volgens een protocol met als uitgangspunt dat werknemer en werkgever samen verantwoordelijk zijn voor een zo spoedig mogelijke werkhervatting.

Milieubeleid

Het Cultuurfonds heeft aandacht voor interne milieuzorg door het toepassen van richtlijnen voor energie, papier- en waterverbruik en afval. Klein chemisch afval wordt gescheiden ingezameld. Dit jaar hebben we een deel van de computers vervangen. De oude zijn geschonken aan Change IT Foundation, een organisatie die afgeschreven, maar bruikbare computers inzamelt voor Oeganda. Met de computers worden computertrainingscentra ingericht bij middelbare scholen (www.changeitfoundation.com).

Medewerkers secretariaten provinciale afdelingen

De medewerkers bij de provinciale afdelingen ondersteunen de afdelingsbesturen bij het verwerken van aanvragen voor financiële ondersteuning in de eigen regio. Deze medewerkers zijn in dienst van de provincies en in een geval bij de gemeente (Den Haag), of voeren hun werkzaamheden uit op freelance basis. De afdelingsmedewerkers zijn, samen met een medewerker van het landelijk bureau, ook verantwoordelijk voor het goede verloop van de Anjeractie.

Overlegorganen binnen het Prins Bernhard Cultuurfonds

Om de goede werkrelatie met de provinciale afdelingen te onderhouden kent het Cultuurfonds een bestuurlijk en een administratief overleg.

Het bestuurlijk overleg

Het bestuurlijk overleg voor leden van afdelingsbesturen wordt een maal per jaar georganiseerd, of vaker indien noodzakelijk. Het overleg heeft geen vaste samenstelling, afdelingsbesturen zijn minimaal met een bestuurslid vertegenwoordigd. Drs. C.G.A.A. Brekelmans, lid van de Raad van Toezicht, fungeert als voorzitter. Het bestuurlijk overleg is een belangrijk orgaan in de dialoog met de afdelingsbesturen. Er wordt niet alleen informatie verstrekt over het fonds in het algemeen. In het bijzonder wordt ingegaan op thema's die bij de afdelingsbesturen een rol spelen: de toepassing van de richtlijnen voor financiële ondersteuning, of plannen inzake communicatie en fondsenwerving. In 2008 was het gewijd aan het financiële beleid van het fonds, de richtlijnen voor bestedingen en fondsenwerving.

Het administratief overleg

Aan het administratief overleg, dat minimaal twee maal per jaar plaatsvindt, nemen alle medewerkers van de secretariaten van de provinciale afdelingen deel. Het overleg dat in 2008 tweemaal plaatsvond, is vooral bedoeld voor het bespreken van praktische zaken die betrekking hebben op bestedingen, fondsenwerving & communicatie en financiën & automatisering. Het administratief overleg komt afwisselend bijeen op het bureau in Amsterdam of bijeen van de provinciale afdelingen. In 2008 trad de afdeling Zeeland als gastvrouw op. De vergadering vond plaats in Middelburg. Aansluitend aan het overleg was een bezoek aan het Zeeuws Museum georganiseerd.

Medewerkers in dienst bij het landelijk fonds

Mw. dr. A. Esmeijer, directeur/bestuurder	Mw. H.H. van Doesum, hoofd secretariaat/
Drs. J.H. van Beem, adjunct-directeur	directiesecretaresse (vanaf 1.11.08)
Mw. M. Andriesse, coördinator evenementen	Mw. G.A. van Dooren, management assistent
M. Arnold, systeembeheerder/webmaster	Mw. I. Eckhart, assistent bestedingen
Mw. J.G. Biesheuvel, fondsenwerving donateurs	Mw. drs. M. Groenink, adviseur bestedingen
Mw. G.J. Bink, management assistent	Mw. drs. A. Heinen, assistent bestedingen
Mw. mr. M.H.F. Delprat, senior fondsenwerver particulieren	Mw. A.M. Hellema, telefoniste/receptioniste
Mw. drs. H.A.M. Deijkers, adviseur bestedingen (vanaf 1.9.08)	Drs. M. Kahlman, adviseur bestedingen/coördinator Cultuurfondsen voor Monumenten (vanaf 1.5.08)
Drs. H.A. Dijkstra, adviseur bestedingen	

Mw. dr. E.J.B. Knibbeler, adviseur bestedingen (tot 1.2.08)

Mw. drs. A.M.J. Koch, assistent bestedingen/webredacteur

Mw. A.T.M. Kraakman, administratief medewerker

D. Madigan, facilitair medewerker

Mw. M.H.D. Nillesen, hoofd fondsenwerving & communicatie

Mw. N.M. Orpen, assistent bestedingen (vanaf 1.3.08)

Mw. drs. E. Overweel, adviseur bestedingen

Mw. H.M.A. Paesbrugge, landelijk coördinator Anjeractie

Mw. L. Peper, assistent bestedingen

Mw. drs. J.M.S. Perryck, adviseur bestedingen/coördinator Cultuurfondsen voor Monumenten (tot 1.2.08)

J.W. Pieterse, hoofd financiële zaken & automatisering (tot 1.1.09)

Mw. M. Roelofs, telefoniste/receptioniste

Mw. M. Snijder, directiesecretaresse (tot 1.7.08)

Mw. M.S. Soetens, directiesecretaresse (vanaf 1.10.08)

Drs. H. van Straten, adviseur bestedingen

Drs. T.L. Tromp, hoofd bestedingen/directiesecretaris

Drs. M. Tummers, senior fondsenwerver bedrijven

Mw. M.C. van der Velde, hoofd secretariaat/directiesecretaresse/assistent Cultuurfondsen voor Monumenten (tot 1.10.08)

Mw. H.E.G. Vluggen-Hamaekers, medewerker beurzen/Zilveren Anjer

Mw. A. Voorthuysen-Sminia, hoofd sectie ondersteuning bestedingen

Mw. drs. A. J. Waltmans, pers & publiciteit

Mw. M.A. Warren, administrateur

Medewerkers provinciale afdelingen

Mw. H.J.T. den Besten, afdeling Gelderland

Mw. M.E.H. Biesheuvel-Niëns, afdeling Limburg

Mw. P. van den Booren, afdeling Noord-Holland

Mw. G.T.M. Bruggeman, afdeling Overijssel

J.M.C.M. Deckers, afdeling Noord-Brabant

Mw. S. Doerga, afdeling Zuid-Holland

Mw. R. Dijkstra-Popma, afdeling Drenthe

Mw. V.M. Dijkstra, afdeling Noord-Holland

G.J. Esser, afdeling Utrecht

Mw. C. Gideonse, afdeling Zeeland

Mw. drs. J.Y.M. Habets, afdeling Drenthe

Mw. M. Harmsen, afdeling Groningen

Mw. S.S.F. Houben-Essers, afdeling Limburg

Mw. M. Julianus, afdeling Fryslân

Mw. W.J. Kuit, afdeling Gelderland

Mw. L.H.F. Louis, afdeling Groningen

Mw. L. Lubbers, afdeling Zuid-Holland

Mw. C. Mooren-Apon, afdeling Noord-Brabant

Mw. H.M. Olde Rikkert-Sweerts, afdeling Flevoland

Mw. drs. A.H.C. Keijzer, afdeling Zeeland

P.H.J.C. Rutgers, afdeling Noord-Brabant

G. Spierenburg, afdeling Zuid-Holland

Mw. drs. M.E. Struving, afdeling Zuid-Holland

Mw. drs. E. Vlemmings, afdeling Utrecht

Deze medewerkers vormen tevens de deelnemers aan het administratief overleg.

Vertegenwoordiging Prins Bernhard Cultuurfonds in andere organisaties

Enkele leden van de Stichtingsraad, de directeur en enkele medewerkers vertegenwoordigden het Prins Bernhard Cultuurfonds in andere organisaties.

Jhr. mr. S.E. Beelaerts van Blokland, lid van de Raad van Toezicht, had zitting in het bestuur van Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland en vertegenwoordigde het Prins Bernhard Cultuurfonds als penningmeester in Stichting Socutera. Hij had tevens zitting in de Beneficiantenraad van De Lotto.

Drs. G.C.A.A. Brekelmans, lid van de Raad van Toezicht, was namens het Prins Bernhard Cultuurfonds waarnemer bij de Board van de Europese Culturele Stichting (ECS). De board vergadert drie keer per jaar in Amsterdam, ten kantore van de ECS.

Mw. dr. A. Esmeijer, directeur/bestuurder, had namens het fonds zitting in het bestuur van Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland, Stichting Socutera, Stichting Collecteplan en de Vrienden van de Europese Culturele Stichting (v/h Nationaal Comité Nederland voor de Europese Culturele Samenwerking). Zij was waarnemer bij de Advisory Council van de Europese Culturele Stichting, lid van vfi Brancheorganisatie van goede doelen, de Beneficiantenraad van de BankGiro Loterij, de Begeleidingscommissie onderzoek 'Geven in Nederland' en het Goede Doelen Platform.

ONBETAALDE NEVENFUNCTIES bestuurslid Rathenau Instituut, lid van de jury van de Academische Jaarprijs, lid Raad van Advies stichting Democratie en Media, secretaris/lid bestuur van The Hague Club (Europees netwerk van vermogensfondsen), lid Amsterdamsche Kring, lid Comité van Aanbeveling van de stichting Wetenschapsoriëntatie Nederland (WON), lid KNAW-evaluatiecommissie Sociaal en Cultureel Planbureau, lid bestuur Nationale Goede Doelen Platform

BETAALDE NEVENFUNCTIES lid Raad van Toezicht van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, lid Stichtingsbestuur Universiteit van Tilburg

Mw. mr. M.H.F. Delprat, senior fondsenwerver particulieren, was namens het fonds waarnemer in het bestuur van de Stichting ten behoeve van Culturele en Maatschappelijke Beschikkingen.

Mw. drs. M. Groenink, adviseur bestedingen

ONBETAALDE NEVENFUNCTIE lid Raad van Toezicht van Kunst Centraal, steunpunt kunsteducatie provincie Utrecht.

Drs. M. Kahlman, adviseur bestedingen/coördinator Cultuurfondsen voor Monumenten

BETAALDE NEVENFUNCTIE lid van de Monumentencommissie Schijndel

ONBETAALDE NEVENFUNCTIES medewerker van de Koninklijke Prijs voor de Schilderkunst, lid van de Raad van Toezicht van het UvA Cultureel Festival

Mw. M.H.D. Nillesen, hoofd fondsenwerving & communicatie, was namens het fonds deelnemer aan de Beneficiantenraad van de BankGiro Loterij en lid ACMC, platform voor culturele marketing & communicatie.

Mw. drs. E. Overweel, adviseur bestedingen
ONBETAALDE NEVENFUNCTIE penningmeester van de
Vereniging het Nederlands Concertkoor

Mw. H. Paesbrugge, landelijk coördinator Anjeractie, was namens
het fonds lid van het bestuur van de Stichting Collecteplan
en voorzitter van het Informeel Fondsenoverleg.

J.W. Pieterse, hoofd financiën & automatisering, was lid
van de Netwerk Gebruikersgroep Nederland.
ONBETAALDE NEVENFUNCTIE penningmeester van de
Vereniging van Fondsen in Nederland (FIN)

Drs. T.L. Tromp, hoofd bestedingen/directiesecretaris
ONBETAALDE NEVENFUNCTIE penningmeester van het bestuur
van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Voorts is het Prins Bernhard Cultuurfonds vertegenwoordigd in, c.q. lid van:

- BankGiro Loterij
- De Lotto
- Europese Culturele Stichting
- European Foundation Centre
- Goede Doelen Platform
- ICOMOS
- ICOM
- Informeel Fondsenoverleg
- Nederlands Genootschap van Fondsenwervers
- Stichting Collecteplan
- Stichting Socutera
- Stichting ten behoeve van Culturele en Maatschappelijke Beschikkingen
- Vereniging van Fondsen in Nederland (FIN)
- VFI Brancheorganisatie van goede doelen

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSSENWERVING
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
10 AMBITIES VOOR 2009
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
FONDSSEN OP NAAM 13 CULTU
inkomsten uit loterijen kunnen wij jaarlijks ruim 3500 projecten en
FONDSSEN VOOR MONUMENT

Het Prins Bernhard Cultuurfonds maakt voor de uitvoering van zijn werkzaamheden dankbaar gebruik van ruim 40.000 vrijwilligers. Daarmee willen we maatschappelijk draagvlak voor en betrokkenheid bij onze activiteiten creëren.

Er zijn twee groepen vrijwilligers te onderscheiden: deskundigen op de werkerterreinen van het fonds die adviseren bij de uitvoering van de doelstelling en collectanten en coördinatoren

Deskundigen met een adviserende rol

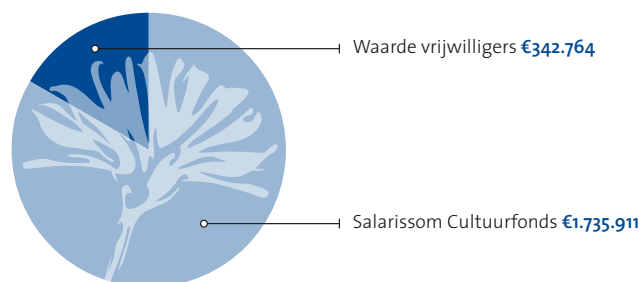
Ongeveer vierhonderd deskundige vrijwilligers zetten zich in voor het Cultuurfonds als lid van de Stichtingsraad, afdelingsbesturen, adviescommissies, jury's en redactieraden. Met hun inbreng stellen zij het fonds in staat om een goede bestemming te vinden voor het budget dat jaarlijks beschikbaar is voor de doelstelling. Vrijwilligers met een adviserende rol ontvangen bij hun benoeming door de Raad van Toezicht de bestuurscode. Daarin staat vermeld wat hun bevoegdheden, rechten en plichten zijn, welke zittingstermijnen gelden, dat het om een niet-gehonoreerde functie gaat, maar dat onkosten worden vergoed. Met deze groep vrijwilligers houden we nauw contact. Leden van de Stichtingsraad, afdelingsbesturen en adviescommissies ontmoeten elkaar regelmatig gedurende het jaar. In de hoofdstukken Bestuurlijke Organisatie en Personeel en Organisatie gaan we uitgebreid in op de overlegvormen en de onderwerpen die daarin worden besproken. Daarnaast houden we deze groep vrijwilligers op de hoogte van ontwikkelingen bij het fonds via de e-mail nieuwsbrief CultuurNieuws, het magazine Cultuurbericht en het jaarverslag. Ook worden ze uitgenodigd voor de officiële bijeenkomsten die het fonds organiseert.

Collectanten en coördinatoren

Ongeveer 40.000 collectanten en provinciale coördinatoren zijn elk jaar tijdens de Anjeractie actief. Collectanten zamelen namens een culturele vereniging geld in; de ongeveer zevenhonderd coördinatoren begeleiden de collecte en onderhouden het contact met de collectanten. Coördinatoren komen uit de kring van gemeentebesturen of overkoepelende organen. In sommige gemeenten ligt de coördinatie bij de collecterende vereniging(en) zelf. Voorafgaand aan de collecte informeren de afdelingsmedewerkers de coördinatoren over de datum van de collecte en het aanvragen van de vergunning. Voor coördinatoren is een uitgebreide handleiding beschikbaar. De

landelijke coördinatie van de Anjeractie is in handen van het bureau in Amsterdam. De provinciale coördinatoren weten als eerste de opbrengst van de collecte: zij tellen de collectestaten die zij van de collectanten krijgen. Over de opbrengst en bestedingen van de Anjeractie communiceren de coördinatoren met de regionale en plaatselijke pers. Via de pers bedanken zij de collectanten en de gevers. Collectanten ontvangen bij het collectemateriaal een kleine attentie als blijk van waardering voor hun inzet. De provinciale coördinatoren van de collecte ontvangen het magazine Cultuurbericht.

Waarde vrijwilligers t.o.v. salarissom Prins Bernhard Cultuurfonds

Waardeberekening vrijwilligerswerk

Om het belang van de vrijwilligers voor het Prins Bernhard Cultuurfonds aan te geven, is de waarde van de vrijwilligersinzet berekend. Dit is gedaan volgens de zogeheten vervangingsmethode: het uurloon dat betaald zou moeten worden aan een betaalde medewerker om hetzelfde werk te doen. Het belang van vrijwilligers en de waarde die het Cultuurfonds met hen toevoegt aan de maatschappij komt hiermee beter tot uitdrukking. Daarnaast wordt ook duidelijker dat er tegenover de inzet van zoveel vrijwilligers kosten staan. De berekening is van toepassing op de ca. vierhonderd vrijwilligers met een adviserende rol, omdat de inzet van deze groep vrij nauwkeurig is te bepalen.

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSSENWERVING
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
10 **AMBITIES VOOR 2009**
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
FONDSSEN OP NAAM 13 CULTU
opdrachten, prijzen en beurzen. Door actieve fondsenwerving en
FONDSSEN VOOR MONUMENT

PROJECT # 07 | Blaasmuziek voor iedereen

Project Internationaal Blazersfestival OnWings!, dat van 11 tot en met 14 juni 2009 plaatsvindt in De Oosterpoort te Groningen en op uiteenlopende locaties in en rond de binnenstad.

Bedrag € 75.000 in 2008, mede dankzij het Jonge Musici Fonds en het Jacoba Fonds

Motivering in aanvraag Over de hele wereld vinden talrijke concoursen plaats, het merendeel gericht op solisten: pianisten, violisten en zangers. Ensembles en blazers lijken in dit kader haast vergeten. Ook concertzalen programmeren vooral concerten met strijkers en piano; concerten met blazers zijn ver in de minderheid. OnWings! wil hier verandering in brengen.

Motivering toekenning OnWings! sluit nauw aan bij verschillende 'voorliefdes' van het Cultuurfonds, blaasmuziek, jong talent en het Nederlands muziekleven. Via de provinciale afdelingen investeren wij jaarlijks aanzienlijke bedragen in harmonieorkesten, fanfares en brassbands. Veel van onze CultuurFondsen op Naam zijn ingesteld om jonge musici in staat te stellen hun talent verder te ontwikkelen. Verder kunnen manifestaties die een breed publiek laten kennismaken met en genieten van andere muziek dan het geijkte repertoire, vaak op onze sympathie en steun rekenen. Hoewel OnWings! pas zijn eerste editie beleeft, is om deze redenen besloten meteen een aanzienlijke bijdrage toe te kennen.

Blaasmuziek voor iedereen

Yvonne van den Berg wilde de blaasmuziek een impuls geven. De programmeur klassieke muziek van De Oosterpoort in Groningen besloot het groots aan te pakken. Van 11 tot en met 14 juni is de hele stad ondergedompeld in het blaasfestival On Wings.

Op de zonnige binnenplaats van De Oosterpoort blikt Yvonne van den Berg vooruit: “Als ik denk aan het festival, dan zie ik het woord ‘feest’ voor me. Een feest in de stad Groningen, voor jong en oud.” Aan de opening zal het niet liggen: “Die wordt heel spectaculair. Drie blazers met trompetten spelen vanaf de Martinitorren; voor het stadhuis, op de Grote Markt, staan zes hoogwerkers die elk drie musici op twaalf meter hoogte dragen. Tussen de hoogwerkers spelen tientallen brassbands een compositie van Carl Wittrock.” Hierna kan in De Oosterpoort genoten worden van een concert van German Brass, de wereldberoemde Duitse tienkoppige blazersband.

Voor de pick-up Van den Berg vond het hoog tijd om de blaasmuziek in het zonnetje te zetten. “Blazers zijn eigenlijk altijd ondergeschikt aan pianisten en strijkers. Er is veel repertoire voor strijkkwartetten en piano’s, en veel minder voor blazers.”

Haar bovenmatige interesse voor blaasinstrumenten stamt al uit haar vroege jeugd. “Als vierjarig meisje zat ik voor de pick-up naar de tweede suite van Bach – die een grote solo voor de fluit heeft – te luisteren. Volgens mijn moeder vroeg ik haar iedere keer om die solo opnieuw af te spelen.” Later ging Yvonne van den Berg zelf fluit spelen. Ze was te horen in ensembles en orkesten en gaf veertien jaar les aan conservatoria. Ze kwam steeds meer in organisatorische functies terecht en had steeds minder tijd om zelf te spelen. Dat betekende een afscheid van de fluit. “Het was emotioneel en rigoureuus tegelijk. Ik heb mijn fluit verkocht en alle bladmuziek weggedaan.”

Nu is Van den Berg alweer tien jaar werkzaam bij De Oosterpoort, als programmeur klassieke muziek. De organisatie van On Wings gebeurt niet vanuit het bekende Groningse muziekcentrum. “Dat doe ik naast mijn reguliere werk. Ja, het is veel, maar gelukkig heb ik een goed draaiend team om me heen verzameld.” Voor het eerst in haar carrière heeft de festivaldirecteur niet alleen te maken met

www.onwings.nl

ensembles en orkesten maar ook met harmonieën en fanfares. “Ik vind het enorm inspirerend. Wat een enthousiasme komt er uit die hoek.” Enthousiasme komt er hopelijk ook vanuit de bezoekers van het festival. Die kunnen in de hele stad naar muziek luisteren. Op pleintjes, in de stationshal, op rondvaartboten: overal staan blazers. ‘s Avonds is er een groot feest in De Oosterpoort met de top van de Nederlandse blazers.

Spelen voor kinderen Yvonne van den Berg verwacht veel van de vier jonge ensembles die meedoen aan het concours. Belangrijk hierbij is niet alleen het raken van de juiste toon, maar vooral ook de presentatie. De festivaldirecteur bedacht dat zij voor een geheel ander publiek moeten spelen: kinderen van acht tot twaalf. “Klassieke muziek heeft een saai imago. En dat is deels terecht. De meeste musici verschijnen in zwarte kleding, spelen hun stuk, ontvangen beleefd hun applaus en klaar is Kees. Op de conservatoria is presentatie een ondergeschoven kind. Ik vind het belangrijk om een nieuw publiek aan te spreken, zoals in dit geval kinderen. Maak bijvoorbeeld gebruik van nieuwe media, trek iets leuks aan, leg uit wat je op het podium aan het doen bent.”

Van den Berg vindt laagdrempeligheid van wezenlijk belang, ook in haar werk als programmeur. “Ik heb hier bijvoorbeeld de Smithuijsen-serie bedacht, na het verschijnen van het boek ‘Stilte! Het ontstaan van concertetiquette’ van Cas Smithuijsen. Dat gaat over gedragsregels en sociale controle in de concertzaal.” Zij vroeg vijf kamermuziekensembles eens te experimenteren met de regels rondom de klassieke muziek. Geen stijf gedrag, geen verplichte stilte maar gewoon een goed avondje uit. “De pers maakte er ‘lawaaiconcerten’ van en sprak over krakende zakken chips, maar het enige dat je hoorde was het geluid van iemand die een hap van een appel nam. Blijkbaar dwong de muziek toch vooral stilte af.” Het geeft aan dat Yvonne van den Berg altijd op zoek is naar iets anders. Naar toegankelijkheid, het bereiken van een nieuw publiek. Zendingsdrift, noemt ze het zelf.

Als u dit leest is het festival alweer achter de rug. Heeft Groningen kennisgemaakt met alle facetten van de blaasmuziek en is de winnaar van het concours bekend. En Yvonne van den Berg? Die is op haar fiets langs alle speelplekken gereden en heeft hopelijk, volgens wens, veel blije gezichten gezien.

10 | Ambities voor 2009

Het Prins Bernhard Cultuurfonds blijft zich in 2009 onverminderd inzetten voor cultuur en natuurbehoud in Nederland en in Europees verband. Leidraad hierbij vormt het meerjarenbeleidsplan 2008 – 2011 dat uitgebreid ingaat op voornemens, achtergronden, keuzes, bedrijfsvoering en cijfers. Die zijn gedetailleerd in kaart gebracht, ook om later verantwoording te kunnen afleggen en tussentijds te kunnen bijsturen. Het meerjarenbeleidsplan staat in zijn geheel op de website. Uiteraard wordt dat plan bijgesteld aan de actuele ontwikkelingen. Onze ambities voor 2009 worden hieronder kort toegelicht.

Vergroten profiel en zichtbaarheid Prins Bernhard Cultuurfonds

Het Cultuurfonds is een fondsenwervende instelling. Daarom is het essentieel dat het zich temidden van andere fondsen en sponsors profileert en onderscheidt als een van de grootste cultuurfondsen en enig fondsenwervend cultuurfonds. Naast het bevorderen van projecten met relatief bescheiden bijdragen – wat we vooral op provinciaal niveau blijven doen – willen wij ons jaarlijks met enkele substantiëlere bestedingen nadrukkelijker manifesteren. Met een op maat gemaakt communicatietraject verwachten we dat deze ondersteunde projecten onze positie in het veld zullen verstevigen.

Evaluatie effectiviteit

Wat bereiken wij als goededoelenorganisatie? Deze vraag blijft ons ook in 2009 bezighouden. Het Cultuurfonds werkt aan een evaluatiesystematiek voor de meting van de effectiviteit van zijn bestedingen. Bij het behandelen van aanvragen willen wij van tevoren bepalen wat onze beweegredenen zijn om een bijdrage te verstrekken. Omdat het voor ons belangrijk is te weten of onze bijdrage goed is besteed, zullen wij de aanvrager evaluatievragen stellen.

Fondsenwerving

De gevolgen van de financiële crisis zijn nog onduidelijk voor onze fondsenwervende activiteiten bij bedrijven. Gezien onze sterke positie en de succesvolle werving van fondsen op naam in 2008, ook bij het bedrijfsleven, zetten we het beleid in 2009 met onverminderde inzet voort.

Kosten beheer en administratie

Het Cultuurfonds streeft ernaar alle opbrengsten van donateurs, collecten, giften, schenkingen en loterijen volledig te besteden aan de doelstelling. Om dat te kunnen realiseren wordt een zogenaamde reserve aangehouden die dient als bron van inkomsten. Het is onze bedoeling dat deze inkomsten groot genoeg zijn om de totale uitvoeringskosten eigen organisatie en de kosten eigen fondsenwerving te kunnen bekostigen. Uiteraard is het daarbij van belang ons werk tegen zo min mogelijk kosten uit te voeren. Daarom werken we resultaatgericht en oefenen we controle uit op onze werkwijze en prestaties. Twee zaken zijn hierbij van belang:

1. Het percentage beheer en administratie. Dit drukt de kosten uit die kunnen worden toegerekend aan beheer en administratie ten opzichte van de totale lasten. Deze kosten mogen niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten. Er zijn verschillende manieren om het percentage te berekenen. Wij volgen de richtlijn van de VFI Branchevereniging van landelijk wervende goede doelen. We streven naar een percentage van maximaal 5%. In 2008 was het percentage 2,9%. Zowel het beleggingsbeleid als het percentage beheer en administratie worden uitgebreid toegelicht in het hoofdstuk Financieel Beleid.
2. De 25%-norm. Dit is de norm waaraan goededoelenorganisaties zich moeten houden om het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving te behouden. De 25%-norm houdt in dat maximaal 25% van de inkomsten uit fondsenwerving mag worden besteed aan uitgaven voor fondsenwerving. Ons succes bij het beheersen van de kosten voor fondsenwerving blijkt uit het feit dat wij al jaren ruim onder de norm blijven. Voor 2008 was het percentage 13,9%.

Ten geleide bij de jaarrekening

Het financiële beleid van goededoelenorganisaties staat voortdurend in de belangstelling. Omdat we in alle opzichten transparant willen zijn, leggen we in de paragrafen die volgen ons financiële beleid uit.

Hybride fonds

Het Cultuurfonds is een zogeheten hybride fonds. Dat wil zeggen dat we fondsen werven, terwijl tegelijkertijd een deel van de opbrengsten uit vermogen wordt besteed ter financiering van activiteiten voor de doelstelling. Het vermogen dat wordt aangehouden ter financiering van activiteiten voor de doelstelling is het vermogen van de CultuurFondsen op Naam (bestemmingsfondsen). Het overige vermogen bestaat uit twee bestemmingsreserves en een herwaarderingsreserve:

Bestemmingsreserves: de opbrengsten uit dit deel van het vermogen dienen ter dekking van de kosten eigen organisatie. De bestemmingsreserve is opgebouwd uit:

- Reserve projectbestedingen komend boekjaar: deze reserve betreft het activiteitenbudget, zijnde het beschikbare bedrag voor bestedingen in het komende jaar
- Het saldo, zijnde de Reserve als bron van inkomsten

Herwaarderingsreserve: dit betreft de niet gerealiseerde waardeinstijgingen van het beleggingspand Herengracht 474.

Samenstelling activiteitenbudget

Het Cultuurfonds streeft ernaar dat iedere door fondsenwerving ontvangen euro in zijn geheel wordt besteed in het volgend jaar.

Het jaarlijkse activiteitenbudget van het Cultuurfonds bestaat uit:

- netto inkomsten uit loterijen
- opbrengst van de jaarlijkse collecte
- donaties, giften en schenkingen
- beleggingsopbrengsten CultuurFondsen op Naam
- niet toegewezen budget voorafgaand jaar
- vrijval van niet opgevraagde financiële bijdragen

Bedragen die niet worden toegewezen of na toewijzing niet worden opgevraagd, worden toegevoegd aan het activiteitenbudget van een volgend jaar. Kosten van fondsenwerving en

de overige kosten eigen organisatie worden betaald uit de rendementen behaald op het daartoe aangemerkte vermogen, de bestemmingsreserves. Als de behaalde rendementen niet voldoende zijn om deze kosten te dekken, wordt er ingeteerd op de Reserve als bron van inkomsten, die onderdeel uitmaakt van de bestemmingsreserves.

Analyse resultaat

Het Prins Bernhard Cultuurfonds behaalde over 2008 per saldo een overschot van € 895.913 (2007: € 6.985.443). Dit bedrag bestaat uit een toevoeging aan het vermogen van de CultuurFondsen op Naam van € 2.788.318 en een onttrekking uit de bestemmingsreserves van € 1.892.405. De daling van het overschot ten opzichte van 2007 is grotendeels het gevolg van de negatieve beleggingsresultaten over 2008 van -€ 2.858.587 (2007: € 3.245.053). Ondanks de wereldwijde daling van de beurzen, is met een rendement van -3,2% het verlies beperkt gebleven. De baten uit fondsenwerving en de baten uit acties van derden waren beide hoger dan begroot. De per saldo daling van baten uit fondsenwerving van ca. € 1,6 miljoen ten opzichte van 2007, werd geheel gecompenseerd door een stijging van baten uit acties van derden met eenzelfde bedrag.

Besteed aan doelstelling

In 2008 werd een bedrag van € 24.546.733 (2007: € 24.722.912) aan de doelstelling besteed, zijnde 86,4% (2007: € 72,3%) van de som der baten. Opgemerkt dient te worden dat het percentage bestedingen ten opzichte van de som der baten nogal wordt beïnvloed door fluctuaties in beleggingsopbrengsten. Omdat bij de bepaling van het activiteitenbudget een rekenrente wordt gehanteerd, zal dit percentage in jaren met negatieve rendementen relatief hoog zijn ten opzichte van jaren met positieve rendementen. Het percentage totale bestedingen ten opzichte van de totale lasten bedraagt 89,2% (2007: 90,8%)

Kosten eigen organisatie

De totale kosten eigen organisatie van het Prins Bernhard Cultuurfonds bedroegen in 2008 € 4.801.084 (2007: 4.220.149). Het Cultuurfonds hanteert voor deze kosten een eigen norm van maximaal 25% ten opzichte van het activiteitenbudget van dat jaar. In 2008 bedroegen de totale kosten eigen organisatie ten opzichte van het activiteitenbudget 19,5% (2007: 17,4%; begroot 2008: 18,7%). De kosten fondsenwerving bedroegen in 2008 € 1.618.972 (2007: € 1.441.221), zijnde 13,9% (2007: 11,1%; begroot 2008: 19%) van de inkomsten uit fondsenwerving. Het Centraal Bureau Fondsenwerving hanteert een norm van gemiddeld 25% over de afgelopen 3 jaar. Met 14,7% bleef het Prins Bernhard Cultuurfonds hier ruimschoots onder. De gestegen kosten van beleggingen houden verband met een in 2008 gestart selectietraject voor een fiduciair manager. Voor meer informatie verwijzen wij naar de paragraaf over het beleggingsbeleid.

De kosten van beheer en administratie bedroegen € 769.932 (2007: € 663.216), slechts 2,8% (2007:

2,4%; begroot 2008: 2,6%) van de totale lasten. De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door stijging van de personeelskosten en van de kantoorkosten, welke toe te rekenen zijn aan het ingezette professionaliseringstraject. Het Cultuurfonds hanteert een eigen norm van maximaal 5% voor de kosten van beheer en administratie.

Voor een verdere toelichting op de toerekening van de kosten eigen organisatie wordt verwezen naar de overzichten op pagina 182, 183 en 184 Hierin worden de kosten eigen organisatie toegerekend aan de verschillende bestemmingen: de bestedingen, de werving baten, en beheer en administratie.

Risicogebieden

- Voor de continuïteit van de organisatie heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds de volgende risicogebieden gedefinieerd:
- Risico's en rendement van beleggingen
 - Bestendigen dekking organisatiekosten
 - Bestendigen loterijafdrachten
 - Succes werving eigen fondsen

Risico's en rendement van beleggingen

Beleggingsbeleid

Vanwege de turbulente markten, de toegenomen complexiteit van beschikbare beleggingsinstrumenten en de door zijn relatieve grootte beperkte toegang van het Cultuurfonds tot steeds de beste vermogensbeheerders per beleggingscategorie, heeft het Cultuurfonds besloten op zoek te gaan naar een fiduciair manager. Met hulp van een externe consultant is in 2008 een selectietraject begonnen, dat in 2009 zal worden afgerond. Tevens is in 2008 een analyse gedaan van de risico-omgeving van het Cultuurfonds, waarbij gekeken is naar de strategische uitgangspunten van het fonds, de ontwikkeling van de verplichtingen die door beleggingsrendementen moeten worden gedekt, scenario's voor macro-economische trends, en bijpassende keuzes binnen beleggingscategorieën. Hoewel in 2008 de relatief hoge allocatie naar obligaties (85% per 31 december 2008) een positieve invloed had op het beleggingsresultaat, wordt een verdere diversificatie van de portefeuille wenselijk geacht. De Raad van Toezicht heeft op basis van een door derden uitgevoerde ALM-studie, voor de toekomst de volgende strategische allocatie vastgesteld:

Obligaties	50%
Aandelen	35%
Vastgoed	5%
Alternatieve beleggingsvormen	10%

De verschillende categorieën mogen 5% afwijken van de strategische allocatie. Het maximale gewicht van bedrijfsobligaties bedraagt 15% van de portefeuille.

Deze verdere diversificatie van de beleggingsportefeuille heeft een hoger verwacht rendement tegen een nagenoeg gelijkblijvend risicoprofiel tot gevolg.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het Prins Bernhard Cultuurfonds vindt het van groot belang het vermogen maatschappelijk verantwoord te beleggen en ook op die manier positief bij te dragen aan de maatschappij. Uit de verschillende benaderingen die kunnen worden gehanteerd hebben wij gekozen voor Engagement, waarbij bedrijven direct worden aangesproken op niet duurzame activiteiten en actief gebruik wordt gemaakt van het stemrecht op aandelen. Het streven is veranderingen teweeg te brengen bij bedrijven waarin wordt belegd, die op termijn tot maatschappelijke voordelen moeten leiden en tegelijkertijd tot voordelen voor de onderneming in kwestie, zodat de waarde ervan toeneemt. Door aan te sluiten bij het totaal door de fiduciair manager beheerde vermogen, stijgen de mogelijke invloed en effectiviteit van het gevoerde duurzaam beleggingsbeleid aanzienlijk.

Beleggingsresultaat 2008

Het volgende overzicht geeft de ontwikkeling weer van het belegde vermogen:

	2008	2007	2006	2005	
Obligaties	97.495.437	92.749.027	87.314.042	88.345.739	
Beursgenoteerde aandelen	17.098.465	28.732.187	33.777.210	35.386.725	
Activa als belegging	4.471.713	4.423.523	2.674.873	1.978.169	
Totaal belegd vermogen	119.065.615	125.904.737	123.766.125	125.710.633	
	2004	2003	2002	2001	2000
	74.818.148	72.172.144	78.060.555	69.307.312	73.441.250
	39.680.887	39.047.520	30.157.036	36.275.704	36.268.572
	1.984.873	1.841.577	1.848.281	2.090.220	2.096.246
	116.483.908	113.061.241	110.065.872	107.673.236	111.806.067

Het rendement op het belegde vermogen bedroeg over 2008 -3,2%.

Rendement beleggingen 1999-2008

2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
-3,2%	2,6%	1,4%	10,3%	5,9%	4,1%	-4,8%	-1,5%	4,2%	6,2%

Het gemiddeld rendement over de periode 1999-2008 bedroeg 2,5%.

De Vermogensgroep in Amsterdam heeft gedurende het verslagjaar de volledige effectenadministratie verzorgd. Deze partij rapporteert maandelijks aan de directie. De beleggingscommissie komt ten minste eenmaal per half jaar bijeen om samen met de directie en de vermogensbeheerders de prestaties te evalueren. De Beleggingscommissie rapporteert even zo vaak aan de Raad van Toezicht.

Bestendigen dekking organisatiekosten

Om de totale kosten eigen organisatie te kunnen dekken, heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds een bestemmingsreserve gevormd. Deze bestemmingsreserve bedraagt per 31 december 2008 € 55.928.628 (2007: € 57.821.033). Echter, om uit de vermogensopbrengsten van deze reserve de kosten eigen organisatie van € 4.801.084 te kunnen dekken, dient bij een verwacht rendement van 6% de reserve minimaal € 80 miljoen te bedragen.

Het Cultuurfonds heeft op basis hiervan het volgende besloten:

- Wijziging strategische allocatie van de beleggingsportefeuille ten behoeve van een hoger verwacht rendement. Door verdere diversificatie van de portefeuille is het risicoprofiel nagenoeg gelijk gebleven.
- Aanvulling van de Reserve als bron van inkomsten met 10% tot 15% van de loterijgelden.
- Toevoeging van ontvangen nalatenschappen aan de Reserve als bron van inkomsten (met uitzondering van die nalatenschappen waaruit een CultuurFonds op Naam dient te worden gevormd).
- Strikte handhaving van de gestelde maxima voor de kosten eigen organisatie en de kosten van beheer en administratie.

Bestendigen loterijafdrachten

Het activiteitenbudget bestaat voor meer dan 70% uit de inkomsten van loterijen. Het spreekt voor zich dat er goed met de BankGiro Loterij en De Lotto wordt samengewerkt om de inkomsten op peil te houden. Zie ook hoofdstuk 4.

Succes werving eigen fondsen

Het beleid van het Prins Bernhard Cultuurfonds is er op gericht de inkomsten uit eigen fondsenwerving te verhogen, zodat de verhouding tot inkomsten uit loterijen meer in evenwicht komt. In hoofdstuk 5 wordt nader uiteengezet welke middelen hiertoe worden aangewend.

Directiesalaris

Om nieuwe fondsen te werven, gecompliceerde aanvragen voor financiële ondersteuning goed te kunnen beoordelen, de administratieve organisatie op hoog niveau te handhaven en de voorlichting en communicatie goed te laten verlopen, is een professionele organisatie nodig. Het Prins Bernhard Cultuurfonds wordt geleid door een algemeen directeur/bestuurder. De bruto-salarissom van de directeur/bestuurder bedroeg inclusief vakantietoeslag en het werkgeversdeel van de pensioenpremie € 160.400 (2007: 146.744). De honorering van de directie valt binnen de richtlijnen van de Vereniging Fondsenwervende Instellingen (vfi). Het Cultuurfonds kent geen dertiende maand of eindejaarsuitkeringen, en stelt geen lease-auto ter beschikking.

Vooruitzichten

Onderstaand de financiële meerjarenraming 2009 – 2012, gebaseerd op de resultaten 2008. Gezien de financiële crisis is uitgegaan van gelijkblijvende loterijopbrengsten en lage beleggingsresultaten.

Financiële meerjarenraming 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Baten				
Baten uit fondsenwerving	10.000.000	10.200.000	10.400.000	10.610.000
Baten uit acties van derden	18.000.000	18.000.000	18.000.000	18.000.000
Baten uit beleggingen	1.150.000	3.450.000	5.750.000	5.750.000
Som der baten	29.150.000	31.650.000	34.150.000	34.360.000
Lasten				
Besteed aan doelstellingen	24.580.000	25.070.000	25.570.000	26.080.000
<i>Werving baten</i>				
Kosten fondsenwerving	1.580.000	1.610.000	1.650.000	1.680.000
Kosten acties derden	50.000	50.000	50.000	50.000
Kosten van beleggingen	640.000	650.000	660.000	680.000
	2.270.000	2.310.000	2.360.000	2.410.000
<i>Beheer en administratie</i>				
Kosten beheer en administratie	780.000	800.000	820.000	830.000
Som der lasten	27.630.000	28.180.000	28.750.000	29.320.000
Overschot	1.520.000	3.470.000	5.400.000	5.040.000
<i>Toevoegingen/onttrekkingen aan:</i>				
bestemmingsreserves	-3.480.000	-1.730.000	0	-560.000
bestemmingsfondsen	5.000.000	5.200.000	5.400.000	5.600.000
	1.520.000	3.470.000	5.400.000	5.040.000

Bij het maken van de financiële meerjarenraming zijn de volgende aannames gehanteerd:

- Een oplopend resultaat beleggingen van 1% in 2009, 3% in 2010, en 5% in 2011 en 2012
- Een inflatie van 2%
- Vrijval van 4% van het budget voor de bestedingen
- Gelijkblijvende loterijopbrengsten

Liquiditeitsprognose

Per jaareinde bedragen de liquide middelen € 31 miljoen (2007: € 29 miljoen). Het Prins Bernhard Cultuurfonds beschikt derhalve over een solide kaspositie en heeft ruim voldoende liquide middelen om de betalingsverplichtingen op korte termijn te kunnen nakomen.

Jaarrekening / Balans

Gecombineerde balans van de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds per 31 december 2008

	2008	2007
Activa		
Materiële vaste activa	4.766.253	4.751.367
Financiële vaste activa	11.276.887	6.981.422
	16.043.140	11.732.789
Vorderingen en overlopende activa	15.481.831	13.571.629
Effecten	114.593.902	121.481.214
Liquide middelen	31.061.237	29.229.161
	161.136.970	164.282.004
Totaal	177.180.110	176.014.793
Passiva		
Reserves en fondsen		
<i>reserves</i>		
bestemmingsreserves	55.928.628	57.821.033
herwaarderingsreserve	3.070.729	3.070.729
	58.999.357	60.891.762
<i>fondsen</i>		
bestemmingsfondsen	89.988.005	87.199.687
	148.987.362	148.091.449
Voorzieningen	579.555	569.161
Kortlopende schulden	27.613.193	27.354.183
Totaal	177.180.110	176.014.793

Jaarrekening / Staat van baten en lasten

Gecombineerde staat van baten en lasten van de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds over 2008

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Baten			
Baten uit fondsenwerving	11.661.026	8.000.000	13.038.464
Baten uit acties van derden	19.601.772	17.900.000	17.919.579
Baten uit beleggingen	-2.858.587	6.000.000	3.245.053
Som der baten	28.404.211	31.900.000	34.203.096
Lasten			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>			
Cluster 1 – Geschiedenis, letteren en beeldende kunst	6.599.973	7.042.761	
Cluster 2 – Podiumkunsten, muziek en theater	7.317.773	6.766.946	
Cluster 3 – Monumentenzorg en natuurbehoud	3.402.446	3.722.622	
Beurzencluster – Beurzen	608.909	930.279	
Kunst- en cultuureducatie	1.288.906	1.462.593	
Europese Culturele Stichting	4.828.483	4.361.674	
Prins Bernhard Cultuurfonds Nederlandse Antillen & Aruba	500.243	436.037	
	24.546.733	25.386.000	24.722.912
<i>Werving baten</i>			
Kosten fondsenwerving	1.618.972	1.525.000	1.441.221
Kosten acties derden	47.687	44.000	42.543
Kosten van beleggingen	524.974	548.000	347.761
	2.191.633	2.117.000	1.831.525
<i>Beheer en administratie</i>			
Kosten beheer en administratie	769.932	724.000	663.216
Som der lasten	27.508.298	28.227.000	27.217.653
Resultaat	895.913	3.673.000	6.985.443
Resultaatbestemming			
Toevoeging/onttrekking aan:			
bestemmingsreserves	-1.892.405	-1.327.000	-2.449.618
herwaarderingsreserve	-	-	1.750.000
bestemmingsfondsen	2.788.318	5.000.000	7.685.061
	895.913	3.673.000	6.985.443

Kasstroomoverzicht over 2008

	2008	2007
Kasstromen uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat:	895.913	6.985.443
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	162.917	149.734
Mutatie in vorderingen	-1.910.202	-1.975.633
Mutatie in schulden op korte termijn	259.010	3.254.039
Mutatie in financiële vaste activa	-4.295.465	-4.449.485
Mutatie in voorzieningen	10.394	6.451
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-5.773.346	-3.014.894
Kasstromen uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-177.803	-160.587
Waardestijging onroerend goed	-	-1.750.000
Mutatie beleggingen	6.887.312	-389.962
Kasstromen uit investerings- en beleggingsactiviteiten	6.709.509	-2.300.549
Toename liquide middelen	1.832.076	1.670.000
Beginstand liquide middelen	29.229.161	27.559.161
Eindstand liquide middelen	31.061.237	29.229.161
Toename liquide middelen	1.832.076	1.670.000

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2008

Algemeen

De jaarrekening 2008 is opgesteld conform de RJ 650 (aangepast 2008) voor de Verslaggeving van Fondsenwervende Instellingen. In deze jaarrekening zijn behalve de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds ook de door de stichting beheerde fondsen met een door derden bepaalde bestemming opgenomen. Door derden toegezegde gelden onder de titel van een CultuurFonds op Naam worden in de staat van baten en lasten als schenkingen CultuurFondsen op Naam verantwoord. Voor een overzicht van de CultuurFondsen op op Naam verwijzen wij naar pagina 172 t/m 178.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, zijn zowel de activa als de passiva tegen nominale waarde gewaardeerd. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Materiële vaste activa De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Afschrijvingen vinden plaats vanaf het tijdstip van ingebruikneming. Kantoorinventaris met een relatief geringe waarde wordt in het jaar van aanschaf geheel afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Verbouwingen	10%
Inventaris & Inrichting	20%
Computerhardware en -software	33%

Het als belegging aangemerkte pand Herengracht 474 wordt gewaardeerd tegen de geschatte marktwaarde op basis van een tweejaarlijkse externe taxatie. Ongerealiseerde waardeverschillen van het pand worden gemuteerd op de herwaarderingsreserve. Op dit pand wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (welke gelijk is aan de nominale waarde), indien nodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen De vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (welke gelijk is aan de nominale waarde), indien nodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten De obligaties en de aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. Het verschil tussen de beurswaarde en de aanschafwaarde is verantwoord in de Staat van baten en lasten.

Voorzieningen De voorzieningen zijn opgenomen voor de contante waarde, waarbij deels een rentevoet van 6%, deels van 4% is gehanteerd.

Schenken, legaten en nalatenschappen De in de baten uit fondsenwerving begrepen schenkingen, legaten en nalatenschappen worden verantwoord wanneer een betrouwbare schatting van de omvang kan worden gemaakt.

Besteed aan doelstellingen De bestedingen worden als last verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de aanvrager is medegedeeld.

Uitvoeringskosten eigen organisatie De uitvoeringskosten van de eigen organisatie worden op basis van de aard van de onderscheiden kosten en de geschatte interne tijdsbesteding toegerekend aan de kosten voor werving baten, de kosten van bestedingen ten behoeve van de doelstelling en de kosten beheer en administratie.

Grondslagen van het kasstroomoverzicht Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt weer te geven:

	Verbouwing	Automatisering	Inventaris & Inrichting	Totaal Activa voor bedrijfsvoering	Totaal Activa als belegging	Totaal 2008	Totaal 2007
<i>Aanschafwaarde</i>							
Saldo per 1 januari	370.156	699.509	367.753	1.437.419	4.488.921	5.926.340	4.015.752
Herwaarderingsreserve	-	-	-	-	-	-	1.750.000
Aanschaffingen / Verbouwingen	14.609	81.135	13.079	108.823	68.980	177.803	160.587
Saldo per 31 december	384.765	780.644	380.832	1.546.242	4.557.901	6.104.143	5.926.339
<i>Afschrijvingen</i>							
Saldo per 1 januari	176.256	620.134	313.184	1.109.574	65.398	1.174.973	1.025.238
Afschrijvingen	41.999	79.158	20.970	142.127	20.790	162.917	149.734
Saldo per 31 december	218.255	699.292	334.154	1.251.701	86.188	1.337.890	1.174.972
Boekwaarde ultimo boekjaar	166.510	81.352	46.678	294.541	4.471.713	4.766.254	4.751.367

De materiële vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering hebben betrekking op verbouwing pand Herengracht 476, kantoorinventaris en computerhardware en -software. Het actief als belegging heeft betrekking op het pand Herengracht 474.

Financiële activa

De financiële activa bestaan uit:

	2008	2007
<i>Leningen verstrekt in het kader van de doelstelling</i>		
Verstrekte leningen	10.974.005	6.681.422
Verstrekte lening ter vorming van een voorziening	302.882	300.000
	11.276.887	6.981.422

De financiële vaste activa hebben betrekking op het aandeel van het Prins Bernhard Cultuurfonds in de, samen met het Nationaal Restauratie Fonds (NRF), aan eigenaren van monumenten verstrekte hypothe-caire geldleningen.

De mutaties in deze balanspost waren als volgt:

Leningen begin boekjaar	6.981.422	2.531.937
Lening aan NRF ten behoeve van vorming voorziening	2.882	300.000
Verstrekte leningen	4.640.762	4.267.658
Ontvangen aflossing leningen	-348.179	-118.173
Leningen ultimo boekjaar	11.276.887	6.981.422

De looptijd van de hypothecaire leningen is maximaal 30 jaar. Individuele leningen tot € 150.000 worden verstrekt tegen door het NRF te stellen voorwaarden en voor risico van het NRF. Individuele leningen vanaf € 150.000 worden in beginsel verstrekt onder gemeentegarantie. Door het Prins Bernhard Cultuurfonds is € 0,3 miljoen geleend aan het NRF voor de opbouw van een voorziening voor het oninbaarheidsrisico op verstrekte leningen zonder gemeentegarantie. De rente op leningen is 4,5% lager dan de basisrente van het NRF, welke wordt vastgesteld aan de hand van rentetarieven voor een 10-jaarsperiode op de kapitaal-markt. De rente op de leningen bedraagt minimaal 1,5%.

Vorderingen en overlopende activa

Nog te ontvangen uit eigen fondsenwervende activiteiten	1.572.881	1.607.049
Nog te ontvangen uit hoofde van CultuurFondsen op Naam	7.655.933	6.363.414
Nog te ontvangen bedragen uit acties van derden	5.314.245	5.084.010
Overlopende rente, overige transitoria en vooruitbetaalde kosten	938.772	517.156
	15.481.831	13.571.629

Hiervan heeft een (geschatte) looptijd van langer dan één jaar

1.984.619	1.915.178
-----------	-----------

Op de toezeggingen uit hoofde van CultuurFondsen op Naam is geen voorziening voor overlijdensrisico van de schenkers in mindering gebracht.

Effecten

	2008		2007	
Obligaties	97.495.437	85%	92.749.027	76%
Aandelen	17.098.465	15%	28.732.187	24%
Stand per 31 december	114.593.902		121.481.214	

	Obligaties	Aandelen	Totaal 2008	Totaal 2007
Stand per 1 januari	92.749.027	28.732.187	121.481.214	121.091.252
Aankopen	82.279.008	25.806.450	108.085.458	12.300.355
Verkopen	-83.930.281	-26.003.737	-109.934.018	-12.226.330
Gerealiseerde koersverschillen	-87.587	-3.575.329	-3.662.916	-42.343
Ongerealiseerde koersverschillen	6.485.270	-7.861.106	-1.375.836	358.280
Balanswaarde ultimo boekjaar	97.495.437	17.098.465	114.593.902	121.481.214

Liquide middelen

Onder Liquide middelen zijn direct opvraagbare

banktegoeden opgenomen. Hiervan heeft betrekking op	2008	2007
banktegoeden die onderdeel zijn van een beleggingsmandaat	6.974.636	3.318.131

Reserves

BESTEMMINGSRESERVES

De bestemmingsreserves bestaan uit:

Reserve projectbestedingen volgend boekjaar	25.600.000	24.600.000
Reserve als bron van inkomsten	30.328.628	33.221.033
Reserve ter financiering van activa	-	-
	55.928.628	57.821.033

RESERVE PROJECTBESTEDINGEN VOLGEND BOEKJAAR

De mutaties gedurende het boekjaar waren als volgt:

Stand begin boekjaar	24.600.000	24.200.000
Toevoeging ten laste van reserve als bron van inkomsten	1.000.000	400.000
Stand ultimo boekjaar	25.600.000	24.600.000

Deze reserve betreft het activiteitenbudget, zijnde het in het komende boekjaar beschikbare bedrag voor bestedingen zoals vastgesteld door de Raad van Toezicht.

RESERVE ALS BRON VAN INKOMSTEN	2008	2007
De mutaties gedurende het boekjaar waren als volgt:		
Stand begin boekjaar	33.221.033	35.755.010
Mutatie in Reserve ter financiering van activa	-	315.641
Mutatie in Reserve projectbestedingen volgend boekjaar	-1.000.000	-400.000
Verwerking resultaat boekjaar	-1.892.405	-2.449.618
Stand ultimo boekjaar	30.328.628	33.221.033

Met de keuze van een “Reserve als bron van inkomsten” brengt de Stichting haar beleid tot uitdrukking om de kantoorkosten te dekken uit het rendement van het belegde vermogen en zo de overige inkomsten geheel ten goede te laten komen aan het activiteitenbudget. Daarmee wordt de 100% besteding van de geworven gelden gegarandeerd. Door de aanwezigheid van de “Reserve als bron van inkomsten” is een afzonderlijke continuïteitsreserve niet nodig.

RESERVE TER FINANCIERING VAN ACTIVA

Betreft vermogen dat is vastgelegd in materiële vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering. Omdat de materiële vaste activa gefinancierd kunnen worden uit het saldo van schulden op korte termijn en voorde-
ringen, wordt een reserve voor materiële vaste activa niet meer nodig geacht.

De mutaties gedurende het boekjaar waren als volgt:		
Stand begin boekjaar	-	315.641
Mutatie in reserve financiering activa ten gunste van de Reserve als bron van inkomsten	-	-315.641
Stand ultimo boekjaar	0	0

HERWAARDERINGSRESERVE

Dit betreft niet-gerealiseerde waardeverschillen van het beleggingspand Herengracht 474.

De mutaties gedurende het boekjaar waren als volgt:

Stand begin boekjaar	3.070.729	1.320.729
Toevoeging uit hoofde van herwaardering pand Herengracht 474	-	1.750.000
Stand ultimo boekjaar	3.070.729	3.070.729

Fondsen

BESTEMMINGSFONDSEN

Betreft fondsen met een door derden bepaalde bestemming. De vermogens van deze CultuurFondsen op Naam zijn niet vrij beschikbaar omdat ze eigen doelstellingen hebben, die volgens de wensen van de schenkers zijn bepaald.

	2008	2007
Het verloop van de CultuurFondsen op Naam was als volgt:		
Stand begin boekjaar	87.199.687	79.514.626
Toevoeging uit resultaat boekjaar	2.788.318	7.685.061
Stand ultimo boekjaar	89.988.005	87.199.687

De toevoeging uit het resultaat boekjaar is als volgt samengesteld:

Door derden toegezegde gelden onder de titel van een fonds op naam	7.145.433	8.440.302
Hierin begrepen gelden die niet ten gunste van het vermogen van een fonds op naam gebracht moeten worden	-62.202	-200.322
Koersverschillen op beleggingen CultuurFondsen op Naam	-3.256.473	178.069
Ottrekking met betrekking tot vermogens die binnen een bepaalde periode opgemaakt moeten worden	-955.121	-629.751
Toevoeging uit rentebaten	208.011	166.763
	3.079.648	7.955.061

De toevoeging uit rentebaten heeft betrekking op die CultuurFondsen op Naam waar de schenkers hebben bepaald dat ter compensatie van de inflatie een deel van de beleggingsopbrengsten moet worden toege-
voegd aan het vermogen van het desbetreffende CultuurFonds op Naam. In de overige gevallen wordt de
volledige opbrengst toegevoegd aan het activiteitenbudget van het volgende boekjaar.

Af: Toegezegde gelden welke betrekking hebben op CultuurFondsen op Naam zonder vermogen:

Russisch Cultuur Fonds	-25.000	-25.000
Korinthiërs Fonds	-20.000	-25.000
Peter Paul Peterich Fonds	-75.000	-100.000
Dorrie Stoop Fonds	-22.500	-20.000
Atelierpraktijken Fonds	-23.830	-20.000
Fonds Goudvis	-100.000	-80.000
Van der Kruijs Fonds	-25.000	-
Per saldo toevoeging CultuurFondsen op Naam	2.788.318	7.685.061

De specificatie van de CultuurFondsen op Naam is als volgt:

Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08
9 november Fonds	44.254	-9.735		-972	33.547
A.H.T. Fonds	96.086		626	-2.704	94.008
Aafje Heynis Fonds	57.938	-111		-1.628	56.199
Adèle Wickert Fonds	267.926		873	-7.541	261.258
Adri en Greet Bos-de Jong Fonds	69.383			-1.953	67.430
Adriana Hoogenboom Fonds	47.983		391	-1.350	47.024
Ahrend Fonds	235.412		1.535	-6.626	230.321
Alida Augusta Fonds	47.864		156	-1.347	46.673
Alida Beekhuis Fonds	86.141	-3.044		-1.213	81.884
Ammerlaan-Beuken Fonds	45.577	-1.522		-677	43.378
Ankie Wiegant-Brinkgreve Fonds	61.006			-1.717	59.289
Annie Langelaar Fonds	56.756		185	-1.597	55.344
Ans Otten-Nypels Fonds	202.982		662	-4.024	199.620
Anthonia Bloembergenfonds	118.951			-3.348	115.603
Aurora Fonds voorheen Van der Lee Fonds	108.311			-3.048	105.263
B. Tourniaire Fonds	-	39.130		-1.101	38.029
Banning-de Jong Fonds	2.294.943	40.899	7.615	-65.741	2.277.716
Barbara Eveline Keuning Fonds	46.433			-1.307	45.126
Barbas-van der Klaauw Fonds	450.299		1.468	-12.674	439.093
Bas Hak en Joke Strikwerda Fonds	50.082			-1.410	48.672
Ben en Nel Bohemen v.d. Zwart Fonds	46.780		305	-1.317	45.768
Bertus en Anne Luyten Blok Fonds	-	44.060		-1.240	42.820
Beter Bouw Fonds	115.148			-3.241	111.907
Blauwe Baan Fonds	-	72.489		-351	72.138
Bob Vlakte Fonds	-	41.630		-46	41.584
Bredius Fonds	-	201.630		-46	201.584
Breeman Talle Fonds	38.130	-2.536		-1.002	34.592
Buchter-de Vries Fonds	47.852	25.000	345	-1.488	71.709
Burger-Dominicus Fonds	119.630		780	-3.367	117.043
Buziau Geesink Fonds	45.952	-1.196		-697	44.059
Carla Dobbelman Fonds	62.801	1.483		-1.373	62.911
Carolus Magnus Fonds	1.961.680		12.790	-55.211	1.919.259
Catrien Venverloo Fonds	249.982	-1.851		-6.984	241.147
Chagall Fonds	70.925	20.100		-1.999	89.026
Christiaan G. van Anrooij Fonds	100.243			-2.821	97.422
Clara Haskil Fonds	278.730		2.224	-6.719	274.235
Cohen Fonds	99.664			-2.298	97.366
Constant van Gestel Fonds	-	41.630		-46	41.584

Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08
Cornelis Fop Smit Fonds	847.348			-21.737	825.611
D/M Fonds	340.643			-9.587	331.056
Dames Tiemersma Fonds	549.332	-24.478		-14.772	510.082
De Bander Fonds	66.220	-2.500		-1.653	62.067
De Bijl Nachenius Fonds	157.600	-9.845		-4.159	143.596
De By-van der Heyden Fonds	94.957		310	-2.673	92.594
De Waal-Pouwer Fonds	-	47.663		-216	47.447
De zes bannen van Waterland Fonds	54.141			-1.524	52.617
DG en RW van Eck Fonds	34.070	-3.889		-849	29.332
Dick Meys Fonds	258.908		1.688	-7.287	253.309
Dijkstra-van Doorn Fonds	244.412		1.594	-6.879	239.127
Dijkstra-Visser Fonds	102.086		268	-2.310	100.044
Dominique en Maria Meens Janssen Fonds	-	44.019		-1.240	42.779
Drs. Henri Rooversfonds	84.694			-2.384	82.310
E. van Bevervoorde-van Heyst Fonds	235.923			-6.640	229.283
Egbert Kunst Fonds	181.281			-5.102	176.179
Eggink-den Daas Fonds	240.035		1.565	-6.756	234.844
Eigenheimer Fonds	46.578	-1.022		-719	44.837
Elco Brinkman Fonds	101.290			-2.851	98.439
Elisabeth Kinder Fonds	40.677	-3.674		-1.041	35.962
Elise van Weede Fonds	121.492	2.469		-8.252	115.709
Engberta Loman Fonds	333.352		1.087	-7.975	326.464
Erica Fonds	283.989	-52.876		-6.505	224.608
Erik en Hans de Vries-Snoek Fonds	23.510	-3.894		-552	19.064
Feteris-Oosterbaan Fonds	234.333		764	-6.595	228.502
Flora Fonds	350.254		2.284	-9.858	342.680
Fonds Angela E.	46.059			-1.296	44.763
Fonds Charlotte Köhler Prijzen	786.000			-22.122	763.878
Fonds Henri Fock	497.132		1.621	-13.992	484.761
Fonds Jong Talent	54.347	-38.228		-454	15.665
Fonds Kleinschalige Projecten Natuured.	47.163			-1.327	45.836
Fonds Kruitlaan	112.957	-8.760		-2.933	101.264
Fonds Perzik van Onsterfelijkheid	-	132.181		-3.720	128.461
Fonds Vijfhonderdtien	710.383	-39.968		-14.399	656.016
Fonds voor Numismatiek	51.531		168	-1.450	50.249
Fontein Fonds	49.678	540	327	-1.413	49.132
Fontein Tuynhout Fonds	40.044			1.937	41.981
Fundatie Stroekxs van den Broek Schless	-	50.000		-141	49.859

Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08	Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08
G.H. Bomen Fonds	-	39.130		-1.101	38.029	Jongsma Restauratie Fonds	47.399	-2.348		-424	44.627
Ger Jansen Fonds	401.106	735		-12.864	388.977	Josine de Bruyn Kops Fonds	50.636			-6.917	43.719
Gerard Hordijk Reisfonds	83.190			-2.341	80.849	Juncus Porzana Delichon Fonds	46.058			-1.296	44.762
Grace van Heerewaarden Fonds	73.737		553	0	74.290	Kirchheiner-Galatius Fonds	68.265			-1.921	66.344
Gulberg Fonds	44.190	-8.559		-1.244	34.387	Klok Korsmit Tacke Fonds	47.399	-2.348		-424	44.627
Gusta Bruyn-Koch Fonds	118.032		385	-3.322	115.095	Knecht-Drenth Fonds	1.006.141		8.200	-18.266	996.075
Hagana Juventus Musica Fonds	124.390	-10.617		-3.501	110.272	KN-fonds	56.948			-1.603	55.345
Han en Rosa Dunk Samethini Fonds	35.253			-992	34.261	Kolnaar-Mulier Fonds	49.081			-818	48.263
Helena Vrucht Fonds	1.721.635			-48.455	1.673.180	Kracht Fonds	90.957	-8.208		-1.316	81.433
Hendrika Mourik Fonds	47.899	-1.848		-504	45.547	Kuitse Fonds	491.198	43.616		-15.052	519.762
Henk Jan van den Berg Fonds	50.803		331	-1.430	49.704	L. en C. Van Vugt Beenbroek Fonds	47.174		154	-1.328	46.000
Henny de Vries Fonds	74.095	-7.560		-1.522	65.013	Lindenwey Fonds	3.232.524			-90.978	3.141.546
Henry F. Benkemper Fonds	47.172	-196		-1.046	45.930	Lotharius Fonds	50.946			-1.434	49.512
Het Anker Fonds	50.862	-3.696		-869	46.297	Ludo Pieters Gastschrijver Fonds	362.056		1.180	-10.190	353.046
Het Appie Baantjer Fonds	100.243	2.800		-2.900	100.143	Maaïke Helena de Gaaij Reisfonds	791.651		1.692	-188.677	604.666
Honselersdijk Fonds	269.828			-7.594	262.234	Madelief Fonds	46.059			-1.296	44.763
Hugo van Win Glasfonds	1.229.588	20	8.017	-34.607	1.203.018	Mady Saks Fonds	665.352			-20.696	644.656
Ina van Doormaal Fonds	46.109			-1.298	44.811	Magnus-Menko Fonds	47.582		155	-1.339	46.398
Ingwersen Bax Fonds	384.680			-110.386	274.294	Margarethe Petronella Fonds	283.531		2.311	-7.980	277.862
Ivo Opstelten Rotterdam Fonds	-	89.001		-2.505	86.496	Margit Widlund Fonds	66.912	-1.251		-1.848	63.813
J. en A. Fonds	65.517			-1.844	63.673	Maria Antonia v.d. Elburg-Schuddebeurs Fds	74.185			-1.244	72.941
J.H.O. Montauban-Ballintijn Fonds	139.951		912	-3.939	136.924	Maria de Leijer Fonds	104.146		340	-2.931	101.555
J.W. Strengers Frankfort Fonds	110.195			-3.101	107.094	Marke van Streukel/M. v. B. Fonds	87.930		287	-2.475	85.742
Jaap en Eleonora de Kort Fonds	122.012		796	-3.434	119.374	Marmara Fonds	271.948	-60.082		-4.556	207.310
Jacob Claij Fonds	283.260	149.002		-12.166	420.096	Marta Gnyp Fonds	-	41.630		-46	41.584
Jacob van Zijverden Fonds	45.511			-1.281	44.230	Marten Orges Fonds	48.109		157	-1.354	46.912
Jacoba Fonds	50.082			-1.410	48.672	Meens-Luyten, Janssen, Block Cultuurfonds	129.064	715.241		-21.134	823.171
Jan en Tineke Huizinga Fonds	1.303.263	142.341		-40.686	1.404.918	Meester Prikkebeen Fonds	-	226.630		-749	225.881
Jan Meester Fonds	254.730			-7.169	247.561	Mehler Fonds	177.009		1.154	-4.982	173.181
Jan Vogel Fonds	182.810	-16.472		-4.682	161.656	Middelbeek Stortenbeker Fonds	143.035	100.000	531	-34.727	208.839
Jawino Fonds	-	500.000		0	500.000	Molen Restauratie Fonds	142.390	-26.512		-3.261	112.617
Jeanne Kruijver Fonds	40.618	-4.022		-467	36.129	Mozart/Wagner Fonds	66.166			-6.769	59.397
Jeltje Uilenberg-Bokma Fonds	556.398		5.442	-15.660	546.180	Mr. C.R.C. Wijckherheld Bisdom Fonds	48.783		318	-1.373	47.728
Jennie Vrieling Fonds	1.042.479		1.020	-29.340	1.014.159	Mr. J.G. Hoogland Fonds	47.894		312	-1.348	46.858
Jo Bergacker Fonds	798.373			-22.470	775.903	Mr. Jan Willem Baerveldt Fonds	53.107		433	-1.495	52.045
Jo de Groot Fonds	240.534	25.000		-7.473	258.061	Mr. Laurens Takken Fonds	201.956			-5.065	196.891
Johan J. Smit's Fonds	281.654	-36.614		-6.897	238.143	Mr. W.F. Sikman Fonds	45.511			-1.281	44.230
Jonge Musici Fonds	1.789.136			-50.355	1.738.781	Muziekstudiefonds Drenthe en Overijssel	59.999		391	-1.689	58.701

Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08	Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08
Netty van Doorn Fonds	340.082			-1.916	338.166	Scheltema-Breet Natuurfonds	118.928		969	-3.347	116.550
Nico Richter en Hetta Rester Fonds	-	22.030		-620	21.410	Schwebsange Fonds	34.174	-6.363		-783	27.028
Niemans-Schootemeijer Fonds	473.526		3.087	-13.327	463.286	Slingsby van Hoven Fonds	260.944		2.127	-7.344	255.727
Nieske Fonds	179.912	-23.388		-45.306	111.218	Smid-Bijl Fonds	188.019	-11.415		-4.970	171.634
Nora Baart Fonds	400.970		8.170	-11.285	397.855	Sofa Fonds	185.440	-18.955		-3.278	163.207
Norg Fonds	73.119			-1.636	71.483	Sonate Fonds	353.263		1.152	-9.942	344.473
Oscar en Ale Fonds	50.946			-1.434	49.512	Steunfonds Stavoren	104.713	-7.782		-2.728	94.203
Osieck/Winkelman Fonds	45.399	-4.348		-311	40.740	Straver Fonds	-	1.000.000		0	1.000.000
P.K. Waterwerken Fonds	349.678		1.140	-9.842	340.976	Studiefonds Ned. Violisten	99.234			-2.793	96.441
Pacific Fonds	459.554	200	1.498	-21.173	440.079	Ted Schutten Fonds	448.564	-36.518		-10.612	401.434
Palet Fonds	45.925	-696		-992	44.237	Theo Quené Fonds	254.633		1.660	-7.167	249.126
Par Terra Fonds	494.610		4.031	-89.652	408.989	Threes Orri Fonds	69.936		228	-1.968	68.196
Patijn Stroink Fonds	549.107		3.580	-15.454	537.233	Tienkamp-Kuijten Fonds	-	45.326		-150	45.176
Paul Christiaan van Westering Fonds	43.574			-1.226	42.348	Tijl Fonds	879.731			-198.376	681.355
Paul Hermann Fonds	147.204	30.000	1.249	-4.312	174.141	Tjerk Jan Buchter Fonds	53.471	25.000	1.069	-1.646	77.894
Paul van Hoorn Fonds	224.660			-6.323	218.337	Van Berkel Fonds	43.852	-2.599		-1.161	40.092
Petronella Andriessen Fonds	713.938		4.655	-20.094	698.499	Van Cuijck Fonds	56.008			-1.576	54.432
Pfältzer-Birnie Fonds	993.542		6.478	-27.963	972.057	Van der Ploeg Natuurfonds	167.246	-14.548		-4.298	148.400
PiBor Fonds	50.082			-1.410	48.672	Van der Vossen-Delbruck Fonds	-	50.000		-1.407	48.593
Piet Boxem Fonds	57.637			-1.622	56.015	Van Eck Vollgraff Fonds	340.324			-66.742	273.582
Pieter Beijer Fonds	101.755			-2.301	99.454	Van Enter-Westerman Holstijn Fonds	1.227.373		8.002	-34.544	1.200.831
Pos Karemaker Fonds	46.578	-1.185		-715	44.678	Van Hoorn-Koster Fonds	-	95.652		-441	95.211
Prinsenhaven Fonds	239.260		1.560	-6.734	234.086	Van Lange Fonds	50.082			-1.410	48.672
Prof. Dr. F.E.J. Kruseman Aretz Fonds	58.029	-2.000		-564	55.465	Van Maarseveen Fonds	48.429		395	-1.363	47.461
Pronk Visser Fonds	168.940		1.101	-4.755	165.286	Van Nieuwpoort-van Wolferen Fonds	43.545	-1.848		-329	41.368
R.O. van Gennep Fonds	442.876			-12.465	430.411	Van Raalten van Klaveren Fonds	45.946	-502		-1.279	44.165
Regulus Fonds	209.932			-5.908	204.024	Van Weemen Schoppen Fonds	43.574	-2.522		-593	40.459
Reiman-de Bas Fonds	918.584			-25.853	892.731	Veerkamp-Van Beek Fonds	45.577	-1.522		-677	43.378
René H. van Bokkum Fonds	455.104			-12.809	442.295	Wanda van de Riet Fonds	44.452	-1.196		-936	42.320
Restauratiefonds Wassenaar	71.606				71.606	Wassink-Hesp Fonds	51.643	50.000		-1.735	99.908
Robert Persman Fonds	611.608		3.988	-17.213	598.383	Welcker Fonds	467.167			-13.148	454.019
Romke Kalma Fonds	325.789	52.579		-10.649	367.719	Wertheimer Fonds	10.368.465	-18.008		-1.023.515	9.326.942
Röpcke-Wynia Fonds	1.152.171		7.512	-32.427	1.127.256	Wijnand Goppel Fonds	25.061	-24.183		-25	853
Ruarus Bloemkolk Fonds	59.867		195	-1.685	58.377	Willem Strietman Fonds	32.061	21.045		-932	52.174
Rudolf Escher Fonds	12.466			-351	12.115	Willem van Wolmerum Fonds	47.899	-1.848		-452	45.599
Rudolph en Barbara Hoppenbrouwers Fds	239.260		1.560	-6.734	234.086	Wim Bary Fonds	113.935			-3.207	110.728
Sayers Fonds	-	2.000.000		0	2.000.000	Wim Choufour Fonds	159.824			-4.498	155.326
Scato Gockinga Fonds	947.685			-26.672	921.013	Wim en Nini H. Fonds	92.546		302	-2.094	90.754

Fondsnaam	Vermogen 1.1.08	Schenking/ onttrekking	Toevoeging rentebaten	Koersverschil 31.12.08	Vermogen 31.12.08
Wim Huijskens en Johanna Boon Fonds	47.700	-2.174		-156	45.370
Zanen Bakker Fonds	293.428			-51.666	241.762
Zijfers-de Jong Fonds	1.031.996			-2.658	1.029.338
Zwerver-Broersma Fonds	71.640		467	-2.005	70.102
	66.272.497	5.688.839	142.877	-3.256.471	68.847.742
Cultuurfonds Monumenten Groningen	501.611		-93		501.518
Cultuurfonds Monumenten Fryslân	479.282		1.072		480.354
Cultuurfonds Monumenten Overijssel	1.584.122		3.769		1.587.891
Cultuurfonds Monumenten Gelderland	3.338.692		14.330		3.353.022
Cultuurfonds Monumenten Utrecht	5.327.848	150.000	14.906		5.492.754
Cultuurfonds Monumenten N-Holland	2.740.287		15.875		2.756.162
Cultuurfonds Monumenten Z-Holland	4.004.621		3.935		4.008.556
Cultuurfonds Monumenten Zeeland	484.063		1.471		485.534
Cultuurfonds Monumenten N-Brabant	2.432.981		9.869		2.442.850
	20.893.507	150.000	65.134		21.108.641
Ontvangen voorschotten op legaten ten behoefte van CultuurFondsen op Naam	33.682	-2.060			31.622
	87.199.686	5.836.779	208.011	-3.256.471	89.988.005

CultuurFondsen op Naam zonder vermogen

In 2008 ontvangen schenkingen welke ook in 2008 zijn besteed:

Atelierpraktijken Fonds	23.830
Dorrie Stoop Fonds	22.500
Fonds Goudvis	100.000
Korinthiërs Fonds	20.000
Peter Paul Peterich Fonds	75.000
Russisch Cultuurfonds	25.000
Van der Kruijs Fonds	25.000
Cultuur Amateurfondsen Brabant	40.000

331.330

Voorzieningen

Betreft een voorziening voor de verplichting voortvloeiend uit een nalatenschap en pensioenuitkeringen aan weduwen van oud-personeelsleden.

De mutaties gedurende het boekjaar waren als volgt:

	2008	2007
Stand begin boekjaar	569.161	562.710
Betaalde pensioenuitkeringen	-85.632	-81.241
	483.529	481.469
Dotatie aan de voorziening	96.026	87.692
Stand ultimo boekjaar	579.555	569.161

Schulden op korte termijn

Crediteuren uit hoofde van toegezegde subsidies	23.575.633	23.349.588
Europese Culturele Stichting	2.018.077	2.245.000
Projectverplichtingen	1.300.000	1.300.000
Overige te betalen posten	719.483	459.595
	27.613.193	27.354.183

Hiervan heeft een looptijd van langer dan één jaar	650.000	1.300.000
--	---------	-----------

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Ingevolge de herziene overeenkomst van 9 juni 1993 heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds de verplichting om jaarlijks 25% van de ontvangen bijdragen van de BankGiro Loterij en de Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland af te dragen aan de Europese Culturele Stichting.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten uit fondsenwerving

De baten uit fondsenwerving zijn als volgt samengesteld:

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Collecten	1.150.808	1.200.000	1.332.000
Schenkingen CultuurFondsen op Naam	7.145.433	4.800.000	8.440.302
Donaties	672.693	650.000	742.007
Giften en schenkingen	414.344	150.000	190.923
Legaten en nalatenschappen	2.277.748	1.200.000	2.333.232
	11.661.026	8.000.000	13.038.464

Collecten

Naast de bedragen die door het Prins Bernhard Cultuurfonds beschikbaar worden gesteld, ontvangen de provinciale afdelingen hun inkomsten uit collecten gehouden tijdens de Anjeractie in mei. Het Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg organiseerde in 2008 voor het eerste een girale collecte in plaats van een loterij. Mede door het tegenvallende resultaat hiervan daalden de totale inkomsten uit Anjeracties met € 180.000.

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
De specificatie van de opbrengsten uit Anjeracties is als volgt:			
Prins Bernhard Cultuurfonds Drenthe	33.080		45.133
Prins Bernhard Cultuurfonds Flevoland	33.063		35.589
Prins Bernhard Cultuurfonds Fryslân	82.419		89.281
Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland	200.624		202.121
Prins Bernhard Cultuurfonds Groningen	61.610		65.765
Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg	2.400		–
Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant	124.382		140.245
Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland	158.473		167.546
Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel	127.063		129.310
Prins Bernhard Cultuurfonds Utrecht	90.730		92.256
Prins Bernhard Cultuurfonds Zeeland	40.071		40.471
Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland	196.893		211.621
	1.150.808		1.219.338
Anjerloterij Prins Bernhard Cultuurfonds	–		112.662
	1.150.808	1.200.000	1.332.000

Schenken Cultuurfondsen op Naam

Betreft de in 2008 toegezegde en gelegateerde bedragen ten behoeve van fondsen met een door derden bepaalde bestemming.

Donaties

Betreft van donateurs ontvangen bijdragen.

Giften en schenkingen

Hieronder zijn opgenomen de in 2008 van bedrijven en particulieren ontvangen bijdragen niet vallende onder de Anjeractie of schenkingen onder de titel van een CultuurFonds op Naam.

Nalatenschappen

Betreft de nalatenschappen waarvoor in 2008 de omvang betrouwbaar was vast te stellen, exclusief de nalatenschappen die zijn verkregen onder de titel van een CultuurFonds op Naam.

Baten uit acties van derden	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
BankGiro Loterij			
<i>reguliere bijdrage</i>	13.873.277		12.851.185
<i>extra projectbijdragen:</i>			
Airborne Museum	–		250.000
Museumprijs	100.000		100.000
Restauratie 2009	166.666		100.000
	14.139.943		13.301.185
Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland			
inzake de Lotto/Toto	4.711.998		3.910.053
inzake de Krasloterij	728.656		685.457
Scientific Games Racing bv			
inzake de Totalisator	21.175		22.884
	19.601.772	17.900.000	17.919.579
Ingevolge de herziene overeenkomst van 9 juni 1993 wordt 25% van de reguliere bijdrage van de BankGiro Loterij en de bijdragen van de Stichting Aanwending Loterijgelden Nederland afgedragen aan de Europese Culturele Stichting. In 2008 bedroeg deze afdracht in totaal € 4.828.483 (2007: € 4.361.674) en deze is opgenomen onder Besteed aan doelstellingen. De bijdrage van Scientific Games Racing bv betreft het jaarlijks aandeel van het Prins Bernhard Cultuurfonds uit het voor de zogenaamde “Koninklijke Fondsen” afgezonderde bedrag.			
Baten uit beleggingen			
Betreft: Couponrente	63.871		49.282
Dividenden	761.096		564.717
Interest	1.264.208		493.361
Gerealiseerde koersverschillen beleggingen	–3.662.916		–42.343
Pand Herengracht 474: waardestijging	–		1.750.000
ontvangen huur	90.990		71.757
	–1.482.751		2.886.774
Ongerealiseerde waardeverschillen beleggingen	–1.375.836		358.280
	–2.858.587	6.000.000	3.245.054

Besteed aan doelstellingen

Deze post is als volgt samengesteld:

	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Toegezegde financiële bijdragen	24.321.110	24.600.000	24.328.104
Vrijgevallen financiële bijdragen	-1.613.896	-984.000	-1.330.600
Toerekening uitvoeringskosten eigen organisatie	1.839.519	1.770.000	1.725.408
	24.546.733	25.386.000	24.722.912

Uitvoeringskosten eigen organisatie

In onderstaand overzicht worden de kosten eigen organisatie toegerekend aan de bestedingen aan de doelstelling, de werving van inkomsten, en beheer en administratie.

Toerekening kosten eigen organisatie (model C)

Bestemming	Cluster I	Cluster II	Cluster III	Beurzen-cluster	Kunst- en cultuur-educatie	Europese Culturele Stichting	PBC Ned. Antillen & Aruba	Totaal Doelstelling	Werving baten Fondsenwerving	Werving baten Acties derden	Werving baten Beleggingen	Beheer en administratie	Totaal 2008	Begroting 2008	Totaal 2007
Financiële bijdragen	5.978.584	6.611.582	3.084.025	545.997	1.158.300	4.828.483	500.243	22.707.214	-	-	-	-	22.707.214	23.616.000	22.997.504
Uitvoeringskosten eigen organisatie															
Publiciteit en communicatie	79.943	90.853	40.965	8.094	16.803	-	-	236.657	1.072.681	-	-	-	1.309.338	1.261.000	1.198.698
Personeelskosten	331.695	376.962	169.972	33.582	69.717	-	-	981.927	429.593	40.914	61.371	531.877	2.045.682	1.857.000	1.831.538
Huisvestingskosten	11.565	13.143	5.926	1.171	2.431	-	-	34.235	14.978	1.426	2.140	18.544	71.323	64.000	61.580
Kantoor- en algemene kosten	187.977	213.631	96.326	19.031	39.510	-	-	556.475	88.497	4.088	6.131	203.139	858.330	874.000	772.847
Afschrijving en rente	10.210	11.603	5.232	1.034	2.146	-	-	30.225	13.223	1.259	1.889	16.372	62.968	72.000	71.539
Kosten beleggingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	453.443	-	453.443	483.000	283.947
	621.389	706.191	318.421	62.912	130.606	-	-	1.839.519	1.618.972	47.687	524.974	769.932	4.801.084	4.611.000	4.220.149
Totaal	6.599.973	7.317.773	3.402.446	608.909	1.288.906	4.828.483	500.243	24.546.733	1.618.972	47.687	524.974	769.932	27.508.298	28.227.000	27.217.653

Toegezegde financiële bijdragen

Betreft de in het boekjaar toegewezen financiële bijdragen, voorkeursubsidies, onderscheidingen en prijzen. De toegezegde financiële bijdragen zijn als volgt te specificeren:	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Landelijk bureau	8.878.543		7.315.287
Provinciale Afdelingen	7.410.547		6.935.596
CultuurFondsen op Naam	3.126.917		2.659.312
Mutatie projectverplichtingen	-650.000		1.300.000
Eigen initiatieven	-		557.100
Bijdragen aan Europese Culturele Stichting	4.828.483		4.361.674
Voorkeursubsidies	384.556		466.540
Onderscheidingen en prijzen	342.064		732.595
	24.321.110	24.600.000	24.328.104

Kengetallen

Kosten fondsenwerving ten opzichte van baten fondsenwerving	13,9%	19,1%	11,1%
Kosten beheer en administratie ten opzichte van totaal lasten	2,8%	2,6%	2,4%
Totaal kosten eigen organisatie ten opzichte van activiteitenbudget	19,5%	18,7%	17,4%

**Toelichting Toerekening
kosten eigen organisatie**

Publiciteit en communicatie

	Totaal 2008		Toerekening aan: Doelstelling		Fondsenwerving		Werving baten Acties derden		Beleggingen		Beheer en administratie
		%		%		%		%		%	
Communicatie Cultuurfonds	466.476	50	233.238	50	233.238						
Communicatie afdelingen	3.419	100	3.419								
Fondsenwerving Anjeractie	204.146			100	204.146						
Fondsenwerving Anjeractie afd.	69.440			100	69.440						
Fondsenwerving donateurs	223.974			100	223.974						
Fondsenwerving fondsen op naam	330.185			100	330.185						
Fondsenwerving algemeen	11.699			100	11.699						
	1.309.338		236.657		1.072.681		0		0		0

Personeelskosten

Personeelskosten	2.045.682	48	981.927	21	429.593	2	40.914	3	61.371	26	531.877
------------------	-----------	----	---------	----	---------	---	--------	---	--------	----	---------

Huisvestingskosten

Huisvesting	71.323	48	34.235	21	14.978	2	1.426	3	2.140	26	18.544
-------------	--------	----	--------	----	--------	---	-------	---	-------	----	--------

Kantoor- en algemene kosten

Bestuurskosten Cultuurfonds	30.031								100		30.031
Bestuurskosten afdelingen	33.122								100		33.122
Commissies Cultuurfonds	7.124	100	7.124								
Externe adviseurs	81.021			20	16.204				80		64.817
Voorlichting, uitg. bestedingen	0	100	0								
Secretariaten afdelingen	319.069	100	319.069								
Bureau Cultuurfonds algemeen	111.319	48	53.433	21	23.377	2	2.226	3	3.340	26	28.943
Kantoorbehoeften Cultuurfonds	84.214	48	40.423	21	17.685	2	1.684	3	2.526	26	21.896
Kantoorbehoeften afdelingen	8.841	48	4.244	21	1.857	2	177	3	265	26	2.299
Automatisering	104.429	72	75.189	16	16.709					12	12.531
Afschrijving automatisering	79.158	72	56.994	16	12.665					12	9.499
	858.330		556.475		88.497		4.088		6.131		203.139

Afschrijving en rente

Afschrijvingen	142.127	48	68.221	21	29.847	2	2.843	3	4.264	26	36.953
Afschrijving automatisering	-79.158	48	-37.996	21	-16.623	2	-1.583	3	-2.375	26	-20.581
	62.968		30.225		13.223		1.259		1.889		16.372

Kosten beleggingen

Vermogensbeheer en bankkosten	453.443						100		453.443		
-------------------------------	---------	--	--	--	--	--	-----	--	---------	--	--

Totaal kosten	4.801.084		1.839.519		1.618.972		47.687		524.974		769.932
----------------------	------------------	--	------------------	--	------------------	--	---------------	--	----------------	--	----------------

Vrijgevallen financiële bijdragen

Betreft vrijval van niet door de subsidieontvanger opgevraagde subsidies. De vrijgevallen subsidies zijn als volgt te specificeren:

Landelijk bureau	472.189	635.294
Provinciale Afdelingen	1.141.707	695.306
	1.613.896	984.000
		1.330.600

Per 31 december 2008 waren 34 (2007: 34) personeelsleden in dienst van het Prins Bernhard Cultuurfonds (27 FTE, 2007: 27 FTE). Voor een toelichting op de directiebeloning verwijzen wij naar het hoofdstuk “Financieel beleid”.

De leden van de Raad van Toezicht, College van Adviseurs en de leden van de vaste adviescommissies ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning. Ook zijn aan hen geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Amsterdam, 27 april 2009,

RAAD VAN TOEZICHT,

dr A.H.G. Rinnooy Kan, voorzitter
jhr. mr. S.E.Beelaerts van Blokland, vice-voorzitter
drs. C.G.A.A. Brekelmans
mr. R.J.C. van Helden
mr. J.Ch.L. Kuiper
M.J.M. van Rooy
drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije
mevrouw drs. J.A.J. Stam
mevrouw mr. H. Troostwijk

DIRECTEUR/BESTUURDER,

mevrouw dr. A. Esmeijer

Accountantsverklaring Wij hebben de in dit verslag op pagina 163 tot en met pagina 185 opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ 650, aangepast 2008). Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de gecombineerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssystemen, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met de Richtlijn voor jaarverslaggeving Fondsenwervende instellingen (RJ 650, aangepast 2008). Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amstelveen, 27 april 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.
S. Haringa RA

PROJECT # 08 | Nederlandse
fotografen in beeld

Project Publicatie ‘Oscar van Alphen’ door Frits Gierstberg, deel 14 in de Monografieënreeks van Nederlandse fotografen, die Focus Publishing op initiatief van het Cultuurfonds heeft uitgegeven.

Bedrag € 57.000 in 2008, en ruim € 550.000 in de periode 1993-2006 voor eerdere delen in de reeks

Motivering besteding Halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw constateerde het Cultuurfonds dat er nauwelijks gedegen monografieën over Nederlandse architecten, beeldend kunstenaars, fotografen en vormgevers verschenen. Bij tentoonstellingen en aanverwante gelegenheden besteedden media en catalogi aandacht aan hen en soms waren zij onderwerp van een wetenschappelijke studie. Maar zelden kwamen er overzichtswerken uit die hun oeuvre voor een algemeen publiek uitlichtte. Het Cultuurfonds heeft met enkele uitgeverijen initiatieven ontplooid om deze lacune op te vullen. In 1986 startte Openbaar Kunstbezit de inmiddels bijna 25 titels tellende publicatiereeks over Nederlandse beeldend kunstenaars. Waanders Uitgevers, die de boeken sinds medio jaren negentig uitbrengt, verwacht de serie in 2010-2011 af te sluiten. 010 publishers bezorgde tussen 1989 en 1998 vijftien monografieën gewijd aan Nederlandse architecten en heeft vanaf 2001 drie delen uitgebracht in de serie Grafisch ontwerpen in Nederland. De in 1993 begonnen reeks Monografieën van Nederlandse fotografen werd in 2008 door Focus Publishing voltooid met ‘Oscar van Alphen’.

Nederlandse fotografen in beeld

Eind vorig jaar is de laatste monografie verschenen van de 14-delige reeks over Nederlandse fotografen. Ruim anderhalve eeuw beslaan de boeken en samen laten ze tal van genres zien. Adi Martis maakte deel uit van de redactie.

Een paar maanden geleden nam Adi Martis, na dertig jaar, afscheid van de Universiteit Utrecht, waar hij hoofddocent Moderne Beeldende Kunst was. Hij heeft zich altijd sterk gemaakt voor een wetenschappelijke benadering van fotografie. Midden jaren tachtig begon hij studenten op te leiden. De lessen gingen over de relatie tussen fotografie en beeldende kunst. “Een echte haat-liefdeverhouding. Er was angst dat de fotografie de schilderkunst overbodig zou maken. En er bestond minachting voor fotografie als kunstvorm: zoiets mechanisch kan natuurlijk geen kunst zijn.”

Doorsnede in tijd en genre Beide gedachten zijn onwaar gebleken: er is plaats genoeg voor zowel foto's als schilderijen en fotografie kan soms wel degelijk kunst genoemd worden. Dat zien we bijvoorbeeld in de monografieënreeks, een initiatief van het Prins Bernhard Cultuurfonds, die tussen 1993 en 2008 is verschenen. “Het is heel belangrijk dat het Cultuurfonds dit heeft bedacht en bekostigd, want fotografie zit nog steeds in een ondergewaardeerde positie”, zegt Martis. Volgens hem is er met de serie een degelijk nieuw naslagwerk gekomen, geschreven in een toegankelijke stijl. “Het eerste echte onderzoek naar Nederlandse fotografie stamt uit de jaren zeventig en tachtig. Dat waren drie delen, getiteld ‘Fotografie in Nederland’. Met deze nieuwe serie staat de Nederlandse fotografie weer goed op de kaart.” De redactie heeft geprobeerd een doorsnede in tijd en genre te bieden. Het deel over Eduard Isaac Asser (1809-1894) laat het begin van de fotografie in Nederland zien, Oscar Van Alphen sluit de serie af. Daartussen zit ruim anderhalve eeuw. Asser, jurist, experimenteerde als een van de eersten in Nederland met het nieuwe medium. Hij fotografeerde in zijn vrije tijd en voor zijn eigen plezier. Martis vertelt dat dat in die beginperiode gebruikelijk was. “Vooral mensen met tijd en geld konden het zich veroorloven met fotografie bezig te zijn.” De genres die de serie laat zien variëren van rauw realistisch en sociaal-maatschappelijk tot gemanipuleerd en kunstzinnig. Paul de Nooijer is in de serie

de fotograaf die het kunstzinnige vertegenwoordigt, hij zit het dichtst tegen de beeldende kunst aan. Adi Martis was medeauteur van het deel over deze fotograaf. “Ik vond dat De Nooijer in de serie moest, juist omdat hij staat voor het nu. Het is meteen wel moeilijker reflecteren, want als je schrijft over eigentijdse zaken, heb je alleen je eigen context om op terug te grijpen.” Fascinerend aan deze fotograaf vindt hij zijn gebruik van diverse technieken. Niet alleen fotografie betreft hij in zijn werk, maar ook film, schilderkunst, videokunst en theater.

Brutale blikken Martis' belangstelling voor fotografie zat er al vroeg in. Op Aruba, als 8-jarige jongen, kreeg hij een Kodak Browni camera. Hij maakte kiekjes van familieleden en vanaf zijn tiende begon hij de rolletjes zelf te ontwikkelen, in een echte donkere kamer. Martis fotografeert nog steeds, het liefst portretten en landschappen. Als kunsthistoricus is hij geïnteresseerd in fotografie omdat hij het belang ziet van de band die dit medium heeft met de maatschappij. Een van de fotografen die dat duidelijk toont, is Oscar van Alphen, hoofdrolspeler van het allerlaatste deel. “Een zeer sociaal bewogen fotograaf, die met zijn foto's de strijd van het menselijke bestaan laat zien, in al zijn voor- en tegenspoed.” Martis is onder de indruk van de reportage ‘Kinderen in de grote stad’. De Amsterdamse Jordaan, jaren vijftig. We zien schoffies met brutale blikken, een meisje met brandende sigaret in de mond. Een van Martis' favoriete foto's uit de hele reeks is een zwart-wit portret van danseres Estella Reed gemaakt door Paul Citroen in 1931. Ik hou erg van goede portretten, omdat ze een beeld van de tijd geven en tegelijk tijdloos zijn. Maar misschien is het een sentimentele keuze: Estella Reed was getrouwd met de Antilliaanse schrijver Cola Debrot.

De Antillen, daar komt Martis vandaan, en professioneel gezien heeft het gebied zijn interesse. Hij is een groot kenner van Caribische kunst en publiceert regelmatig over de ontwikkeling van de beeldende kunst op de Nederlandse Antillen en Aruba. Binnen niet al te lange tijd wil hij terug naar zijn wortels. “Het is daar prettig wonen, zeker als je ouder wordt. Het klimaat is goed, oudere mensen blijven daar lekker aan de gang. Mijn vader had tot zijn 83ste een snackstalletje, ik hoop ook zo lang door te kunnen.”

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSWerving
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
10 AMBITIES VOOR 2009
Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur en natuurbehoud
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
FONDSWerving OP NAAM 13 CULTU
bevlogenheid en talent moedigen wij aan met financiële bijdragen,
FONDSWerving VOOR MONUMENT

Een CultuurFonds op Naam is een schenking met een minimumbijdrage van € 50.000 en een eigen doelstelling. Die doelstelling sluit aan bij de statutaire doelstelling van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Met de opbrengsten van de fondsvermogens en delen van schenkingen die mogen worden gebruikt, kunnen we jaarlijks een breed scala van projecten ondersteunen. Een CultuurFonds op Naam heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, maar vormt een apart en zichtbaar onderdeel van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Niet uitgegeven budget

Het kan voorkomen dat in bepaald jaar het budget van een CultuurFonds op Naam niet (in zijn geheel) wordt uitgegeven. Er zijn dan binnen de doelstelling geen passende, of kwalitatief onvoldoende, aanvragen ingediend. Met de schenkers is overeengekomen dat in zo'n geval het niet uitgegeven budget wordt toegevoegd aan het budget van het daaropvolgende jaar. Enkele schenkers hebben aangegeven dat zij de opbrengsten een aantal jaren willen stapelen om een groter bedrag ineens te kunnen besteden.

In 2008 waren bij het Prins Bernhard Cultuurfonds 219 CultuurFondsen op Naam operationeel. De doelstelling, de vrijval (toegewezen bedragen die niet zijn opgevraagd), de toewijzingen 2008 en het budget 2008 staan bij elk fonds vermeld.

9 November Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van muziek in Nederland en het financieel ondersteunen van individuele musici met een beurs of bij de aankoop van een passend instrument.

budget 2008: 10.570	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 10.000	budget 2009: 10.305
---------------------	-----------------	---------------------------	---------------------

Aafje Heynis Fonds Het financieel ondersteunen van jonge klassiek geschoolde musici, bij voorkeur zangers.

budget 2008: 2.675	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 2.600	budget 2009: 2.075
--------------------	-----------------	--------------------------	--------------------

A.H.T. Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van klassieke muziek.

budget 2008: 3.947	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 3.900	budget 2009: 3.553
--------------------	-----------------	--------------------------	--------------------

Adèle Wickert Fonds Het financieel ondersteunen van bijzondere projecten op het gebied van de 20e- en 21e-eeuwse muziek. Bij onvoldoende aanvragen op dit terrein kunnen talentvolle, jonge musici financieel worden ondersteund voor het volgen van een masterclass of opleiding in binnen- of buitenland.

budget 2008: 9.155 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 9.100 budget 2009: 7.916

Adri en Greet Bos-de Jong Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die de culturele ontwikkeling van mensen in een achterstandspositie stimuleren.

budget 2008: 2.670 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 17.646

Adriana Hoogenboom Fonds Het financieel ondersteunen van de klassieke muziekbeoefening in de gemeente Zwolle.

budget 2008: 1.690 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 2.863

Ahrend Fonds Het ondersteunen van bijzondere projecten op het gebied van industriële vormgeving en architectuur en het verlenen van beurzen aan jonge beeldend kunstenaars, vormgevers en architecten, teneinde hen in staat te stellen hun talent te verdiepen, alsmede het voorzien in de kosten van transport bij een presentatie in het buitenland.

budget 2008: 7.383 vrijval 2008: 31 toewijzingen 2008: 7.400 budget 2009: 6.154

Alida Augusta Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van het in Nederland uitgegeven boek (waaronder Middeleeuwse handschriften, incunabelen en jongere drukken, inbegrepen de banden) en de typografie in Europees verband, alsmede projecten op het terrein van de Friese cultuur.

budget 2008: 1.711 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 3.115

Alida Beekhuis Fonds Het verlenen van reisbeurzen ten behoeve van individueel wetenschappelijk onderzoek en publicaties op het terrein van archeologie en geschiedenis. Daarnaast het stimuleren van dubbeltalenten die schrijven en componeren.

budget 2008: 9.250 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 14.250

Ammerlaan Beuken Fonds Het financieel ondersteunen van jonge getalenteerde wetenschappers op het terrein van de natuurkunde, voor vervolgstudie in binnen- of buitenland.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 5.000

Ankie Wiegant-Brinkgreve Fonds Het bevorderen van de kwaliteit van het piano-onderwijs in Nederland door het verlenen van financiële steun aan jonge professionele pianodocenten teneinde hun didactische vaardigheden te verbreden. Bij onvoldoende aanvragen gedurende een periode van twee jaar kunnen projecten, gericht op bovenstaande ontwikkeling in aanmerking komen voor financiële ondersteuning.

budget 2008: 5.690 vrijval 2008: 653 toewijzingen 2008: 5.650 budget 2009: 2.682

Annie Langelaar Fonds Het stimuleren van de muzikale ontwikkeling van het jonge kind vanaf de prenatale fase tot en met einde basisschool, zowel via wetenschappelijk onderzoek als door het stimuleren van praktisch werk.

budget 2008: 1.906 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.900 budget 2009: 1.671

Ans Otten-Nypels Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van klassieke muziek, waarbij de voorkeur uitgaat naar kamermuziek.

budget 2008: 4.151 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.100 budget 2009: 6.006

Anthonia Bloembergen Fonds Het bevorderen van de Franse taal- en letterkunde in Nederland in de ruimste zin van het woord, waaronder tevens wordt begrepen het verlenen van financiële ondersteuning aan natuurlijke personen.

budget 2008: 9.272 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 13.150

Appie Baantjer Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van mobiel erfgoed met een voorkeur voor rollend materieel, in het bijzonder voor stoom aangedreven railvoertuigen. Ook de restauratie van historische objecten die verbonden zijn met de historie van het railvervoer in Nederland, zoals stations en locomotiefloodsen kunnen worden ondersteund.

budget 2008: 3.750 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 7.409

Atelierpraktijken Fonds Het stimuleren van onderzoek naar en publicaties in het bijzonder over de geschiedenis van de restauratie van kunstvoorwerpen, over de daarmee samenhangende, historische atelierpraktijken en museale geschiedenis.

budget 2008: 20.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 43.830

Aurora Fonds Het financieel ondersteunen van projecten waarin moderne beeldende kunst en dans worden gecombineerd.

budget 2008: 6.506 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 6.500 budget 2009: 3.537

Banning de Jong Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de relatie tussen geneeskunst en cultuur in brede zin en het verlenen van beurzen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van geneeskunst in het algemeen.

budget 2008: 78.779 vrijval 2008: 5.000 toewijzingen 2008: 18.000 budget 2009: 133.374

Barbara Eveline Keuning Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van het natuurbehoud in Nederland waarbij voorrang wordt verleend aan initiatieven gericht op de instandhouding van natuurlijke flora en fauna.

budget 2008: 1.578 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 1.592

Barbas-van der Klaauw Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van conservering, restauratie, bestudering en het tentoonstellen van antiek textiel.

budget 2008: 15.102 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.000 budget 2009: 20.314

Bas Hak en Joke Strikwerda Fonds Het bevorderen van harmonie-, fanfare- en brass-bandmuziek, alsmede koormuziek in Drenthe.

budget 2008: 2.008 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 1.641

Ben en Nel van Bohemen van der Zwart Fonds Het financieel ondersteunen van bijzondere projecten met een landelijke uitstraling of van landelijk belang met het doel bij voorkeur bij jongeren de betekenis van de bevrijding in 1945, de beëindiging van WO II, levend te houden.

budget 2008: 1.397 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.400 budget 2009: 1.217

Beter Bouw Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de vernieuwende architectuur, waarbij ecologische, milieubewuste en antroposofische aspecten centraal staan.

budget 2008: 8.888 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.700 budget 2009: 3.942

Breeman Talle Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van beeldende kunst in Rotterdam.

budget 2008: 473 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 3.009

Buchter-De Vries Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de antieke vloer-, dak- en wandtegels in Nederland. De steun is bedoeld voor aankoop, beschrijving, (wetenschappelijk) onderzoek, publicaties en tentoonstellingen.

budget 2008: 2.920 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.900 budget 2009: 1.398

Burger-Dominicus Fonds Het financieel ondersteunen van professionele Nederlandse dansers voor het volgen van een aanvullende studie in binnen- en/of buitenland als vervolg op een dansopleiding in Nederland, en aan projecten ter bevordering van de danskunst in Nederland in het algemeen.

budget 2008: 5.719 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 8.839

Buziau Geesink Fonds Het financieel ondersteunen van projecten van kleine of particuliere musea met een landelijke uitstraling.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.500

Carla Dobbelman Fonds Het stimuleren van de vorming op het terrein van de beeldende kunst, bij voorkeur door het ondersteunen van projecten in Amsterdam gericht op kinderen en jongeren.

Indien geen project in aanmerking komt: Het verlenen van beurzen aan jonge talentvolle musici en beeldend kunstenaars om zich elders verder te ontwikkelen.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.500

Carolus Magnus Fonds Het financieel ondersteunen van uitzonderlijk begaafde wetenschappers en kunstenaars, teneinde hen in staat te stellen hun talent te verdiepen.

budget 2008: 70.682 vrijval 2008: 21.035 toewijzingen 2008: 57.500 budget 2009: 85.378

Catrien Venverloo Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de klassieke muziek van amateur ensembles en -symfonieorkesten in Zuid-Holland.

budget 2008: 10.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 15.000

Chagall Fonds Het verlenen van studiebeurzen aan beeldend kunstenaars voor het volgen van cursussen aan gerenommeerde opleidingsinstituten voor beeldende kunst in het buitenland.

budget 2008: 2.697 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 7.572

Christiaan G. van Anrooij Fonds Het financieel ondersteunen van jonge wetenschappers ten behoeve van onderzoek naar de geschiedenis van Indonesië 1600-1963, alsmede het financieel ondersteunen van projecten op dit terrein.

budget 2008: 3.750 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 7.018

Clara Haskil Fonds Het financieel ondersteunen van (forte)pianisten in hun verdere ontwikkeling, zowel solistisch als in kamermuziekverband. Bij onvoldoende aanvragen kunnen alle kamermuziekensembles in aanmerking komen voor financiële ondersteuning, evenals projecten die de ontwikkeling van de kamermuziek ten doel hebben.

budget 2008: 8.788 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.000 budget 2009: 7.651

Cohen Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van klassieke muziek, beeldende kunst en ballet.

budget 2008: 3.593 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.500 budget 2009: 3.342

Cornelis Fop Smit Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van onroerende monumenten in de provincies Zuid-Holland en Zeeland en van varende monumenten in Nederland.

budget 2008: 53.308 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 53.000 budget 2009: 28.032

CultuurAmateur Fonds Brabant Het financieel ondersteunen van samenwerkingsprojecten van vrijwilligersorganisaties, werkzaam in de cultuur in de provincie Noord-Brabant, elk met eenzelfde bedrag.

budget 2008: 14.460 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 56.600 budget 2009: 72.860

Dames Tiemersma Fonds A. Het stimuleren, begeleiden, doen opleiden van jongeren in de leeftijd van tien tot dertig jaar, die: 1. Een opleiding willen volgen in de muziek danwel 2. Een opleiding willen volgend in textiele vormgeving, in de ruimste zin des woords.

B. Het suppleren van organisaties, instituten, scholen, academies en dergelijke, die zich bezighouden met de sub A. genoemde opleidingen, alles ook weer in de ruimste zin des woords genomen.

budget 2008: 78.859 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 19.570 budget 2009: 83.767

D/M Fonds Het financieel ondersteunen van initiatieven en projecten die goed stemmen taalgebruik stimuleren in situaties van opvoeding, onderwijs en kunstbeoefening.

budget 2008: 55.036 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 55.000 budget 2009: 11.141

De Bander Fonds Het financieel ondersteunen van projecten in de regio Leiden en omringende gemeenten, bij voorkeur op cultuureducatief gebied en/of met betrekking tot het cultuurbehoud.

budget 2008: 8.201 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.000 budget 2009: 4.697

De Bijl Nacheinus Fonds Het stimuleren van natuurbehoud en monumentenzorg bij voorkeur in Amsterdam en omgeving.

budget 2008: 10.800 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 10.645

De By-van der Heyden Fonds Het financieel ondersteunen van beeldhouwers teneinde hen in staat te stellen hun talent te verdiepen en hun werk in het buitenland uit te dragen.

budget 2008: 3.252 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.000 budget 2009: 3.038

De Zes Bannen van Waterland Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de cultuur en het natuurbehoud in de zes bannen van Waterland.

budget 2008: 5.981 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.900 budget 2009: 1.846

D.G. en R.W. van Eck Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle musici, bij voorkeur organisten en dirigenten, voor het volgen van een aanvullende studie of voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau.

budget 2008: 8.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.450 budget 2009: 5.050

Dick Meys Fonds Het financieel ondersteunen van vervolgoopleidingen en vervolgonderzoek op het gebied van de economie (in ruime zin).

budget 2008: 8.362 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 7.500 budget 2009: 7.614

Dijkstra-van Doorn Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van het restaureren en/of conserveren, raadplegen en/of archiveren van historisch waardevolle geschriften.

budget 2008: 7.439 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 11.313

Dijkstra-Visser Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle blaasinstrumentalisten met name fluitisten, voor het volgen van een (aanvullende) studie in Nederland of in het buitenland en/of voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau. Daarnaast kunnen projecten voor (kleine) blaasensembles voor een bijdrage in aanmerking komen.

budget 2008: 2.413 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.400 budget 2009: 2.421

Drs. Henri Roovers Fonds Het financieel ondersteunen van (professionele) organisaties voor het volgen van een studie of aanvullende studie in brede zin in binnen- of buitenland.

budget 2008: 8.484 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 9.745

Dorrie Stoop Fonds Het financieel ondersteunen van jonge, talentvolle musici voor het volgen van een aanvullende studie in Nederland of in het buitenland.

budget 2008: 21.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 21.350 budget 2009: 20.650

Egbert Kunst Fonds Het financieel ondersteunen van bijzondere projecten op het gebied van de fotografie.

budget 2008: 6.989 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 7.000 budget 2009: 5.899

Eggink-Den Daas Fonds Het financieel ondersteunen van restauraties van officiële rijksmonumenten in de Gelderse Achterhoek.

budget 2008: 7.196 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 7.000 budget 2009: 6.456

Eigenheimer Fonds Het ondersteunen van het cultureel erfgoed en de podiumkunsten in Noord-Groningen.

budget 2008: 2.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 2.000

Elco Brinkman Fonds Financiële ondersteuning voor de instandhouding van objecten en projecten die exemplarisch zijn voor de Nederlandse cultuur, bij voorkeur in de provincie Zuid-Holland.

budget 2008: 3.866 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.000 budget 2009: 3.168

Elisabeth Kinder Fonds Het financieel ondersteunen van studie en onderzoek op het terrein van de wetenschap betreffende het welzijn van jonge kinderen.

budget 2008: 10.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 15.000

Elise van Weede Fonds Het stimuleren van de muzikale ontwikkeling van kinderen (tot 16 jaar) met een maatschappelijke of financiële achterstand, door middel van het financieel ondersteunen van rechtspersonen die werkzaam zijn op dat gebied.

budget 2008: 4.767 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.700 budget 2009: 4.623

Engbertha Loman Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle musici, met name violisten en cellisten voor het volgen van een (aanvullende) studie in Nederland of in het buitenland en/of voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau.

budget 2008: 11.419 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 11.400 budget 2009: 9.800

Engelbert van Bevervoorde-van Heyst Fonds Het financieel ondersteunen van archiefonderzoek, waarbij voorkeur wordt gegeven aan genealogische projecten, alsmede het openbaar maken van dergelijk onderzoek en het ondersteunen van projecten die de familiegeschiedenissen van Nederlands-Indië tot onderwerp hebben.

budget 2008: 10.164 vrijval 2008: 5.500 toewijzingen 2008: 10.150 budget 2009: 13.205

Erica Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland.

budget 2008: 57.453 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 57.100 budget 2009: 53.229

Erik en Hans de Vries-Snoek Fonds Het financieel ondersteunen van documentairemakers en dansers voor een vervolgstudie in het buitenland.

budget 2008: 14.369 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 18.263

Feteris-Oosterbaan Fonds Het stimuleren van muziekbeoefening in de regio's Kampen, Noord-Veluwe en Noord-West Overijssel.

budget 2008: 9.114 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 9.100 budget 2009: 6.889

Flora Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland waarbij voorrang wordt verleend aan initiatieven die de instandhouding en stimulering van de natuurlijke flora beogen.

budget 2008: 10.433 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 11.000 budget 2009: 8.568

Fonds Angela E. Het financieel ondersteunen van jonge uitvoerende musici.

budget 2008: 2.804 vrijval 2008: 2.500 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 1.806

Fonds Charlotte Köhler Prijzen Het verlenen van prijzen aan jong talent op het gebied van theater, dans, scenografie, beeldende kunst, architectuur en vormgeving.

budget 2008: 29.404 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 29.404 budget 2009: 25.624

Fonds Goudvis Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van kunst en cultuur in Nederland.

budget 2008: 105.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 105.000 budget 2009: 100.000

Fonds Henri Fock Het financieel ondersteunen van professionele uitvoerende musici voor het volgen van een aanvullende studie in binnen- en/of buitenland.

budget 2008: 23.113 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 23.100 budget 2009: 14.599

Fonds voor Kleinschalige Projecten Natuureducatie Het financieel ondersteunen van educatieve projecten op het gebied van natuurbehoud.

budget 2008: 1.839 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.800 budget 2009: 1.577

Fonds Jong Talent Het verlenen van beurzen en startstipendia aan jonge, begaafde professionele musici (uitvoerend en scheppend op het terrein van de klassieke muziek) en beeldende kunstenaars, teneinde hen in staat te stellen hun talent te verdiepen.

budget 2008: 47.520 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 45.700 budget 2009: 41.820

Fonds Kruitlaan Het financieel ondersteunen van jong talent op het terrein van de beeldende kunst, bij voorkeur mode.

budget 2008: 25.076 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 20.000 budget 2009: 13.836

Fonds voor Numismatiek Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van Nederlandse munt- en penningkunde, of bij onvoldoende aanvragen op dit terrein, aan projecten op het gebied van wetenschap of beeldende kunst.

budget 2008: 3.693 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 5.205

Fonds Vijfhonderdtien Het behoud van voorwerpen van geschiedenis en kunst van bijzondere culturele waarde, die in hun oorspronkelijke context, in situ, worden bewaard en beheerd.

budget 2008: 200.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 100.000 budget 2009: 300.000

Fonds Wim Choufour Het financieel ondersteunen van violisten en cellisten voor het volgen van een studie in binnen- of buitenland (geen masterclasses).

budget 2008: 6.333 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 6.300 budget 2009: 5.243

Fontein Tuynhout Fonds Het financieel ondersteunen en het stimuleren van het componeren van verschillende soorten muziek in Nederland door, zo mogelijk jaarlijks, een bijzondere compositie van een Nederlandse componist te bekronen.

budget 2008: 2.053 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 1.358

Ger Jansen Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van natuurbehoud in Drenthe bij voorkeur voor het instandhouden van natuurgebieden.

budget 2008: 17.098 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 17.000 budget 2009: 14.998

Gerard Hordijk Fonds Het verstrekken van beurzen aan Nederlandse kunstenaars voor een reis naar een bestemming waarmee het werk van de kunstenaar een aantoonbare relatie heeft.

budget 2008: 3.303 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.000 budget 2009: 3.015

Grace van Heerwaarden Fonds Het stimuleren van vocale klassieke muziekbeoefening in Friesland door het verlenen van financiële steun aan individuen, koren en betrokken instellingen.

budget 2008: 2.205 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 2.417

Gulberg Fonds Het financieel ondersteunen van jonge musici voor een vervolgoopleiding of masterclass op het gebied van de klassieke muziek en het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de klassieke kamermuziek of kameropera.
budget 2008: 10.000 vrijval 2008: 1.399 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 11.399

Gusta Bruijn-Koch Fonds Het financieel ondersteunen van jonge musici, bij voorkeur pianisten, voor studiereizen, masterclasses, verbetering van hun instrument en voor overige projecten die bijdragen aan hun ontwikkeling als musicus. Daarnaast kunnen projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van jonge musici in het algemeen financieel ondersteund worden.
budget 2008: 5.296 vrijval 2008: 5.000 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 3.759

Hagana Juventus Musica Fonds Het financieel ondersteunen van projecten voor jongeren met als doel het bevorderen, stimuleren en ontplooiën van muzikale activiteiten in de regio Haaglanden.
budget 2008: 15.871 vrijval 2008: 2.500 toewijzingen 2008: 15.500 budget 2009: 13.488

Han en Rosa Dunk-Samehtini Fonds Het verstrekken van beurzen aan jonge getalenteerde musici.
budget 2008: 2.389 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.300 budget 2009: 2.119

Helena Vrucht Fonds Het ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbeschoud en landschapsontwikkeling bij voorkeur in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Daarnaast onderzoek, publicaties en symposia die betrekking hebben op de verhouding tussen cultuur, religie en economie.
budget 2008: 64.210 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 63.600 budget 2009: 56.845

Hendrika Mourik Fonds Het verlenen van financiële bijdragen ter stimulering van talentvolle mensen voor een vervolgoopleiding of onderzoek in het bijzonder op het raakvlak van hoger onderwijs en ambacht.
budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 5.000

Henk Jan van den Berg Fonds Het stimuleren van amateuristische muziekbeoefening op het platteland van Overijssel.
budget 2008: 2.114 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.750 budget 2009: 1.689

Henny de Vries Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle musici voor het volgen van een aanvullende studie in Nederland of in het buitenland en/of voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau.
budget 2008: 9.057 vrijval 2008: 537 toewijzingen 2008: 9.050 budget 2009: 8.104

Henry F. Benkemper Fonds Het financieel ondersteunen van jong talent op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, met een voorkeur voor restauratoren in brede zin.
budget 2008: 1.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 3.000

Het Anker Fonds Het financieel ondersteunen van publicaties op het terrein van (cultuur) geschiedenis.
budget 2008: 10.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 15.000

Honselersdijk Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van monumentenzorg en natuurbeschoud.
budget 2008: 10.170 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 8.966

Hugo van Win Glasfonds Het stimuleren van glaskunst in Nederland door het verlenen van stipendia aan jonge kunstenaars, het ter beschikking stellen van aankoopsubsidies voor zowel werk van jonge glaskunstenaars, als voor glaskunstobjecten uit de periode 1850-1940 en het financieel bijdragen aan publicaties over glaskunst.
budget 2008: 85.064 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 85.382 budget 2009: 31.750

Ina van Doormaal Fonds Het financieel ondersteunen van professionele beeldend kunstenaars voor het volgen van een aanvullende studie of stage in binnen- of buitenland of voor het maken van oriënterende op de beroepspraktijk gerichte studiereizen.
budget 2008: 1.735 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 1.738

Ingwersen Bax Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van het orgel in Nederland.
budget 2008: 12.926 vrijval 2008: 3.700 toewijzingen 2008: 12.900 budget 2009: 15.615

Jan Vogel Fonds Het bevorderen van het ten gehore brengen van werken van Jan Vogel en van projecten betreffende de muziek als onderdeel van de kleinkunst.
budget 2008: 17.675 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 17.000 budget 2009: 17.147

J. en A. Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de monumentenzorg in Barendrecht en Dordrecht.
budget 2008: 2.896 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 7.032

J.H.O. Montauban-Ballintijn Fonds Het financieel ondersteunen van jonge talentvolle musici.
budget 2008: 4.922 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.900 budget 2009: 3.672

J.W. Strengers Frankfort Fonds Het financieel ondersteunen van onderzoek naar, publicatie over en restauratie van mechanische muziekinstrumenten.
budget 2008: 8.459 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.400 budget 2009: 3.651

Jaap en Eleonora de Kort Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van dorpskerken in de regio Zuid-Oost Utrecht.

budget 2008: 3.969 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.000 budget 2009: 3.151

Jacob Claij Fonds Monumentenzorg ten behoeve van bouwkundige projecten te Amsterdam, Utrecht en Haarlem.

budget 2008: 15.038 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 15.000 budget 2009: 14.130

Jacob van Zijverden Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland door de bevordering en ondersteuning van de ecologische landbouw en veeteelt in de ruimste zin.

budget 2008: 769 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 2.253

Jacoba Fonds Het financieel ondersteunen van de professionele ontwikkeling van talentvolle jonge mensen op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, met een voorkeur voor musici.

budget 2008: 1.515 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 1.648

Jan en Tina Huizinga Fonds Het stimuleren van de muzikale ontwikkeling van talentvolle jazzmusici die een saxofoon of klarinet bespelen en talentvolle klassieke musici die een piano bespelen dan wel vocalist zijn.

budget 2008: 50.437 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 50.300 budget 2009: 47.264

Jeanne Kruijver Fonds Het financieel ondersteunen van educatieve projecten op het terrein van de amateur podiumkunsten in Zuid-Kennemerland.

budget 2008: 8.650 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 13.650

Jan Meester Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van mobiel erfgoed met een voorkeur voor rollend materieel, in het bijzonder voor stoomlocomotieven.

budget 2008: 12.347 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 15.651

Jeltje Uilenberg-Bokma Fonds Het stimuleren van het Nederlandstalig cabaret door het verstrekken van studiebeurzen en/of anderszins bieden van financiële ondersteuning aan veelbelovend cabarettalent.

budget 2008: 15.049 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 15.000 budget 2009: 12.746

Jennie Vrieling Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de cultuur en het natuurbehoud in de voormalige gemeente Vries.

budget 2008: 44.285 vrijval 2008: 4.583 toewijzingen 2008: 21.650 budget 2009: 60.183

Jo Bergacker Fonds Het behoud van historische tuinen en parken, het doen genezen van zieke monumentale bomen die zich op historische of in cultureel opzicht interessante buitenplaatsen in Nederland bevinden, alsmede tot het doen handhaven van monumentale bomen waar deze zouden verdwijnen indien daartoe geen andere fondsen beschikbaar zijn en al hetgeen daarmee naar het oordeel van het Prins Bernhard Cultuurfonds verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

budget 2008: 35.617 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 25.000 budget 2009: 36.644

Jo de Groot Fonds Het bevorderen van het muziekonderwijs en de muzikale vorming van jongeren in de gemeente Bloemendaal.

budget 2008: 17.703 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 6.000 budget 2009: 20.359

Johan J. Smit's Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van varend erfgoed. Tevens het financieel ondersteunen van (educatieve) projecten op het gebied van jazz/geïmproviseerde muziek en klassieke muziek.

budget 2008: 38.941 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 20.000 budget 2009: 55.555

Jonge Musici Fonds Het financieel ondersteunen van jonge uitvoerende musici.

budget 2008: 80.351 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 80.100 budget 2009: 58.577

Jongsma Restauratie Fonds Het financieel ondersteunen van restauratie op het gebied van monumentenzorg van panden met (oorspronkelijk) een woonfunctie, inclusief bijbehorende inrichting en tuinen.

Daarnaast de restauratie van boeken, handschriften en textiel in museale collecties.

budget 2008: 3.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.000 budget 2009: 3.000

Josine de Bruyn Kops Fonds Het financieel ondersteunen van vrouwelijke beeldend kunstenaars tot 40 jaar.

budget 2008: 1.894 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 1.545

Juncus Porzana Delichon Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland.

budget 2008: 1.886 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.800 budget 2009: 1.587

Kirchheiner-Galatius Fonds Het financieel ondersteunen van culturele projecten waarmee de contacten tussen Nederland en Denemarken worden gestimuleerd, alsmede steun aan wetenschappelijk onderzoek dat de relatie tussen Nederland en Denemarken tot onderwerp heeft.

budget 2008: 5.573 vrijval 2008: 1.500 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 9.298

Klok Korsmit Tacke Fonds Het financieel ondersteunen van projecten en talent op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, met een voorkeur voor talent op het terrein van kanker- en dementieonderzoek.

Budget 2008: 3.000 Vrijval 2008: 0 Toewijzingen 2008: 3.000 Budget 2009: 3.000

Knecht-Drenth Fonds Het financieel ondersteunen van Europese musea buiten Nederland ten behoeve van de aankoop van contemporaine Nederlandse kunst.
budget 2008: 46.222 vrijval 2008: 124 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 70.946

K.N. Fonds Het financieel ondersteunen van jonge veelbelovende professionele beoefenaars van de podiumkunsten en van projecten met betrekking tot het natuurbehoud.
budget 2008: 5.030 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 1.887

Kolnaar-Mulier Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die de bespeling van historische muziekinstrumenten tot doel hebben. Daarnaast het financieel ondersteunen van musici die historische instrumenten bespelen.
budget 2008: 700 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 700 budget 2009: 978

Korinthiërs Fonds Het financieel ondersteunen van activiteiten op het gebied van de cultuur in Nederland.
budget 2008: 25.442 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 24.500 budget 2009: 20.942

Kracht Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van molens en varend erfgoed.
budget 2008: 10.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 10.000

Kuitse Fonds Het verlenen van financiële bijdragen ter stimulering van talentvolle jonge mensen op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, bij voorkeur op het gebied van de geneeskunde. De voorkeur gaat uit naar talent dat afkomstig is uit een van de drie noordelijke provincies.
budget 2008: 18.408 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 18.000 budget 2009: 17.843

Laurent en Carla van Vugt Bennebroek Fonds Het financieel ondersteunen van projecten voor talentvolle jongeren op het gebied van de klassieke muziek in ruime zin en het financieel ondersteunen van talentvolle jongeren voor het volgen van bijzondere projecten op het gebied van de klassieke muziek tijdens hun vooropleiding.
budget 2008: 1.627 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.200 budget 2009: 1.811

Lindenwey Fonds Het ondersteunen en bevorderen van kunst- en cultuureducatie voor met name achtergestelde kinderen conform de doelstelling van het Prins Bernhard Cultuurfonds.
budget 2008: 120.881 vrijval 2008: 15.000 toewijzingen 2008: 112.500 budget 2009: 128.761

Ludo Pieters Gastschrijver Fonds Het financieel ondersteunen van het verblijf van een buitenlandse schrijver of dichter gedurende een geheel of gedeelte van een academisch jaar aan een van de universiteiten in Nederland.
budget 2008: 16.803 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 16.800 budget 2009: 10.626

Lotharius Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van kunst- en cultuureducatie in Noord-Brabant.
budget 2008: 824 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 2.485

Maaïke Helena de Gaaij Reisfonds Het financieel ondersteunen van optredens van amateurgezelschappen (muziek en theater) tijdens manifestaties in het buitenland en het financieel ondersteunen van onderzoek in het buitenland door amateuronderzoekers.
budget 2008: 15.717 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 15.700 budget 2009: 15.272

Madelief Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds ten behoeve van mensen met een lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicap.
budget 2008: 1.786 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.700 budget 2009: 1.588

Mady Saks Fonds Het financieel ondersteunen van documentairemakers voor de ontwikkeling van een documentaire over beeldende kunst, muziek, dans of architectuur.
budget 2008: 24.897 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 48.869

Magnus-Menko Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle musici, bij voorkeur fluitisten voor een vervolgoopleiding of voor de aanschaf van een passend instrument. Daarnaast het financieel ondersteunen van projecten van professionele- en amateur (fluit) ensembles met een landelijke uitstraling, in het bijzonder voor een compositieopdracht.
budget 2008: 1.602 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.600 budget 2009: 1.398

Maria Antonia van der Elburg-Schuddebeurs Fonds Het financieel ondersteunen van jong talent voor een vervolgoopleiding in binnen- of buitenland met een voorkeur voor terreinen waarop wetenschap en ambacht elkaar aanvullen, zoals restauraties of instrumentenbouw.
budget 2008: 1.188 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 2.655

Margarethe Petronella Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van beeldende kunst en kunstnijverheid in Nederland.
budget 2008: 7.923 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 14.855

Margit Widlund Fonds Een financiële bijdrage aan jonge zangeressen ten behoeve van studiereizen, masterclasses en overige activiteiten in binnen- en buitenland, die hun vocale ontwikkeling bevorderen.
budget 2008: 2.550 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 4.050

	Maria de Leijer Fonds Het financieel ondersteunen van in de provincie Noord-Brabant te realiseren projecten op het gebied van de klassieke muziek en kunst.			
	budget 2008: 5.043	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 5.000	budget 2009: 3.099
	Marke van Streukel/Marke van Berkum Fonds Het stimuleren van natuurbehoud, (rechts)wetenschap en monumentenzorg binnen het grondgebied van de huidige provincie Overijssel.			
	budget 2008: 3.002	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 3.000	budget 2009: 2.582
	Marmara Fonds Het financieel ondersteunen van projecten betreffende de relatie Nederland-Turkije.			
	budget 2008: 64.529	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 64.500	budget 2009: 60.111
	Marten Orges Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de beeldende kunsten en kunstnijverheid uit de negentiende eeuw.			
	budget 2008: 1.670	vrijval 2008: 8.000	toewijzingen 2008: 0	budget 2009: 11.082
	Meens-Luyten Janssen Block Fonds De aankoop, instandhouding en restauratie van kerkelijke en religieuze roerende goederen van (kunst)historisch belang van voor 1950, geworteld in de christelijke (katholieke en protestantse), joodse of islamitische traditie.			
	budget 2008: 56.800	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 56.800	budget 2009: 80.594
	Mehler Fonds Het financieel ondersteunen van bijzondere projecten op het terrein van de actieve muzikale en klassieke (Grieks/Latijnse) vorming in het voortgezet onderwijs (van LBO tot en met Gymnasium).			
	budget 2008: 11.807	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 7.500	budget 2009: 8.923
	Middelbeek Stortenbeker Fonds Het financieel ondersteunen van veelbelovende professionele uitvoerende cellisten voor het volgen van een studie of aanvullende studie in Nederland of daarbuiten en/of voor de aanschaf van een beter instrument.			
	budget 2008: 7.503	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 7.500	budget 2009: 4.786
	Molen Restauratie Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van molens in Nederland.			
	budget 2008: 28.160	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 28.000	budget 2009: 26.672
	Mozart-Wagner Fonds Het stimuleren van de interesse voor de opera en de klassieke muziek, waarbij expliciet de nadruk ligt op de werken van Mozart, Wagner, Mahler en Richard Strauss.			
	budget 2008: 2.632	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 2.500	budget 2009: 2.613
	Mr C.R.C. Wijckerheld Bisdom Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die van belang zijn voor de rechtswetenschap en de beoefening van het recht in Nederland.			
	budget 2008: 1.667	vrijval 2008: 0	toewijzingen 2008: 1.600	budget 2009: 1.339

PROJECT # 09

Ontgronden: bezint
eer ge begint

Project Onderzoek en rapport '20 jaar ontgronden voor natuur op zandgronden' door Renée M. Bekker, in 2008 uitgebracht door de Rijksuniversiteit Groningen op initiatief van De Landschappen in De Bilt en het Cultuurfonds.

Bedrag € 125.500 in 2004 en 2006, mede dankzij het Röpcke-Wynia Fonds en het Robert Persman Fonds

Motivering in aanvraag De twaalf provinciale Landschappen, verenigd in samenwerkingsverband De Landschappen in De Bilt, hebben behoefte aan meer kennis over het ontgronden van voormalige landbouwgebieden. Van deze natuurbeheersmaatregel wordt veel heil verwacht bij het tegengaan van schade door overbemesting en verdroging en bij het laten herstellen van vroeger voorkomende plantengemeenschappen. Naar de resultaten is vooralsnog nauwelijks structureel onderzoek gedaan.

Motivering toekenning Het Cultuurfonds steunt de provinciale Landschappen vaak om natuurgebieden te kopen en voor natuurontwikkeling. Financiering van onderzoek naar beheersmaatregelen ligt minder voor de hand. Onze voorkeur gaat uit naar projecten waarvan een breed publiek direct profijt trekt. Toch is besloten flink in dit initiatief te investeren. Ontgronden is van belang voor de Ecologische Hoofdstructuur, de megaoperatie om voor eenieder achteruitgang van natuuroppervlak te keren en 150.000 hectare nieuwe natuur te realiseren in de periode 1990-2018.

Ontgronden: bezint eer ge begint

In Nederland moet meer natuur komen. En daarom wordt er sinds twintig jaar ontgrond. Op de plaatsen waar boeren landbouw bedreven, wordt grond afgegraven en kunnen flora en fauna hun gang gaan. Ecoloog Renée Bekker deed onderzoek naar het nut ervan.

Ze heeft moeten constateren dat er (nog) veel niet goed verloopt in het proces van ontgronden. En die constatering heeft inmiddels een flinke discussie doen oplaaien. “Ik had zojuist Llink aan de lijn, de vPRO belde, vakbladen zoeken contact. Leuk dat er nu zoveel aandacht voor het ontgronden is!” Eerst maar eens terug naar de basis. Want waarom wordt er ontgrond? Op een bankje in de tuin van het Biologisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen vertelt Bekker: “Eén van de doelstellingen van het Natuurbeleidsplan in 1990 is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS): losse natuureservaatjes die met elkaar in verbinding moeten komen te staan. Zodat planten en dieren contact met elkaar kunnen leggen en soorten niet uitsterven.” Om de EHS te realiseren moet er in de periode tussen 1990 en 2018 150.000 hectare nieuwe natuur bij komen. Vanaf 1990 wordt daartoe landbouwgrond aangekocht en ontgrond. Dat wil zeggen dat grote graafmachines minimaal 20 centimeter en soms wel een meter van de bodem weghalen. “En de bedoeling is dat er op die plekken interessante, oogstrelende flora en fauna komen.”

Zwaar bemest Dat is de bedoeling, de realiteit is vaak anders. De uitkomsten van Bekkers driejarige Groningse onderzoek zijn best onrustbarend. Het begon al met de start van het onderzoek, toen de ecoloog wilde weten waar er in Nederland in de afgelopen twintig jaar is ontgrond en hoe dat is gegaan. “De drie grote natuurbeheerorganisaties van Nederland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de provinciale Landschappen, bleken geen kant en klare overzichten van de locaties te hebben. Dus moest ik zelf de terreinen gaan bezoeken.” Ze trok haar rubberlaarzen aan en bezocht 42 ontgronde gebieden, zandgronden in het oosten van Nederland. Die zijn nu allemaal overzichtelijk door Bekker in kaart gebracht. Een andere belangrijke constatering die uit het onderzoek voortkwam was dat het ontgronden zelf vaak niet op de juiste manier gebeurt. Bekker legt uit: “In Nederland wordt enorm intensief geboerd, waardoor de grond zwaar

is bemest. Als je wilt dat er mooie planten gaan groeien, dan moet je iets aan dat bemestingsniveau doen. Een van de mogelijkheden is ontgronden, door de bovenlaag van de bodem weg te nemen.” Maar dat is niet eenvoudig. “Vaak wordt er niet genoeg afgegraven. En dan zijn de snelle jongens van de natuur er als eerste bij. Die overwoekeren de langzaam groeiende, gewilde, planten. Je ziet dus op veel ontgronde gebieden dezelfde plantensoorten terug: grassen, sprietten of bijvoorbeeld distels. Een eentonig schouwspel.”

Handje helpen Renée Bekker reikt in haar onderzoek een oplossing aan. “Er zou van tevoren een degelijk bodemonderzoek uitgevoerd moeten worden. Zodat je weet tot hoever de mest reikt. Helaas zijn bodemanalyses nogal kostbaar en de begrotingen krap. De natuurbeheerders zitten in een spagaat: ze willen wel maar ze kunnen niet.” De onderzoeker pleit verder voor vervolgbeheer in de ontgronde gebieden. Wat haar betreft mag de natuur best een handje geholpen worden. Bijvoorbeeld door, na het ontgronden, zaden van de gewenste vegetatie aan te brengen. “Waarom niet? Ontgronden is al een enorm grove ingreep, dan kun je in het stadium erna ook beter ingrijpen.” Maar het ligt allemaal heel gevoelig. “De tendens is: handen af van de natuur. Maar waarom de boel niet helpen zodat je al die rottige sprietsoorten niet krijgt? De natuur zou minder leuk zijn als er is ingezaaid. Hoezo? We genieten nu toch ook van de ooievaars die jaren geleden kunstmatig zijn uitgezet? Soms kan de natuur het niet zelf oplossen in de korte tijd die we haar geven.” Gelukkig kan Bekker vertellen dat er ontgronde gebieden zijn waar het wél goed gaat. Zoals Grevenmaat in Twente, vlakbij de grens van Duitsland. Omdat de bodem daar goed is hersteld door het ontgronden, groeien er interessante planten. “Het gaat nu sowieso veel beter met het ontgronden dan twintig jaar geleden. De hoeveelheid natuur is duidelijk toegenomen en een aantal soorten heeft hiervan geprofiteerd. Niet alleen planten maar ook dieren, zoals diverse vlindersoorten, amfibieën en reptielen.” Maar haar motto blijft: bezint eer ge begint. “Ontgronden is duur en ingrijpend, en is risicovol zonder gedegen vooronderzoek en vervolgbeheer.”

Mr. J.G. Hoogland Fonds Het financieel ondersteunen van projecten in Nederland op het gebied van de Nederlandse taal, bij voorkeur ten behoeve van jongeren, en het bevorderen van het kennismaken van poëzie door jongeren.
budget 2008: 5.141 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 1.390

Mr. Jan Willem Baerveldt Fonds Het financieel ondersteunen van projecten en objecten op het gebied van de monumentenzorg in Noord- en Zuid-Holland, met uitzondering van kerkgebouwen.
budget 2008: 1.535 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 1.333

Mr. Laurens Takken Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurontwikkeling en natuurbehoud in Nederland, met een voorkeur voor Gelderland.
budget 2008: 5.940 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 11.807

Mr. W.F. Sikman Fonds Het financieel ondersteunen van jonge, professionele musici, bij voorkeur dirigenten met het diploma uitvoerend musicus, voor het mogelijk maken van studiereizen, masterclasses en overige activiteiten in binnen- en buitenland.
budget 2008: 2.875 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 2.359

Muziekstudiefonds voor Drenthe en Overijssel Het financieel ondersteunen van projecten ter bevordering van de beoefening en de uitvoering van klassieke muziek in Drenthe en Overijssel.
budget 2008: 1.797 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.790 budget 2009: 1.572

Netty van Doorn Fonds Het financieel ondersteunen van activiteiten en projecten die het bevorderen van kennis voor het ontwerpen, vormgeven, vervaardigen en tentoonstellen van zowel hedendaagse als antieke kledingstukken in de ruimst mogelijke zin tot doel hebben.
budget 2008: 1.275 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 3.492

Niemans-Schootemeijer Fonds Het verlenen van financiële bijdragen ter stimulering van talentvolle jonge mensen op het werkteerterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds, waaronder tevens wordt begrepen geneeskunde en techniek.
budget 2008: 18.172 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 17.500 budget 2009: 13.022

Nieske Fonds Financieel ondersteunen van museale projecten op het gebied van schilderkunst, beeldhouwkunst en keramiek.
budget 2008: 26.516 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 26.500 budget 2009: 23.404

Nora Baart Fonds Ter bevordering van de beoefening van de klassieke muziek.
budget 2008: 15.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 15.000 budget 2009: 4.902

Norg Fonds Het financieel ondersteunen van wetenschappers op het gebied van economie en/of geschiedenis.

budget 2008: 1.688 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.500 budget 2009: 2.144

Oscar en Ale Fonds Het financieel ondersteunen van jonge musici en jonge beeldend kunstenaars.

budget 2008: 1.990 vrijval 2008: 240 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 1.891

Osieck-Winkelman Fonds Het behoud van cultuurmonumenten in Nederland. Het behoud van groene monumenten in Nederland.

budget 2008: 5.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 5.000

Pacific Fonds Het financieel ondersteunen van individueel wetenschappelijk onderzoek hetzij in het buitenland hetzij in Nederland op het gebied van de letteren en de sociale wetenschappen met betrekking tot Oceanië.

budget 2008: 44.265 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 15.000 budget 2009: 42.748

Palet Fonds Het financieel ondersteunen van projecten voor amateurs op het terrein van de beeldende kunst in Gelderland.

budget 2008: 2.900 vrijval 2008: 1.350 toewijzingen 2008: 1.000 budget 2008: 5.250

Par Terra Fonds Het financieel ondersteunen van cultuur en natuurbehoud in Nederland.

budget 2008: 13.473 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 13.400 budget 2009: 12.166

Patijn-Stroink Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de podiumkunsten door en/of voor groepen die de culturele diversiteit van de Nederlandse samenleving weerspiegelen.

budget 2008: 16.503 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 16.500 budget 2009: 14.324

Paul Christiaan van Westering Fonds Het financieel ondersteunen van componisten, zangers en blazers voor het volgen van een studie in binnen- en buitenland.

budget 2008: 2.576 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 1.497

Paul Hermann Fonds Het financieel ondersteunen van jonge cellisten voor het volgen van studie of aanvullende studie in Nederland of daarbuiten.

budget 2008: 4.253 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.200 budget 2009: 3.799

Paul van Hoorn Fonds Ten behoeve van flora- en faunabescherming in Nederland.

budget 2008: 7.738 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 7.700 budget 2009: 7.362

Peter Paul Peterich Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de Nederlandse letterkunde, in het bijzonder de poëzie, en van in Nederland werkzame beeldend kunstenaars. Indien in enig jaar onvoldoende aanvragen op dit gebied worden gedaan, kan het fonds worden aangewend voor activiteiten op het gebied van de beeldende kunst.

budget 2008: 105.516 vrijval 2008: 9.585 toewijzingen 2008: 92.400 budget 2009: 97.701

Petronella Andriessen Fonds Het financieel ondersteunen van professionele uitvoerende musici, voor het volgen van een (aanvullende) studie in binnen- en/of buitenland, speciaal op het gebied van piano, orgel, viool of fluit.

budget 2008: 43.982 vrijval 2008: 572 toewijzingen 2008: 43.900 budget 2009: 19.274

Pfältzer-Birnie Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van het natuurbehoud en de monumentenzorg.

budget 2008: 29.573 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 29.000 budget 2009: 26.485

PiBor Fonds Ondersteunen van cultuurhistorische projecten met betrekking tot de periode voor 1940 in Zuid-Holland, met een voorkeur voor projecten in de Alblasserwaard.

budget 2008: 3.908 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 3.541

Piet Boxem Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het werkterrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds ten behoeve van verstandelijk gehandicapten.

budget 2008: 2.184 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 1.563

Pieter Beijer Fonds Het ondersteunen van vervolgstudie en/of onderzoek op het gebied van de geesteswetenschap en daarnaast chemie, natuurkunde en de sociale verzekering. Ook onderzoek in het algemeen op het gebied van cultuur en natuurbehoud kan ondersteund worden.

budget 2008: 4.121 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.000 budget 2009: 3.438

Piso Kuperus Waterwerken Fonds Het financieel ondersteunen van het restaureren van monumentale waterwerken in Nederland.

budget 2008: 11.738 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 11.000 budget 2009: 10.998

Pos Karemaker Fonds Het verlenen van financiële bijdragen ter stimulering van talentvolle jonge mensen voor een vervolgopleiding op het terrein van klassieke muziek, dans, restauraties of instrumentenbouw en dergelijke, en voor jonge musici voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau.

budget 2008: 2.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 2.000

Prof.dr. F.E.J. Kruseman Aretz Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de geschiedenis van de techniek, in het bijzonder op het terrein van de ontwikkeling van de informatica en de bijbehorende apparatuur.
budget 2008: 2.450 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.400 budget 2009: 2.832

Prinsenhaven Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van muziek in Nederland, waarbij gedacht kan worden aan tal van projecten, variërend van muziekinducatie voor kinderen tot een bijdrage aan bijzondere concerten of festivals.
budget 2008: 7.142 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 6.600 budget 2009: 6.782

Pronk Visser Fonds Het stimuleren van genealogie en heraldiek in Nederland, waar- onder ook wordt begrepen onderzoek naar hand/huismerken.
budget 2008: 5.509 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.500 budget 2009: 4.415

Publicatiefonds Zeeland Om publicaties mogelijk te maken op het gebied van Zeeuwse cultuur- en natuurhistorie, gericht op een breed publiek en bij voorkeur uitgebracht door Zeeuwse uitgevers. Wetenschappelijke en literaire uitgaven vallen buiten de doel- stelling.
budget 2008: 32.925 vrijval 2008: 295 toewijzingen 2008: 15.000 budget 2009: 38.220

R.O. van Gennep Fonds Het financieel ondersteunen van oorspronkelijke publicaties in de Nederlandse taal en fotoboeken die betrekking hebben op maatschappelijke en/ of culturele ontwikkelingen.
budget 2008: 40.348 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.000 budget 2009: 46.786

Regulus Fonds Het financieel ondersteunen van educatieve projecten op het gebied van natuurbehoud en publicaties op het gehele werkteerrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds.
budget 2008: 7.971 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 7.900 budget 2009: 6.915

Reiman-de Bas Fonds Het financieel ondersteunen van onderzoek in het buitenland op het gebied van de (kunst)geschiedenis, de archeologie, de museologie en de filo- sofie, waaronder ook voorbereidend onderzoek wordt begrepen in verband met een daaropvolgend promotieonderzoek.
budget 2008: 36.073 vrijval 2008: 17.865 toewijzingen 2008: 35.000 budget 2009: 48.884

René H. van Bokkum Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het werk- terrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds ten behoeve van en/of door lichamelijk en/of verstandelijk gehandicapten.
budget 2008: 17.115 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 17.000 budget 2009: 14.951

Restauratiefonds Wassenaar Het financieel ondersteunen van projecten op het ge- bied van de monumentenzorg in de gemeente Wassenaar.
budget 2008: 12.353 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 14.687

Robert Persman Fonds Het financieel ondersteunen van projecten ter bevordering van de natuurontwikkeling in Nederland en, bij onvoldoende aanvragen, in Oost-Europa.
budget 2008: 18.072 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 18.000 budget 2009: 16.023

Romke Kalma Fonds Het stimuleren en ondersteunen van jonge musici, met name die geen financiële middelen hebben om in het buitenland een studie te volgen, meer in het bijzonder degenen die een klassieke zangkunstopleiding volgen.
budget 2008: 12.188 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 12.100 budget 2009: 12.423

Röpcke-Wynia Fonds Het verlenen van financiële bijdragen aan het natuurbehoud in Nederland, waaronder het veiligstellen van bestaande of toekomstige natuurter- reinen in Nederland.
budget 2008: 35.091 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 35.000 budget 2009: 30.140

Ruarus Bloemkolk Fonds Getalenteerde Nederlandse musici in staat stellen het voor- hen kwalitatief juiste instrument te bespelen.
budget 2008: 2.203 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.200 budget 2009: 1.759

Rudolf Escher Fonds Het financieel ondersteunen van
- jonge componisten voor het volgen van een studie of masterclass in het buitenland of in Nederland, – projecten waarbij het werk van jonge (Nederlandse) componisten wordt uitgevoerd
- concerten waarbij werken van Rudolf Escher worden uitgevoerd
budget 2008: 2.684 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.400 budget 2009: 3.911

Rudolph en Barbara Hoppenbrouwers Fonds Het verlenen van beurzen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de oogheelkunde en het mogelijk maken van projecten ten behoeve van blinden en slechtienden.
budget 2008: 17.210 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 5.000 budget 2009: 18.450

Russisch Cultuur Fonds Het verlenen van financiële steun aan Russische kunstenaars en Russische in de kunst en cultuur werkzame personen.
budget 2008: 25.136 vrijval 2008: 7.682 toewijzingen 2008: 25.000 budget 2009: 32.818

Scato Gockinga Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de podiumkunsten, met een voorkeur voor het terrein van toneel en kostuums.
budget 2008: 35.967 vrijval 2008: 14.500 toewijzingen 2008: 35.000 budget 2009: 46.362

Scheltema-Breet Natuurfonds Het financieel mogelijk maken van projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland in ruime zin.

budget 2008: 3.327 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.300 budget 2009: 2.935

Schwebsange Fonds Het verlenen van financiële bijdragen aan projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland, waarbij voorrang wordt verleend aan initiatieven met als doel de instandhouding van de natuurlijke flora en het milieu.

budget 2008: 10.002 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 10.000 budget 2009: 6.365

Slingsby van Hoven Fonds Het stimuleren van activiteiten op het gebied van educatie, cultuur en natuurbehoud in Vught en omgeving.

budget 2008: 7.197 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 13.577

Smid-Bijl Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de monumentenzorg in de provincie Groningen, met uitzondering van kerkgebouwen. Groene monumenten en mobiel erfgoed worden hier nadrukkelijk eveneens onder verstaan.

budget 2008: 12.466 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 12.400 budget 2009: 11.481

Sofa Fonds Het financieel ondersteunen van beginnende, professionele meubelontwerpers en meubelmakers, alsmede het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van meubelontwerp in Nederland.

budget 2008: 32.200 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 26.350 budget 2009: 30.850

Sonate Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van de klassieke muziek en het financieel ondersteunen van talentvolle musici voor het volgen van een aanvullende studie in binnen- en/of buitenland.

budget 2008: 16.320 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 16.300 budget 2009: 10.385

Steunfonds Stavoren Het financieel ondersteunen van de cultuur van de Hanzestad Stavoren.

budget 2008: 8.411 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.100 budget 2009: 13.093

Studiefonds voor Nederlandse Violisten Het beschikbaarstellen van de hoofdprijs van het tweejaarlijkse Nationaal Vioolconcours voor een opleiding in het buitenland.

budget 2008: 4.539 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 7.774

Ted Schutten Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van restauratie, renovatie en inrichting van nieuwe monumenten en industrieel erfgoed (na 1850) in Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen.

budget 2008: 120.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 22.000 budget 2009: 148.000

Theo Quené Fonds Het financieel ondersteunen van activiteiten of projecten die het bevorderen van de kennis over en het gebruik van de Nederlandse taal tot oogmerk hebben.

budget 2008: 8.678 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 8.500 budget 2009: 6.819

Threes Orri Fonds Het financieel ondersteunen van jonge, professionele zangers met diploma uitvoerend musicus, voor het mogelijk maken van studiereizen, masterclasses en overige activiteiten in binnen- en buitenland.

budget 2008: 2.893 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.800 budget 2009: 2.145

Tijl Fonds Het financieel ondersteunen van vrouwelijke beeldend kunstenaars vanaf 40 jaar.

budget 2008: 72.224 vrijval 2008: 1.000 toewijzingen 2008: 56.250 budget 2009: 45.653

Tjerk Jan Buchter Fonds Het financieel ondersteunen van Aziatische kunst met een voorkeur voor de traditionele Japanse prentkunst.

budget 2008: 3.987 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2008: 4.824

Van Berkel Fonds Het financieel ondersteunen van jonge, professionele (opera)zangers met diploma uitvoerend musicus voor het mogelijk maken van studiereizen, masterclasses, en overige activiteiten in binnen- en buitenland.

budget 2008: 4.411 vrijval 2008: 1.500 toewijzingen 2008: 3.750 budget 2009: 6.190

Van Cuijck Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de monumentenzorg in de provincies Friesland en Groningen, met voorrang aan projecten waarbij het behoud van het karakteristieke en authentieke van het landschap en de bebouwing in de genoemde provincies wordt beoogd.

budget 2008: 2.153 vrijval 2008: 2.200 toewijzingen 2008: 4.300 budget 2009: 1.879

Van der Ploeg Natuurfonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van natuurbehoud, bij voorkeur in Utrecht en Gelderland.

budget 2008: 23.394 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 23.000 budget 2009: 20.394

Van Eck-Vollgraff Fonds Het financieel ondersteunen van jonge musici en kunstenaars in hun opleiding.

budget 2008: 11.338 vrijval 2008: 1.200 toewijzingen 2008: 10.400 budget 2009: 8.094

Van Enter-Westerman Holstijn Fonds Het financieel ondersteunen van cultuur- en natuurbehoud in Nederland. Het fonds richt zich met name op behoud en conservering.

budget 2008: 36.868 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 36.868 budget 2009: 32.010

Van Lange Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Nederland.

budget 2008: 1.908 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.900 budget 2009: 1.641

Van Maarseveen Fonds Het financieel ondersteunen van onderzoek en publicaties op het gebied van de relatie tussen levensbeschouwing en cultuur in Nederland.

budget 2008: 1.428 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.400 budget 2009: 1.212

Van Nieuwpoort van Wolferen Fonds Het financieel ondersteunen van (educatieve) projecten voor jongeren op het terrein van de dans, met een voorkeur voor klassiek ballet en werelddans.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.500

Van Raalten van Klaveren Fonds Het financieel ondersteunen van talentvolle musici voor het volgen van een aanvullende studie in Nederland of in het buitenland en/of voor de aanschaf van een instrument van het juiste niveau.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.000

Van Weemen Schoppen Fonds Het financieel ondersteunen van jonge, professionele musici, in het bijzonder zangers en koordirigenten, en kleine ensembles, met een voorkeur voor pianotrio's, voor het volgen van een (aanvullende) studie in binnen- of buitenland en van masterclasses.

budget 2008: 3.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.500 budget 2009: 3.500

Veerkamp-van Beek Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het terrein van geschiedenis, met een voorkeur voor genealogie, en op het terrein van monumentenzorg en natuurbehoud.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.500

Wanda van de Riet Fonds Het verlenen van beurzen aan professionele dansers en aan zangers in opleiding voor opera of operette.

budget 2008: 2.510 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.510

Wassink-Hesp Fonds Het financieel ondersteunen van vrouwelijke, bij voorkeur medische bètawetenschappers. Bij onvoldoende aanvragen het financieel ondersteunen van vrouwelijke afgestudeerden op het gehele werkteerrein van het Cultuurfonds.

budget 2008: 2.244 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.000 budget 2009: 2.254

Welcker Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Nederland met een voorkeur voor projecten met betrekking tot het doopsgezinde erfgoed.

budget 2008: 43.647 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 43.500 budget 2009: 15.377

Wertheimer Fonds Het bevorderen van de Nederlandse fotografie door de oprichting en instandhouding van een Nederlands fotomuseum.

budget 2008: 379.987 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 381.007 budget 2009: 355.000

Wijnand Goppel Fonds Het verlenen van financiële steun aan de restauratie van roerende voorwerpen van kunst en nijverheid en van onderdelen van monumenten, alsmede aan projecten die de deskundigheid en kennis op dat terrein bevorderen en toegankelijk maken en al hetgeen daarmee naar het oordeel van het Prins Bernhard Cultuurfonds verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

budget 2008: 25.938 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 26.100 budget 2009: 24.838

Willem Fontein Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van antieke of oude roerende zaken in openbaar bezit, met een zekere voorkeur voor klokken.

budget 2008: 3.012 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 1.900 budget 2009: 2.962

Willem Strietman Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van de klassieke muziek in brede zin met een voorkeur voor ensemble-, orgel- en harpprojecten. Ook kunnen amateurensembles en -koren voor optredens of verdere scholing in het buitenland voor ondersteuning in aanmerking komen.

budget 2008: 5.000 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.800 budget 2009: 5.200

Willem van Wolmerum Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die de geschiedenis en de documentatie van de veeteelt in Nederland in brede zin tot doel hebben.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 0 budget 2009: 5.000

Wim Bary Fonds Het financieel ondersteunen van, bij voorkeur jonge, scheppend kunstenaars uit de theater- en muziekwereld.

budget 2008: 4.592 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 4.500 budget 2009: 3.806

Wim Huijskens en Johanna Boon Fonds Het financieel ondersteunen van projecten die de combinatie van natuur en cultuur tot onderwerp hebben.

budget 2008: 2.500 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.500 budget 2009: 2.500

Wim en Nini H. Fonds Ten behoeve van onderzoek door amateurhistorici voor stads-, streek- en kerkgeschiedenis, archeologie en genealogie.

budget 2008: 3.423 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 3.400 budget 2009: 2.738

Zanen-Bakker Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van cultuur en natuurbehoud in Nederland. Daarbij dient een evenwichtige verdeling over de verschillende sectoren behorende tot het werkteerrein van het Prins Bernhard Cultuurfonds in acht te worden genomen.

budget 2008: 51.262 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 42.000 budget 2009: 108.828

Zijfers-de Jong Fonds Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van muziek tot het jaar 1750 alsmede het verlenen van studiebeurzen op dat gebied. Het (laten) organiseren en programmeren van barokconcerten en barokfestivals. Het stimuleren en (laten) verrichten van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van barokmuziek.

budget 2008: 41.194 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 21.000 budget 2009: 53.837

Zwerver Broersma Fonds Het financieel ondersteunen van de restauratie van onroerende monumenten in de provincie Friesland.

budget 2008: 2.192 vrijval 2008: 0 toewijzingen 2008: 2.100 budget 2009: 1.960

01 DOELSTELLING, WERK
REINEN EN KERNTAKEN
ZILVEREN ANJER 03 HET W
VAN HET PRINS BERNHARD
TUURFONDS 04 INKOMSTEN
LOTERIJEN 05 INKOMSTEN
EIGEN FONDSENWERVING
COMMUNICATIE EN VOORL
TING 07 BESTUURLIJKE ORG
SATIE 08 PERSONEEL EN ORG
SATIE 09 VRIJWILLIGERSBEL
10 AMBITIES VOOR 2009
FINANCIEEL BELEID 12 CULTU
FONDSEN OP NAAM 13 CULTU
in Nederland - op grote en op kleine schaal. Bijzondere initiatieven,
FONDSEN VOOR MONUMENT

Het Nationaal Restauratiefonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds hebben in negen provincies Cultuurfondsen voor Monumenten ingesteld. Daaruit kunnen leningen met een lage rente worden verstrekt voor restauraties van gemeentelijke en provinciale monumenten, alsmede beeldbepalende panden, behorend tot een stads- of dorpsgezicht.

Rente en aflossing worden in het monumentenfonds teruggestort. Daardoor ontstaat een doorlopend fonds, dat ook in de toekomst voor de doelstelling kan worden gebruikt. De financiële basis voor de Cultuurfondsen voor Monumenten is gelegd door een bedrag dat het Cultuurfonds en het Restauratiefonds gezamenlijk hebben gereserveerd. Dit bedrag is volgens een bepaalde sleutel over de provincies verdeeld.

Het Cultuurfonds en het Restauratiefonds hebben de in en door de provincies gewonnen gelden tot de hoogte van het sleutelbedrag verdubbeld. Op deze wijze is bijna € 24 miljoen beschikbaar gekomen voor het behoud van gemeentelijke en provinciale monumenten en beeldbepalende panden.

Werkwijze

De middelen zijn na de instelling van de Cultuurfondsen voor Monumenten per provincie apart geadministreerd. Het Cultuurfonds wordt in de verschillende provincies door onafhankelijke commissies geadviseerd bij de beoordeling van de aanvragen, waarna een voordracht wordt gedaan voor de hoogte van de te lenen bedragen. Het secretariaat is in handen van het Cultuurfonds. Het Restauratiefonds verzorgt de financiële toetsing van de kredietwaardigheid van de monumenteigenaar en verstrekt bij een positieve uitkomst een lening. Zodra een restauratieproject aan de inhoudelijke en financiële voorwaarden voldoet, wordt vanuit het provinciale Cultuurfonds voor Monumenten het benodigde bedrag uitgekeerd.

Cultuurfondsen voor Monumenten met vermogens en verstrekte leningen

Cultuurfonds voor Monumenten Fryslân (ingesteld in 2003) heeft een vermogen van € 678.000. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Fryslân, het Bouwcultuurfonds Fryslân en het vsbfonds. Sinds de oprichting zijn 18 aanvragen behandeld, wat inmiddels heeft geleid tot het verstrekken van tien leningen voor een totaalbedrag van € 442.000. In 2008 zijn tien aanvragen ingediend. Dit heeft in 2008

geresulteerd in het verstrekken van zes leningen voor in totaal € 205.000.

ADVIESCOMMISSIE G.J. Polderman, *voorzitter* / J. de Graaf / S. ten Hoeve / Drs. G.P. Karstkarel / Ir. J.O.D. Kloosterman / Ing. F. de Lang / Mr. P. van Schravendijk
VERGADERDATA 24 januari, 5 juni, en een schriftelijke raadpleging in september.

Cultuurfonds voor Monumenten Gelderland (ingesteld in 2005) heeft een vermogen van € 4.000.000. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Gelderland. Sinds de oprichting zijn 72 aanvragen behandeld, wat inmiddels heeft geleid tot het verstrekken van 42 leningen voor een totaalbedrag van € 3.086.000. In 2008 werden 23 aanvragen ingediend, waarvan er zeven zijn gehonoreerd, alsmede negen aanvragen uit 2007. Dit heeft in 2008 geresulteerd in het verstrekken van 16 leningen voor in totaal € 952.000.

ADVIESCOMMISSIE J.A. van de Zande, *voorzitter* / G.J.H. van den Brink / G.J. Dijkstra / A.Th.H. van den Hout / E.J.E. van der Grijp / H.T.M. van de Kamp / W.H. Kelderman
VERGADERDATA 27 februari, 21 mei, 24 september, 10 december.

Cultuurfonds voor Monumenten Groningen (ingesteld in 2003) heeft een vermogen van € 564.000. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Groningen, het Scholten-Kammingafonds en het vsbfonds. Sinds de oprichting zijn zes aanvragen behandeld, wat inmiddels heeft geleid tot het verstrekken van vier leningen voor een bedrag van € 273.700. In 2008 werden twee aanvragen ingediend, waarvan een is gehonoreerd, alsmede twee aanvragen uit 2007. Dit heeft in 2008 geresulteerd in het verstrekken van drie leningen voor in totaal € 168.500.

ADVIESCOMMISSIE Mr. C.J. Kreb, *voorzitter* / P.G.J. Breukink / Mw. R. Broekhuis / Drs. Ir. K.F. Geijzendorffer / Ir. P.W. Havik / Drs. R.M.B. Veenstra
VERGADERDATA schriftelijke raadplegingen in maart, april, augustus en november.

Cultuurfonds voor Monumenten Noord-Brabant (ingesteld in 2003) heeft een vermogen van € 2.910.644. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Noord-Brabant en de gemeente Bergen op Zoom. Sinds de oprichting zijn 55 aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van 31 leningen voor een totaalbedrag van € 1.566.000. In 2008 werden vijftien aanvragen ingediend, waarvan er vijf zijn gehonoreerd, alsmede een aanvraag uit 2007. Dit heeft in 2008 geresulteerd in het verstrekken van zes leningen voor in totaal € 269.000.

ADVIESCOMMISSIE Dr. P.G.J. Zelissen, *voorzitter* / W.P.M. Bannenberg / F.H.J.M. van Beers / R.B.H. van der Heijde / J.H.J. Heijnen / Drs. H.H.V.M. Maas / Mw. M.G.A. Moons-Brouwer
VERGADERDATA 12 maart, 10 september, 25 november, en een schriftelijke raadpleging in juni.

Cultuurfonds voor Monumenten Noord-Holland (ingesteld in 2003) heeft een vermogen van € 3.267.218. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Noord-Holland. Sinds de oprichting zijn 51 aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van 34 leningen voor een totaalbedrag van € 2.729.000. In 2008 werden acht aanvragen ingediend, waarvan er vijf zijn gehonoreerd, alsmede vijf aanvragen uit 2007. Dit heeft in 2007 geresulteerd in het verstrekken van tien leningen voor in totaal € 765.000.

ADVIESCOMMISSIE Drs. J.J.T. Teeuwisse, *voorzitter* / Mw. drs. M.M.M. Alkemade / Drs. H.P.G. de Boer / Mw. drs. H. Pronk / J.M. van der Veen
VERGADERDATA 5 maart, 11 juni.

Cultuurfonds voor Monumenten Overijssel (ingesteld in 2005) heeft een vermogen van € 1.902.000. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Overijssel, Essent nv, Woningstichting Volion, DeltaWonen, St. Joseph Wonen, Woningcorporatie Domijn, Woningbouwvereniging Des, Woningstichting Hellendoorn, Woningstichting Lucht en Licht, Woningstichting De Marken, Woningstichting St. Joseph, Woningstichting sw, Wetland Wonen Groep, Stichting Woningbelangen Losser, Stichting Woonmaatschappij Dinkelborgh, Stichting Woonmaatschappij wbo, Stichting Wonen Wierden-Enter en de Stichting de Goorse Volkswoning. Sinds de oprichting zijn 35 aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van 25 leningen voor een totaalbedrag van € 1.227.000. In 2008 werden zeven aanvragen ingediend, waarvan er een is gehonoreerd, alsmede zes aanvragen uit 2007 en een uit 2006. Dit heeft in 2008 geresulteerd in acht leningen voor in totaal € 377.000.

ADVIESCOMMISSIE Drs. C.G.A.A. Brekelmans, *voorzitter* / Drs. ing. D.H. Baalman / Mw. ir. A. Draijer
VERGADERDATA 8 mei en twee schriftelijke raadplegingen in september en november.

Cultuurfonds voor Monumenten Utrecht (ingesteld in 2004) is gestart met een vermogen van € 5.406.714. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Utrecht, Mitros Wonen, De Alliantie, Rabobank Utrecht, K.F. Hein Stichting, Elise Mathilde Fonds, De Winter Heijnsius-stichting en de gemeenten Amersfoort, Houten, Maarssen, De Bilt, Eemnes, Renswoude en Woerden. De provincie Utrecht heeft bovendien toegezegd nog vier jaar een bedrag van € 150.000 toe te voegen. Sinds de oprichting zijn 35 aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van 25 leningen voor een totaalbedrag van € 1.227.000. In 2008 werden zeven aanvragen ingediend, waarvan er een is gehonoreerd, alsmede vier aanvragen uit 2007. Dit heeft in 2008 geresulteerd in het verstrekken van vijf

leningen voor in totaal € 203.000.

ADVIESCOMMISSIE Mr. P.A. Blok, *voorzitter* / Drs. A.M.E. de Backer / Mw. ir. J.E. Rosbergen / Ir. A. Tom / Ing. C. van Vliet / J. van Zelst
VERGADERDATA 11 maart, 18 juni, 16 december, en een schriftelijke raadpleging in september.

Cultuurfonds voor Monumenten Zeeland (ingesteld in 2005) heeft een vermogen van € 571.300. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Zeeland, de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie en de Vereniging vno ncw. Sinds de oprichting zijn tien aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van vijf leningen voor een totaalbedrag van € 195.000. In 2008 werden vier aanvragen ingediend, waarvan er een is gehonoreerd. Dit heeft in 2008 geresulteerd in een lening voor in totaal € 15.000.

ADVIESCOMMISSIE L. Coppoolse, *voorzitter* / Ir. E.J. Brans / Dr. A.P. de Klerk / Mw. drs. B.I. Sens / Mr. G.W. Smallegange / Ir. T.R. Veenstra / J. Wisse
VERGADERDATA 16 januari, 5 maart, en twee schriftelijke raadplegingen, in juni en september.

Cultuurfonds voor Monumenten Zuid-Holland (ingesteld in 2005) heeft een vermogen van € 4.674.000. Het sleutelbedrag is bijeengebracht door de provincie Zuid-Holland. Sinds de oprichting zijn vijftig aanvragen behandeld, wat geleid heeft tot het verstrekken van 24 leningen voor een totaalbedrag van € 1.968.000. In 2008 werden twintig aanvragen ingediend, waarvan er drie zijn gehonoreerd, alsmede drie aanvragen uit 2007. Dit heeft in 2008 geresulteerd in het verstrekken van zes leningen voor in totaal € 510.000.

ADVIESCOMMISSIE Ir. M. Houtman, *voorzitter* / Ing. P.A. Groen / Mw. drs. A. Gut / Ir. H.C.A. de Kat / Drs. V.M.J.A.N. Collette
VERGADERDATA 9 juni, 15 september, 8 december en een schriftelijke raadpleging in maart.

Het secretariaat van de Cultuurfondsen voor Monumenten werd gevoerd door drs. H.A. Dijkstra en drs. M. Kahlman. De administratieve ondersteuning was in handen van mw. M.C. van der Velde en mw. A. Voorthuijsen-Sminia.

Evaluatie

Na vijf jaar vonden de initiatiefnemers het tijd voor een evaluatie, mede doordat van enkele fondsen de bodem in zicht was. Voorzien de CvM in een behoefte? Wat zijn de ervaringen van de afnemers? In hoeverre zijn de CvM het meest geschikte instrument om de financiële mogelijkheden te verruimen voor het behoud van gemeentelijke en provinciale monumenten? Hoe kan de organisatie rond de CvM efficiënter? Deze en andere vragen werden meegenomen in een evaluatieonderzoek dat eind 2008 is uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten en na een gezamenlijk overleg over het eindrapport, zullen Restauratiefonds en Cultuurfonds hun strategie bepalen voor de komende jaren.

**Stichting Prins Bernhard
Cultuurfonds**

Herengracht 476
Postbus 19750
1000 GT Amsterdam
TELEFOON (020) 520 6130
FAX (020) 623 8499
E-MAIL info@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Drenthe**

Westerbrink 1
Postbus 122
9400 AC Assen
TELEFOON (0592) 365 555
FAX (0592) 355 299
E-MAIL dr@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Flevoland**

Provinciehuis Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AB Lelystad
TELEFOON (0320) 265 265
FAX (0320) 265 281
E-MAIL fl@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Fryslân**

Snekertrekweg 1
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
TELEFOON (058) 292 5609
FAX (058) 292 5125
E-MAIL fr@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard Cultuurfonds
Gelderland**

Huis der Provincie
Prinsenhof 3
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
TELEFOON (026) 359 8635
FAX (026) 359 9480
E-MAIL gl@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Groningen**

Martinikerhof 12
Postbus 610
9700 AP Groningen
TELEFOON (050) 316 4936
FAX (050) 316 4744
E-MAIL gr@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Limburg**

Limburglaan 10
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
TELEFOON (043) 389 7004
FAX (043) 361 8575
E-MAIL lb@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard Cultuurfonds
Noord-Brabant**

Provincie Noord-Brabant
Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
TELEFOON (073) 681 2209
FAX (073) 612 3610
E-MAIL nb@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard Cultuurfonds
Noord-Holland**

Provinciehuis
Dreef 3
Postbus 123
2000 MD Haarlem
TELEFOON (023) 514 4047
FAX (023) 514 4170
E-MAIL nh@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Overijssel**

Provinciehuis
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
TELEFOON (038) 499 9339
FAX (038) 425 4809
E-MAIL ov@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Utrecht**

Provinciehuis
Pythagoraslaan 101
Postbus 80300
3508 TH Utrecht
TELEFOON (030) 258 3991
FAX (030) 258 2320
E-MAIL ut@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard
Cultuurfonds Zeeland**

Achter de Houttuinen 8
Postbus 407
4330 AK Middelburg
TELEFOON (0118) 682 500
FAX (0118) 635 311
E-MAIL zl@cultuurfonds.nl

**Prins Bernhard Cultuurfonds
Zuid-Holland**

Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
TELEFOON (070) 441 6799
FAX (070) 441 7832
E-MAIL zh@cultuurfonds.nl

**Stichting Prins Bernhard
Cultuurfonds Nederlandse
Antillen en Aruba**

Kaya Fraternan di Skêrpènè # 1
Postbus 4673
Curaçao
Nederlandse Antillen
TELEFOON 00 599 9 767 1584
FAX 00 599 9 747 2922
E-MAIL pbcnaa@onenet.an
www.cultuurfondsnaa.com

PROJECT # 10 | Kunst op handen
gedragen

Project Internationale beeldtentoonstelling
Sonsbeek 2008: Grandeur, die van 13 juni tot en
met 21 september 2008 plaatsvond in Arnhem.

Bedrag € 100.000 in 2007

Motivering in aanvraag Sonsbeek heeft, sinds
de beeldtentoonstelling in 1949 voor het
eerst werd georganiseerd, aanzien verworven
als hét grote internationale kunstevenement
van Nederland. Voor de tiende editie hebben
dertig internationaal bekende kunstenaars
opdracht gekregen grootsheid of het streven
daarnaar te verbeelden. Om de samenleving
nauw bij de kunst te betrekken heeft de
organisatie inwoners van Arnhem uitgenodigd
de werken voor de tentoonstelling in een
processie door de stad te dragen.

Motivering toekenning De tentoonstelling
Sonsbeek, die om de zeven jaar door een andere
toonaangevende curator wordt samengesteld,
heeft als manifestatie een bijzondere reputatie
opgebouwd. Het Cultuurfonds wil graag helpen
deze traditie in ere te houden. De verrassende
benoeming van kunstcriticus Anna Tilroe tot
artistiek directeur heeft hoge verwachtingen
gewekt, evenals het artistieke concept en
de kunstenaarsselectie. Verder verdient
het evenement lof en steun van het fonds
vanwege de inventieve en toepasselijke manier
waarop de initiatiefnemers het algemene
publiek daaraan actief laat deelnemen.

Kunst op handen gedragen

De beeldtentoonstelling Sonsbeek beleefde in 2008 haar tiende verjaardag. In het Arnhemse park waren 26 beelden te zien die uitdrukking gaven aan het thema ‘grandeur’. Een terugblik met artistiek directeur Anna Tilroe.

Toen Anna Tilroe, kunstcritica van NRC Handelsblad, in 2006 werd gevraagd om de jubileumeditie van de beroemde beeldtentoonstelling te verzorgen, besloot ze meteen dat de stad bij de expositie betrokken moest worden. “Ik wilde in ieder geval niet dat de inwoners van Arnhem zouden denken: daar komt dat kunstcircus weer aangevlogen, maar wat moeten wij ermee?” Ze bedacht een bijzondere start van de tentoonstelling: de kunstwerken van Sonsbeek 2008 moesten door de bewoners van Arnhem gedragen worden. Een processie door het hart van de stad, met een mooie symbolische betekenis: de kunst heeft ondersteuning van mensen nodig om in de samenleving werkelijke betekenis te krijgen. En tegelijkertijd geeft het aan dat er ook iets te vieren valt; de kunst wordt letterlijk op handen gedragen.

Offers brengen Het paste helemaal bij het thema dat Anna Tilroe had bedacht: grandeur. “Ik wilde de positie van kunst in de samenleving onder de aandacht brengen – de rode draad in mijn stukken voor NRC. Volgens haar verlangt iedereen naar menselijke grootsheid. “En dan heb ik het niet over dat je streeft naar een standbeeld van jezelf. Nee, ik heb het over offers brengen, genereus zijn. Een groter belang dienen dan je eigen belang.” Interessant vindt Tilroe niet de menselijke grootsheid zelf, maar de weg er naartoe: de drang, de droom, het conflict en de strijd. De kunstcritica meent dat het streven daarnaar vandaag de dag verloren dreigt te gaan. “In het begin van de twintigste eeuw hadden we veel ideologieën, zoals het socialisme. Daarna verlangden we met het modernisme naar de nieuwe wereld die er moest komen. Dat duurde tot de jaren zestig en zeventig. Vervolgens kwamen we in de consumptiemaatschappij van de jaren tachtig en waren er geen essentiële verlangens meer.” Tilroe vindt het een gemis.

Om het idee van de processie levensvatbaar te maken, bedacht zij het plan van de gilden. Duizend Arnhemmers vormden groepen die de diversiteit van de inwoners lieten zien. Zo was er bijvoorbeeld een gilde van volkstuinverenigingen, van

advocaten, kunstenaars en daklozen. Ieder gilde droeg haar eigen kunstwerk in de seculiere optocht. Het bleek een schot in de roos. De inwoners waren razend enthousiast en voelden zich oprecht betrokken bij ‘hun’ beelden en ‘hun’ kunstenaars. Op 8 juni was de grote dag. “Het was een euforische gebeurtenis”, zegt Tilroe met een glimlach. “De zon scheen, het zinderde door de stad en de processie trok maar liefst 30.000 toeschouwers.”

Ballonnen vol verlangen De artistiek directeur verzamelde 28 gerenommeerde kunstenaars die zich konden engageren met het thema van grandeur. Zoals Tomas Saraceno uit Argentinië. Hij vervaardigt grote ballonconstructies, een soort luchtkastelen, waarmee hij het verlangen naar een betere wereld uitdrukt. Voor Sonsbeek maakte hij een bouwsel van 32 transparante luchtballonnen getiteld ‘Flying Green House’. Hij bevestigde het hoog tussen een paar beukenbomen en verwerkte er planten in. Het was voor de bezoekers mogelijk met een trap in de ballonnen te klimmen. Anna Tilroe vond het een van de mooiste werken in het park. Gecharmeerd was ze ook van de kleine tempels van de Indonesische kunstenaar Nindityo Adipurnomo en de Nederlandse Mella Jaarsma, die voor Sonsbeek voor het eerst samenwerkten. “De twee kunstenaars vroegen een aantal immigranten uit Arnhem om een dierbaar object aan te leveren, iets wat ze koesteren en altijd van plek naar plek meenemen. Ieder voorwerp kreeg zijn eigen tempeltje en glazen vitrine. Achter het voorwerp, op het glas van de vitrine, was het achterliggende verhaal van het object aangebracht.” Zo zagen de bezoekers van Sonsbeek bijvoorbeeld een haast versleten pan. Of een portret van een in Afghanistan gesneuvelde echtgenoot.

Over een tentoonstelling schrijven is wat anders dan er een organiseren, daar is Anna Tilroe wel achtergekomen. Maar succesvol was ze. Het door haar ingerichte Park Sonsbeek trok 110.000 bezoekers, zo’n 80.000 meer dan de editie van zeven jaar ervoor. Haar mooiste moment? “Op 21 september kwamen, tijdens de slotmanifestatie, de gilden nog een keer samen in het park bij ‘hun’ kunstwerk. Daarna liepen zij in een lange stoet met brandende fakkels door het park. Al die enthousiaste mensen waren er weer, na een periode van drie maanden. Ik was er zeer door ontroerd.”